2020-03-11

Röstlängd

Förteckning över aktieägarna vid ordinarie årsstämma i

Göteborgs Spårvägar AB, 2020-03-11

Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB	Antal aktier	Antal röster
	1. 275	1. 275

Västtrafik AB	Antal aktier	Antal röster
	225	225

GÖTEBORGS SPÅRVÄGAR AB

Stefan Olinder

Styrelsens ordförande

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2019-12-16

Val av ombud, instruktioner för dessa vid årsstämmor 2020

§ 204, dnr 0117/19

Beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Göteborgs Stadshus AB utser ombud till årsstämmor 2020 för i styrelsehandlingen angivna bolag, enligt vid sammanträdet lämnade förslag.
2. Göteborgs Stadshus ABs verkställande direktör ges i uppdrag att utse ombud och teckna årsstämmofullmakt för det fall utsett ombud får förhinder.
3. Ombuden ges, som generell instruktion, i uppdrag att vid årsstämmorna 2020 besluta om:
    a. (I förekommande fall) Fastställande av bolagsordning och ägardirektiv.
    b. Fastställande av resultat- och balansräkning samt i förekommande fall koncernresultat- och koncernbalansräkning.
    c. Dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen.
    d. Ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och den verkställande direktören.
    e. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorerna och lekmannarevisorerna, med tillämpning av Arvoden och gruppindelning för de kommunala bolagen.
    f. Anteckna Göteborgs kommunfullmäktiges utseende av styrelseledamöter och suppleanter för dessa.
    g. Anteckna Göteborgs kommunfullmäktiges utseende av lekmannarevisorer och suppleanter för dessa.
    h. Val av revisionsbolag i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.
4. Besluten under denna paragraf förklaras omedelbart justerade.

Handling

Beslutsunderlag J, dnr 0117/19

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen
Göteborg Energi AB
Förvaltnings AB Framtiden
Higab AB
Business Region Göteborg AB
Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB

Göteborgs Stad

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2019-12-16

Göteborgs Hamn AB
Göteborg & Co AB
Försäkrings AB Göta Lejon
Göteborgs Stads Leasing AB
Göteborgs Stads Upphandlings AB
Boplats Göteborg AB
Renova AB
Gryaab AB
Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (GREFAB)

Göteborgs Stad

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2019-12-16

Dag för justering
2019-12-16

Vid protokollet

Sekreterare
Johan Hörnberg

Ordförande
Axel Josefson

Justerande
Karin Pleijel

Beslutsunderlag J
Styrelsen 2019-12-16
Diarienummer 0117/19

Handläggare: Johan Hörnberg, bolagsjurist
Telefon:031-368 54 52
E-post: johan.hornberg@gshab.goteborg.se

Val av ombud, instruktioner för dessa vid årsstämmor 2020

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Göteborgs Stadshus AB utser ombud till årsstämmor 2020 för i styrelsehandlingen angivna bolag, enligt vid sammanträdet lämnade förslag.
2. Göteborgs Stadshus ABs verkställande direktör ges i uppdrag att utse ombud och teckna årsstämmofullmakt för det fall utsett ombud får förhinder.
3. Ombuden ges, som generell instruktion, i uppdrag att vid årsstämmorna 2020 besluta om:
    a. (I förekommande fall) Fastställande av bolagsordning och ägardirektiv.
    b. Fastställande av resultat- och balansräkning samt i förekommande fall koncernresultat- och koncernbalansräkning.
    c. Dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen.
    d. Ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och den verkställande direktören.
    e. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorerna och lekmannarevisorerna, med tillämpning av Arvoden och gruppindelning för de kommunala bolagen.
    f. Anteckna Göteborgs kommunfullmäktiges utseende av styrelseledamöter och suppleanter för dessa.
    g. Anteckna Göteborgs kommunfullmäktiges utseende av lekmannarevisorer och suppleanter för dessa.
    h. Val av revisionsbolag i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.
4. Besluten under denna paragraf förklaras omedelbart justerade.

Sammanfattning

Göteborgs Stadshus AB (Stadshus) ska utse ombud till årsstämma/bolagsstämma i de direktunderställda bolagen samt de regionala bolagen och lämnar instruktion till ombuden enligt 2 kap. 14 § i ägardirektivet för Göteborgs Stadshus AB.

Ärendet

Följande personer föreslås företräda Göteborgs Stadshus aktier vid årsstämmor under 2020.

Moderbolag i underkoncern	Datum, tid	Ombud
Göteborg Energi AB	2020-03-12, 14:00-14:30	Emmyly Bönfors
Förvaltnings AB Framtiden	2020-03-10, 10:00-12:00	Viktoria Tryggvadottir
Higab AB	2020-03-06, 16:00-17:00	Elisabet Lann
Business Region Göteborg AB	2020-03-02, 13:00	Emmyly Bönfors
Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB	2020-03-13, 08:30	Elisabet Lann
Göteborgs Hamn AB	2020-03-13, 15:00	Henrik Munck
Göteborg & Co AB	2020-03-06, 08:30	Helene Odenjung
Interna bolag		
Försäkrings AB Göta Lejon	2019-03-05, 11:00-12:00	Axel Josefson
Göteborgs Stads Leasing AB	2020-03-03, 09:00	Blerta Hoti
Göteborgs Stads Upphandlings AB	2019-03-02, 14:00	Karin Pleijel
Direktrapporterande bolag		
Boplats Göteborg AB	2020-03-05, 08:30	Axel Josefson
Regionala bolag		
Renova AB	2020-03-12, 09:00-11:00	Jonas Attenius
Gryaab AB	2020-03-09, 09:00	Henrik Munck
Göteborgsregionens Fritidshamnar AB	2020-03-04, 15:00	Viktoria Tryggvadottir

Utbildning till ombud på årsstämmor kommer att hållas i Stadshus lokaler (Östra Hamngatan 21) mellan kl. 17:30 och 18:30 den 18 och 27 februari 2020 samt samma tid den 3 mars 2020. Utbildningen är öppen för alla ombud i koncernen, men föranmälan krävs till (johan.hornberg@gshab.goteborg.se).

Göteborgs Stadshus AB årsstämma kommer äga rum den 23 mars 2020 kl. 14:30 i Wenngrenska salen, Stadsledningskontoret Gustaf Adolfs torg 4.

Ärendet

Föreliggande ärende avser styrelsens årliga val av ombud, instruktioner för dessa vid kommande årsstämmor samt fastställande av tid och plats för Stadshus årsstämma 2020.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktiges beslut i december 2013 om en bolagsstruktur innebar bland annat att samtliga bolag i Göteborg är inordnade i en koncern. Göteborgs Stad är i och med detta beslut endast direktägare av ett bolag, Göteborgs Stadshus AB.

Stadshus är i sin tur direktägare för moderbolag i respektive underkoncern, de interna bolagen, Boplats Göteborg AB och de regionala bolagen. Av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning och framgår den övergripande ansvarsfördelningen mellan olika nivåer i strukturen. Av ägardirektivet för Göteborgs Stadshus AB framgår enligt 2 kap. 14 § att Stadshus ska utse ombud till årsstämma/bolagsstämma för de ovan nämnda bolagen där Stadshus innehar ett direkt ägande. Respektive moderbolag ska i sin tur utse ombud till årsstämma/bolagsstämma i dotterbolagen. Ägardirektivet anger även att instruktion ska lämnas till ombud som utses på respektive nivå.

Sammanfattande bedömning

Föreliggande förslag till val av ombud, instruktioner för dessa vid kommande årsstämmor samt fastställande av tid och plats för Stadshus årsstämma 2020 bedöms som ändamålsenligt utifrån i Stadshus verksamhet.

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB

Protokoll nr 2, 2020-02-18
fört per capsulam vid extra sammanträde
med styrelsen för Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB

Ordinarie:	Ann-Britt Svensson	Ordförande
	Olof Lindgärde	Förste vice ordförande
	Thomas Larsson	Andre vice ordförande
	Bertil Hallén	
	Gertrud Ingelman	
	Per Anders Örtendahl	
	Anne-Christine Westerholm	
	Ewa Karlholm Janson	
	Elisabeth Borg	
Suppleanter:	Fredrik Biörnerud	
	Hanna Moradi	
	Oskar Karlsson	
	Peter Danielsson	
	Peter Lintin-Wold	
	Stina Svensson	
Personalrep:	Miroslav Lakobrija	VISION
	Vladimir Prodanovic	VISION
Övriga:	Ingela Åslund	Sekreterare

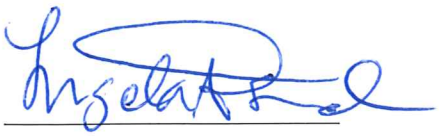
§ 23 **Fastställande av dagordning**
Ordförande öppnade mötet och hälsade alla välkomna.
Dagordningen godkändes, enligt nedan.

§ 24 **Val av justerare**
Styrelsen beslutade att beslut fattas per capsulam den 18 februari 2020 genom att samtliga deltagare undertecknar protokollet.

§ 25 **Val av ombud samt instruktion för dessa vid årsstämmor 2020**
Styrelsen beslutade att utse Elisabet Lann som ombud vid årsstämmor under 2020 i GS Buss AB, GS Trafikantservice AB och Göteborgs Spårvägar AB i enlighet med utsänd handling.

§ 26 **Mötets avslutande**
Ordföranden förklarade sammanträdet avslutat.

Vid protokollet

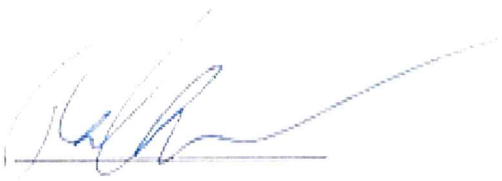

Ingela Åslund

Justeras

Ann-Britt Svensson

Justeras

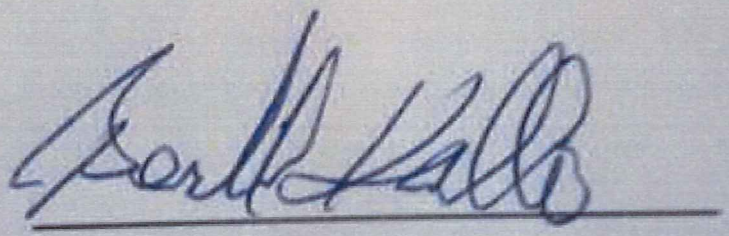

Thomas Larsson

Justeras

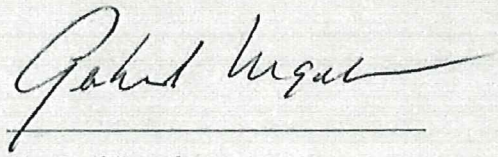
Olof Lindgärde

Justeras 20-02-18

Bertil Hallén

Justeras

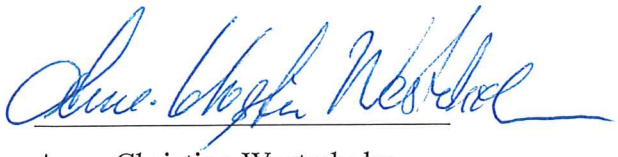
Gertrud Ingelman

Justeras

Per Anders Örtendahl

Justeras

Anne-Christine Westerholm

Justeras

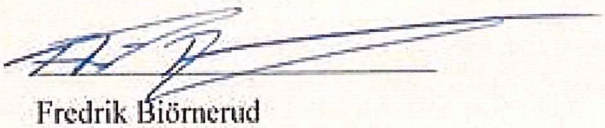
Ewa Karlholm Janson

Justeras

Elisabeth Borg

Justeras

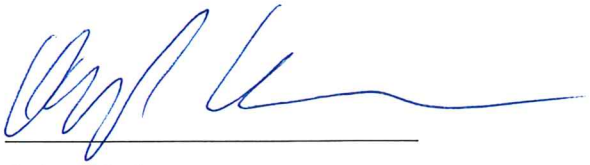
Fredrik Björnerud

Justeras

Hanna Moradi

Justeras

Oskar Karlsson

Justeras

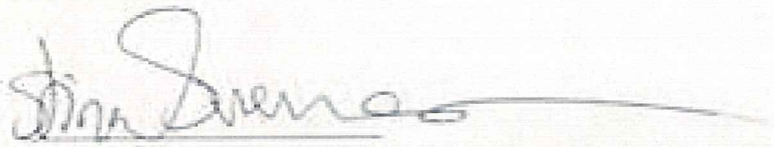
Peter Danielsson

Peter Danielsson

Justeras

Peter Lintin-Wold

Justeras

Stina Svensson

Justeras

Miroslav Lakobrija

Justeras

Vladimir Prodanovic

Skövde 19 februari 2020

Till
Göteborgs Spårvägar AB
frida.hagenius@sparvagen.goteborg.se

FULLMAKT

För vice ordförande Per Tenggren att företräda Västtrafik AB (556558-5873) vid bolagsstämma i Göteborgs Spårvägar AB (556353-3412) onsdagen den 11 mars 2020 i Göteborg.

Skövde dag som ovan
VÄSTTRAFIK AB

Lars Backström
VD

Separat redovisning av olika verksamheter (§ 5 Transparenslagen)
för räkenskapsåret 2019 Göteborgs Spårvägar AB, org nr 556353-3412

Organisation och finansiering

Göteborgs Spårvägar AB (GS), med säte i Göteborgs kommun, bedriver spårvagnstrafik och anläggningsverksamhet inom Göteborgs och Mölndals kommuner.

Under slutet av 2018 beslutade kommunfullmäktige om en ny organisation och struktur för kollektivtrafiken i Göteborg att gälla fr o m 2019. Ett nytt bolag, Göteborgs Stads Kollektivtrafikbolag AB (GSK) har bildats som moderbolag för Göteborgs Spårvägar AB, GS Buss AB och GS Trafikantservice AB. I februari 2019 förvärvade Västtrafik 15% av aktierna i GS.

Då bolaget tidigare har varit moderbolag till GS Buss AB och GS Trafikantservice AB har bolaget även under 2019 hanterat GSK koncernens koncerngemensamma funktioner inom exempelvis ekonomi, HR och inköp.

Den konkurrensskyddade verksamheten, spårvagnstrafik, bedrivs via ett tilldelningsbeslut från Göteborg stad, Trafikkontoret. Större delen av bolagets verksamhet utgörs av icke konkurrensutsatt verksamhet. Ett avtal är tecknat mellan Göteborgs Spårvägar AB och Trafikkontoret med start 2010-01-01 och omfattar spårvagnstrafik, spår och ledningsunderhåll.

Finansiering av den konkurrensskyddade verksamheten har skett med intäkter i enlighet med tilldelningsavtalet mellan Göteborgs Spårvägar AB och Göteborgs Stads Trafikkontor.

Den konkurrensutsatta verksamheten består av främst diverse uppdrag inom verkstad och entreprenad samt konsult- och projekteringsverksamheterna.

Finansieringen av berörda verksamheter regleras i enlighet med respektive upprättat avtal.

Intäkter och kostnader, mkr, 2019 *(2018)*

Konkurrensskyddad verksamhet	*Intäkter*	*Kostnader*	*Resultat*
Spårvagnstrafik, spår och Ledningsunderhåll	1 007,0 *(1001,9)*	-1009,9 *(-990,4)*	- 2,9 *(11,5)*
Konkurrensutsatt verksamhet			
Övrig verksamhet	71,4 *(112,8)*	-60,3 *(-102,5)*	11,1 *(10,3)*
Övriga fakturerade tjänster	30,5 *(17,6)*	-30,1 *(-16,9)*	0,4 *(0,7)*
Totalt företaget	**1 108,9** ***(1 132,3)***	**-1 100,3** ***(-1 109,8)***	**8,6** ***(22,5)***

Principer och metoder för beräkning och fördelning

Underlaget för denna redovisning baseras på bolagets internredovisning som är uppdelad på avdelningar, objekt och projekt.

Principerna och metod för beräkning och fördelning av intäkter och kostnader sker enligt två olika metoder.

Direkt metod
De intäkter och kostnader som är direkt hänförliga till verksamheten fördelas och redovisas till respektive enhet där avtalets innehåll verkställs.

Indirekt metod
De kostnader som är hänförlig till gemensamma resurser fördelas till respektive enhet i relation till dess bedömda nyttjande.

Göteborg 2020-02-05

Stefan Olinder
Styrelseordförande

Hans Nilsson
Verkställande direktör

Revisors rapport i enlighet med 7 § 2 st Transparenslagen

Till årsstämman och styrelsen i Göteborgs Spårvägar AB, org. nr. 556353-3412

Enligt lag (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. (i fortsättningen benämnd transparenslagen) skall bolagets revisor för varje räkenskapsår granska om en öppen redovisning och en separat redovisning har fullgjorts i enlighet med bestämmelserna i transparenslagen, vilket vi i egenskap av revisorer i Göteborgs Spårvägar AB har gjort för räkenskapsåret 2019 genom en översiktlig granskning av bolagets redovisning. Enligt transparenslagen får regeringen och den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om redovisning och revision. Eftersom sådana föreskrifter inte utfärdats har bolaget gjort sin egen tolkning av transparanslagen och upprättat sin redovisning för räkenskapsåret 2019 i enlighet därmed.

Det är bolagets ansvar att tillse att redovisningsskyldigheten fullgörs. Det är vårt ansvar som revisorer att uttala oss om huruvida denna skyldighet har fullgjorts.

Den översiktliga granskningen som har utförts består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för finansiella frågor och redovisningsfrågor, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i övrigt har. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har. På grund av avsaknad av föreskrifter kan vi inte entydigt uttala oss om huruvida bolaget fullgjort sin skyldighet i enlighet med lagstiftningens intentioner. Sålunda kan det inte uteslutas att en annan tolkning än bolagets kan gälla.

Baserat på vår översiktliga granskning av efterlevnaden av nämnda lag gör vi följande uttalande med begränsad säkerhet.

Det har inte framkommit några omständigheter under vår översiktliga granskning som tyder på att bolaget inte fullgjort sina skyldigheter i enlighet med transparenslagen.

Göteborg 2020-02-05

Ernst & Young AB

Thomas Nilsson
Auktoriserad revisor

ÅRSREDOVISNING

2019-01-01--2019-12-31

för

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

Årsredovisningen omfattar:	**Sida**
Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	8
Balansräkning	9
Rapport över förändring i eget kapital	11
Kassaflödesanalys	12
Noter	13

ÅRSREDOVISNING FÖR GÖTEBORGS SPÅRVÄGAR AB

Styrelsen och verkställande direktören för Göteborgs Spårvägar AB avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2019-01-01 – 2019-12-31

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Verksamhetens art och inriktning

Göteborgs Spårvägar AB (GS), med säte i Göteborgs kommun, bedriver spårvagnstrafik och anläggningsverksamhet inom Göteborgs och Mölndals kommuner. Då bolaget tidigare har varit moderbolag till GS Buss AB och GS Trafikantservice AB har bolaget även under 2019 hanterat GSK koncernens koncerngemensamma funktioner inom exempelvis ekonomi, HR och inköp.

Under slutet av 2018 beslutade kommunfullmäktige om en ny organisation och struktur för kollektivtrafiken i Göteborg att gälla fr o m 2019. Ett nytt bolag, Göteborgs Stads Kollektivtrafikbolag AB har bildats som moderbolag för Göteborgs Spårvägar AB, GS Buss AB och GS Trafikantservice AB. Från och med 2019 ägs GS av Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB till 85% och av Västtrafik till 15%

GS erbjuder sina tjänster som trafikentreprenör till Göteborgs Stads Trafikkontor genom ett tilldelat kontrakt.

Vår verksamhet

GS utför all spårvagnstrafik i Göteborg och i Mölndal. GS primära kunder är de som reser med spårvagnstrafiken medan tjänsterna beställs enligt ett tilldelat avtal av Trafikkontoret i Göteborgs Stad. Uppdraget omfattar dessutom trafikledning, underhåll av spårvagnar och av spårvägsanläggningen. Under 2019 genomfördes cirka 141 miljoner kundresor (2018 131 miljoner).

Verksamhetens ändamål

Styrelsen och Verkställande direktören bedömer att verksamheten är i linje med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget och att bolaget har följt de principer som framgår av 3 § i bolagsordningen.

Ägarförhållanden

GS ägs till 85 % av Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB, org.nr 559161-0190 med säte i Göteborgs kommun, som i sin tur ägs till 100% av Göteborgs Stadshus AB, org.nr. 556537-0888 med säte i Göteborgs kommun. Resterande 15 % av aktierna ägs av Västtrafik AB, org.nr 556558-5873.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Ny styrelse tillträdde i GSAB 2019-01-02. Överlåtelse av 15 % av bolagets aktier från GSK till Västtrafik utfördes i februari efter det att konkurrensverket granskat affären. Ytterligare en ny styrelse valdes på ordinarie bolagsstämma 2019-03-07.

I september tillträdde vår nye VD Hans Nilsson.

Nuvarande Spårvagnsavtal går ut 2019-12-31 och ersätts fr o m 2020-01-01 av ett Trafikavtal med Västtrafik och ett avtal med Trafikkontoret avseende Drift och underhåll av spårvägsanläggningen i Göteborg och Mölndal.

Utifrån de nya avtalen krävs en koncernstruktur som syftar till att förhindra insyn mellan tilldelad och upphandlad verksamhet. GS har ett tilldelat avtal där Västtrafik är delägare och nära partner och

Buss/Trafikantservice har upphandlade avtal med Västtrafik

Vid organisering av stödfunktioner ställs krav på åtskillnad och grad av insyn. Inriktningen har varit att säkerställa kompetens och utveckling med kvalificerad styrning och ledning

Organisering och bemanning av stödfunktioner har pågått under hela 2019 och från och med 1/4 2020 kommer staberna inom koncernen att vara uppdelade på en stab för GS och en stab för övriga bolag.

Utifrån den kritik mot den interna styrningen och kontrollen som framförts av Stadsrevisionen 2018 och de missförhållanden som förekommit enligt inkomna visselblåsaranmälningar, så har bolaget genomfört ett gediget utredningsarbete med hjälp av extern part. Under hösten har ett antal åtgärder vidtagits som ingår i ett långsiktigt arbete för att åstadkomma en bättre ledning och styrning samt intern kontroll.

Vår verksamhet

Projekt M33
Kommunstyrelsen i Göteborg uppdrog under 2013 till GS att upphandla nästa generation spårvagn (typ M33). Upphandlingen omfattade 40 spårvagnar, med option att köpa upp till 60 stycken ytterligare. Totalt således 100 vagnar.

I oktober 2016 tecknades avtal med den vinnande anbudsgivaren och arbetet med den nya vagnen påbörjades.

2019 har till stora delar handlat om tillverkning och tillverkningskontroll, och i början av december levererades den första M33- vagnen till Göteborg. Vagn 2 ska levereras i februari 2020, och efter omfattande provkörningar av de två första vagnarna är förhoppningen att serieleveransen av övriga 38 vagnar kommer igång till sensommaren 2020.

I slutet av 2019 överläts avtalet med leverantören till Västra Götalandsregionen (VGR), och GS driver sedan dess M33-projektet på uppdrag av VGR och dess dotterbolag Västtrafik.

Spårvagnstrafiken
Trafikavtal mellan Göteborgs Spårvägar och Västtrafik är tecknat i maj 2019 och kommer att träda ikraft 1 januari 2020. Avtalet har en giltighet om 15 år. Under året har pågått en etableringsprocess vilket bland annat innebär skapandet av de samverkans forum som parterna gemensamt ska bemanna för genomförandet av verksamheten.

Under 2019 har revision av rost samt golv genomförts på 15 vagnar av typen M 32. Revisionen genomförs i Göteborgs Spårvägars regi enligt avtal med Göteborgs Stads Trafikkontor (TK). Tidsplanen för övriga M32-vagnar löper med en planerad revisionstakt på 15 vagnar om året, vilket innebär att åtgärderna är genomförda i början av 2021.

Förberedelserna för att ta emot den nya spårvagnsmodellen M33, har pågått under hela 2019 och har bedrivits i projektform. Projektet har under året haft en egen uppföljning och redovisning av de kostnader som uppstått. De investeringar som planerats för året har genomförts, smärre investeringar återstår och kommer att genomföras under 2020. Under hösten har leverantören av vagnarna etablerat verksamhet i den garantisite som upprättats i Slottsskogens depå. Den första vagnen levererades i början av december och de planerade testerna har påbörjats.

Under 2019 har planering och förberedande arbete genomförts för uppstart av etapp 1 av den nya depån på Ringön. Under våren 2020 kommer det att från depån sättas ut trafik och genomföras lättare underhåll.

Under året har 164 omlopp beställts och levererats, inga större förändringar av trafikeringen har genomförts. Inte heller under 2020 sker några väsentliga förändringar av utbudet.
Framkomlighetsproblemen är en stor utmaning för spårvagnstrafiken under tiden stora byggprojekt pågår i staden. Under 2019 har olika insatser genomförts för att mildra effekterna för vår förarkår. Detta arbete kommer att behövas även under de kommande åren.
Trots denna problematik har vi slagit rekord i antal resande som för året uppgår till 141 miljoner vilket är en ökning på 7,6% jämfört med 2018. Även kundnöjdheten ligger på en hög nivå 95 % (f å 93%).

Underhåll av spårvägsanläggningen
Ett nytt avtal har i november tecknats mellan Göteborgs Spårvägar och Trafikkontoret angående drift och underhåll av stadens bananläggning. Avtalet startar 1 januari 2020 och pågår t o m 2034.

Under 2019 har besiktningar, underhållsåtgärder och mindre reparationer utförts på spårvägs-anläggningen. Nästan 1 000 meter spår har justerats, lite mer än 27 000 meter spår har slipats och 20 st mätarpunkter har bytts ut. 17 växelomläggningsaggregat har ersatts och 6 stycken växelstyrningar har ersatts. Tillägg- och underhållsprojekt har genomförts och projektet vid Vagnhallen Majorna var ett av de större med projektering och genomförande inom både spår, signal, svets och kontaktledning. Spårprojektering har skett för Depå Ringön Etapp I samt station Korsvägen och station Haga. Kontaktledning har fortsatt sitt arbete med förstärkning av kontaktaktledningen, det s.k. "förstärkningsprojektet", där all kontaktledning i staden byts till kraftigare modell. Ett utvecklingsarbete har skett med att hitta åtgärder för att minska buller och nya smörjstationer har byggts. Byte av kontaktledning har skett på Godhemsgatan, på Karl Johansgatan samt på Angeredsbanan. Ny växelstyrning på Axel Dahlströms Torg samt nya och ombyggda signalsäkerhetsanläggningar i Hammarkullen. De större spårprojekten som kan nämnas är med spårbyte på Stampgatan, byte av korsningar och mellanräler på spår 2 och 3 på Drottningtorget samt spårbyte och spårjustering på Redbergsplatsen.

Mycket arbete har gjorts under året för det nya avtalet, där kraven på planering och uppföljning är högre. Arbetet med att digitalisera planering har fortsatt och i och med nytt ekonomisystem förändras en hel del arbetssätt.

Utveckling av verksamhet, ställning och resultat

(Tkr)	2019	2018	2017	2016	2015
Nettoomsättnin	1 100 931	1 123 296	1 136 463	1 085 303	1 061 147
Rörelseresultat	8 555	22 493	18 507	1 578	16 256
Resultat e finansiella poster	8 651	22 445	18 459	106 596	16 276
Balansomslutning	452 367	818 366	800 198	805 736	675 969
Soliditet[1]	54,2%%	28,9%	52,5%	63,4%	60,4%
Avkastning på eget kapital[2]	6,9%	-2,6%	-0,2%	22,7%	2,5%
Avkastning på totalt kapital[3]	1,4%	2,7%	2,4%	14,4%	2,4%
Medelantal anställda	1 165	1 161	1 123	1 182	1 195

[1] Justerat eget kapital / Balansomslutning. Med justerat eget kapital avses eget kapital + obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatteskuld. [2] Årets resultat / Genomsnittligt justerat Eget kapital. [3] (Resultat efter finansiella intäkter och kostnader + räntekostnader) / Genomsnittlig balansomslutning.

Rörelseresultatet 2019 är ca 14 Mkr lägre jämfört med 2018, vilket framför allt beror på slutreglering av Trafikavtalet för Spårvagnsverksamheten som innebär minskade intäkter på 31 Mkr.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Finansiella risker
GS-koncernens finans- och riskhantering sköts centralt av Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB. GSAB:s finans- och riskhantering framgår av "Finansiella anvisningar för koncernen Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB inklusive helägda och majoritetsägda dotterbolag". Dessa anvisningar är beslutade av styrelsen och följer "Finanspolicy och finansiella riktlinjer för Göteborgs Stad".

De finansiella anvisningarna reglerar styrelsens och verkställande direktörens ansvar samt begränsar GSAB:s finansierings-, ränte-, valuta-, motparts- och kreditrisker till en för verksamheten acceptabel nivå. De finansiella anvisningarna reglerar genomsnittlig räntebindning och ränteförfall. GSAB:s framtida möjligheter till refinansiering bedöms som goda. All inlåning och upplåning sker mot Göteborgs Stad.

Operativa och affärsmässiga risker
Mot bakgrund av att det råder ett högt tryck på arbetsmarknaden i Göteborgsregionen, har det under året varit en utmaning att rekrytera medarbetare inom samtliga yrkeskategorier. Med anledning av detta och med syfte att i största mån eliminera problemen, har ledningen i särskild ordning arbetat med ett

nytt och utvidgat program för rekrytering och utveckling av medarbetare samt inte minst för att behålla medarbetare. Det har också inneburit att flera tjänster inte har kunnat tillsättas och brist på resurser funnits under hela året.
I Göteborg pågår mycket stora byggprojekt som i vissa fall leder till stora störningar för vår verksamhet. Detta ger en hård trafikmiljö som belastar oss negativt oavsett om det handlar om trafikutövning eller underhållsarbete på banan. Detta försvårar möjligheten att genomföra trafiken utifrån ett gott arbetsmiljöperspektiv.
Till detta kommer den positiva resandeutvecklingen, vilken även den innebär större tidsåtgång som då påverkar punktligheten på ett negativt sätt.

Den nuvarande sammansättning av vagnparken med ett större antal gamla fordon av modell M28 och M29 innebär en risk avseende reservdelsförsörjningen, detta är även fallet med modell M32 där det är svårigheter att få tillförlitliga och kvalitativa leveranser av material till underhållet.
För att så långt möjligt eliminera riskerna arbetar organisationen löpande med att på olika sätt förbättra planeringen samt med att höja såväl effektiviteten som produktiviteten.

Förväntad framtida utveckling

Vår verksamhet

Spårvagnsverksamheten
Spårvagnstrafiken bedöms också fortsättningsvis vara en prioriterad och viktig del av stadens och regionens utveckling. Bedömningen är att efterfrågan på spårvagnstrafik kommer att fortsätta öka, detta framförallt på grund av den stadsutveckling som Göteborg står inför och det ökande resandet.

Det är av största vikt för den framtida utvecklingen av spårvagnssystemet att leverans av en ny spårvagnstypen M33 genomförs enligt plan, i närtid behövs även längre vagnar med större kapacitet. En förutsättning för ytterligare vagnar och utökad trafik samt eventuella nya bansträckor är också att den planerade depån på Ringön kommer på plats för att kunna ställa upp och underhålla spårvagns-flottan och då specifikt längre vagnsmodeller. Arbetet med att bygga etapp 1 av Ringödepån har tagit god fart under 2019 och är nödvändig avlastning av befintliga depåer vid mottagandet av modell M33. För att kunna underhålla vagnsflottan är det av största vikt att en långsiktig lösning för att säkerställa driften i depå Majorna tas fram.

Spårvagnsverksamheten baseras i huvudsak på ett tilldelat avtal med ekonomi i balans. Nuvarande avtal som tecknades 2010 löpte ut 2019-12-31.
Ett nytt trafikavtal har under året tecknats med Västtrafik utifrån de principer som fastställts till följd av avsiktsförklaringen mellan VG-Regionen och Göteborgs Stad. Ytterligare ett antal avtal har tagits fram under 2019 för att reglera alla de delar som krävs. De nya avtalen löper fram till och med 2034.
Oaktat avtalsförhållanden kommer GS fortsatt arbeta med att effektivisera sina processer för att minska kostnader och öka kvalitén i våra leveranser.

Underhåll av spårvägsanläggningen
Underhåll samt investeringar i spårvägsanläggningen bedöms fortsättningsvis vara en prioriterad och viktig del inom Göteborgs Stad. Därav kan vi räkna med en fortsatt utveckling av tilläggs- och underhållsprojekt. Anpassningen av anläggningen till M33, som främst berör kontaktlednings "förstärkningsprojekt", kommer fortsättningsvis vara en stor del inom verksamheten.

Övriga byggprojekt inom staden beräknas att öka vilket kommer innebära störningar på den ordinarie verksamheten. Att ha en väl fungerade samordning och planering inom vår verksamhet samt med vår beställare och övriga intressenter är en förutsättning för att spårvagnstrafiken ska fungera under denna period.

Personal

Sammansättning och rörlighet
Det totala antalet anställda i GS uppgår, vid årsskiftet, till 1 260 (fg.å 1238) varav 1 123 är tillsvidareanställda. Av det totala antalet anställda är andelen kvinnor 26,9 % (fg år 26,6 %).
Det är ca 42 % av det totala antalet anställda som är över 50 år, jämfört med 40 % föregående år.
Arbetet med personal- och kompetensförsörjning är av stor vikt under kommande år.

Hälsa och Arbetsmiljö
Den ackumulerade sjukfrånvaron har minskat något från 7,2 % till 6,9 %. Det är den långa sjukfrånvaron som överstiger 15 dagar som minskat. Den korta sjukfrånvaron ligger kvar på 2,5 %
Under året har medarbetarna erbjudits friskvårdsbidrag, viktväktarna på jobbet, massage mot friskvårdsbidrag, personalstöd via Falck Healthcare och andra tillkommande motionsaktiviteter (såsom stadsvandringar och motionslopp) inom ramen för bolagets hälsoarbete.

Kompetensförsörjning
Under 2019 har de planerade utbildningarna inom Trafik och Teknik fortlöpt enligt plan.
Trafikutbildningen har genomfört både grundutbildningar, vidareutbildningar samt repetitionsutbildningar för våra yrkesgrupper som behöver förarkompetens.
Inom ramen för teknikutbildningen har arbetet med utbildningsmaterial och genomförande av utbildningsprogram fortlöpt enligt plan.

Engagerat medarbetarskap och ledarskap
Under året har arbete skett för att öka systematiken i bolagets arbetsmiljöarbete. Bolaget har arbetat för ett stärkt ledarskap med en högre grad av efterlevnad av befintliga rutiner och beslutade arbetssätt hos chefer och medarbetare då bland annat revision från 2018 visat på brister. Mycket av arbetet har skett i de ledarträffar som samlat samtliga chefer vid flera tillfällen under året.

Kundorientering
Målet är att vara "bäst i klassen" vad gäller kundupplevd kvalitet. Varje medarbetare oavsett var man befinner sig i organisationen ska ha en så djup förståelse för kundens behov att denne bidrar till att vi upplevs som ett utpräglat tjänsteföretag. Vi ställer därför höga krav på attityd och förhållningssätt vid nyrekryteringar och diskuterar utveckling av kundmötet regelbundet på våra arbetsplatsträffar. Att ha förmåga att etablera förtroendefulla kundrelationer ingår som en viktig del i både medarbetarskap och ledarskap.

Miljö

Vår verksamhet

Göteborgs Stads ändamål med verksamheten är att tillgodose stadens behov av en effektiv, miljö- och kvalitetsmässig kollektivtrafik samt där tillhörande tjänster och produkter inom trafikområdet.

Spårvagnsverksamheten
Göteborgs Spårvägar bedriver spårvagnstrafik inom Göteborgs- och Mölndals kommun med tillhörande drift- och fordonsverkstäder. Vår största negativa miljöpåverkan är kopplad till energianvändning, avfalls- och kemikaliehantering, samt bullerpåverkan. Verksamheten är anmälningspliktig enligt Miljöbalken avseende fordonstvätt och maskinell metallbearbetning.

Vår ambition och målsättning är att drift och underhåll av fordon och anläggningar ska utföras på ett miljöriktigt sätt. Vi följer upp vår energianvändning, vårt avfall och vår kemikalieanvändning. All elanvändning från spårvagnar och depåer är förnyelsebar och märkt med "bra miljöval" och det pågår ett kontinuerligt arbete med att energieffektivisera våra fastigheter.
Under året har vi infört källsortering av hushållsavfall på en av våra anläggningar vilket ska implementeras på samtliga anläggningar under de kommande åren.
Våra spårvagnstvättar har vattenåtervinning och är kopplade till ett reningsverk. Årligen görs provtagning och analys av utgående vatten från spårvagnstvättarna för att säkerställa att vattnet klarar gränsvärdena och får släppas ut.

För att minska miljöpåverkan från kemiska produkter har rutiner och processer uppdaterats för att minimera antalet kemiska produkter som används i verksamheten samt säkerställa att inga produkter med utfasningsämnen köps in. Det finns ett kemikalieråd som arbetar för att kunna substituera befintliga produkter med utfasningsämnen som används i verksamheten.

Vi arbetar aktivt med att begränsa buller och gnissel som uppkommer från spårvagnarna. Det görs främst genom översyn av rutiner kring underhåll samt nya metoder och medel för smörjning. Problemet är komplext utifrån de förutsättningar med vagnar och infrastruktur som vi har att utgå ifrån.

Göteborgs Spårvägar arbetar systematiskt med fokus på ständiga förbättringar. Verksamheten följs årligen upp genom tillsynsbesök från Miljöförvaltningen, miljöronder och egenkontroller.

Underhåll av spårvagnsanläggningen
Göteborgs Spårvägar bedriver också drift, underhåll och byggnation av spår-, kontaktlednings- och signalsäkerhetsanläggningar. Detta utförs i Affärsområde Banteknik, som är miljöcertifierade enligt standarden ISO 14001 och arbetar systematiskt med ständiga förbättringar. Bantekniks betydande miljöaspekter är buller i samband med fordonstrafik och från arbetsmaskiner, kemikalieanvändning samt utsläpp till luft från förbränningsmotorer.

Bullrande arbeten uppkommer framförallt i samband med underhåll på spår. Banteknik arbetar för att minska bullerbelastningen med avseende på arbetsmiljö och omgivning. Mätningar har genomförts och till följd av det har en stor del maskiner och utrustning bytts ut. På Banteknik används flertalet kemiska produkter. Den största mängden kemikalier som används är produkter för att minska friktion och ljud mellan räls och spårvagn samt produkter för smörjning av växlar. Banteknik förfogar också över ett stort antal fordon och arbetsmaskiner. För att minska utsläppen till luft från förbränningsmotorer arbetar Banteknik mot uppsatta mål som att minska antalet fordon och byta ut befintliga fordon till miljöfordon.

Hållbarhetsrapport
I enlighet med ÅRL 6 kap 11§har GSAB valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Hållbarhetsrapporten har överlämnats till revisorn samtidigt som årsredovisningen. Hållbarhetsrapporten finns tillgänglig på www.goteborgssparvagar.se.

Förslag till vinstdisposition (kronor)

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel

Balanserat resultat	16 117 204
Årets resultat	16 747 376
	32 864 580

Styrelsen föreslår att

I ny räkning balanseras	32 864 580
	32 864 580

Beträffande företagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar, rapporter över förändringar i eget kapital, kassaflödesanalyser samt noter.
Alla belopp uttrycks i tusentals svenska kronor där ej annat anges.

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

RESULTATRÄKNING
(tkr)

	Not	2019-01-01 2019-12-31	2018-01-01 2018-12-31
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	4	1 100 931	1 123 296
Aktiverat arbete för egen räkning		3 334	7 063
Övriga rörelseintäkter	5	4 679	1 987
		1 108 944	**1 132 346**
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter		-313 546	-339 806
Övriga externa kostnader	6,7	-122 375	-131 961
Personalkostnader	8	-641 923	-613 940
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	11-15	-22 545	-24 146
Rörelseresultat		**8 555**	**22 493**
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från andelar i koncernföretag	19	0	0
Övriga ränteintäkter och liknande intäkter		167	0
Räntekostnader och liknande kostnader		-71	-48
Resultat efter finansiella poster		**8 651**	**22 445**
Bokslutsdispositioner	9		
Lämnat koncernbidrag		0	-31 769
Förändring av periodiseringsfond		0	4 560
Förändring överavskrivningar		10 800	-3 900
Resultat före skatt		**19 451**	**-8 664**
Skatt på årets resultat	10	-2 704	0
ÅRETS RESULTAT		**16 747**	**-8 664**

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

BALANSRÄKNING

(tkr)

	Not	2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	11	1 074	1 591
		1 074	**1 591**
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	12	1 739	1 922
Nedlagda utgifter på annans fastighet	13	16 155	17 429
Transportmedel	14	33 063	44 760
Inventarier, verktyg och installationer	15	61 293	70 012
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	16	4 271	6 546
		116 521	**140 669**
Summa anläggningstillgångar		**117 595**	**142 260**
Omsättningstillgångar			
Varulager m m			
Råvaror och förnödenheter		67 225	54 385
Pågående arbeten för annans räkning	17	469	469
		67 694	**54 854**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		115 159	122 429
Fordringar hos koncernföretag	25	72 113	108 283
Aktuella skattefordringar		4 294	6 998
Övriga fordringar		9 153	274 080
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	65 393	108 561
		266 112	**620 351**
Kassa och bank	23	**966**	**901**
Summa omsättningstillgångar		**334 772**	**676 106**
SUMMA TILLGÅNGAR		**452 367**	**818 366**

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

BALANSRÄKNING

	Not	2019-12-31	2018-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (1 500 aktier)		150 000	150 000
Reservfond		5 610	5 610
		155 610	**155 610**
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		16 117	24 781
Årets resultat		16 747	-8 664
		32 864	**16 117**
Summa eget kapital		**188 474**	**171 727**
Obeskattade reserver	19	**71 334**	**82 134**
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	20	41 527	44 445
Övriga avsättningar	21,25	0	10 779
		41 527	**55 224**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		49 197	44 023
Skulder till koncernföretag	24	17 044	379 407
Övriga kortfristiga skulder		17 857	14 495
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	22	66 934	71 356
		151 032	**509 281**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**452 367**	**818 366**

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

(tkr)

	Bundet eget kapital		*Fritt eget kapital*		
	Aktie-kapital	Reserv-fond	Balanserad vinst	Årets resultat	**Summa eget kapital**
Ingående balans per 1 januari 2018	**150 000**	**5 610**	**201 050**	**-851**	**355 809**
Disposition av föregående års resultat			-851	851	0
Årets resultat				-8 664	-8 664
Transaktioner med ägare:					
Utdelningar			-200 199		-200 199
Aktieägartillskott			24 781		
Utgående balans per 31 december 2018	**150 000**	**5 610**	**24 781**	**-8 664**	**171 727**

Aktiekapitalet utgörs av 1 500 aktier med ett kvotvärde motsvarande 100 000 kronor.

	Bundet eget kapital		*Fritt eget kapital*		
	Aktie-kapital	Reserv-fond	Balanserad vinst	Årets resultat	**Summa eget kapital**
Ingående balans per 1 januari 2019	**150 000**	**5 610**	**24 781**	**-8 664**	**171 727**
Disposition av föregående års resultat			-8 664	8 664	0
Årets resultat				16 747	16 747
Utgående balans per 31 december 2019	**150 000**	**5 610**	**16 117**	**16 747**	**188 474**

Aktiekapitalet utgörs av 1 500 aktier med ett kvotvärde motsvarande 100 000 kronor.

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

KASSAFLÖDESANALYS

(tkr)	Not	2019-01-01 2019-12-31	2018-01-01 2018-12-31
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat		8 555	22 493
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet:	25	8 909	28 545
Erhållen ränta		167	0
Erlagd ränta		-71	-48
Betald inkomstskatt		-2 704	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		**14 856**	**50 990**
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Minskning(+)/ökning(-) av varulager		-12 841	2 719
Minskning(+)/ökning(-) av kundfordringar		7 270	58 248
Minskning(+)/ökning(-) av övriga kortfristiga fordringar		322 190	-76 010
Minskning(-)/ökning(+) leverantörsskulder		5 174	4 994
Minskning(-)/ökning(+) av övriga kortfristiga skulder		-331 655	-27 025
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**4 994**	**13 916**
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-15 431	-11 106
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		17 490	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**2 059**	**-11 106**
Finansieringsverksamheten			
Erhållet aktieägartillskott		24 781	8 814
Lämnat koncernbidrag		-31 769	-11 300
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-6 988**	**-2 486**
Årets kassaflöde		**65**	**324**
Likvida medel vid årets början		**901**	**577**
Likvida medel vid årets slut	23	**966**	**901**

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

NOTER

Not 1 Allmän information

Göteborgs Spårvägar AB med organisationsnummer 556353-3412 är ett aktiebolag registrerat i Sverige med säte i Göteborg. Adressen till huvudkontoret är Rantorget 4, 401 26 Göteborg. Företagets bedriver spårvagnstrafik och anläggningsverksamhet inom Göteborgs och Mölndals kommuner.
Moderföretaget i den största koncernen som företaget är dotterföretag till är Göteborgs Stadshus AB, org.nr 556537-0888 som i sin tur ägs till 100 % av Göteborgs kommun. Moderföretaget i den minsta koncernen som företaget är dotterföretag till är Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB, org.nr 559161-0190, med säte i Göteborg.

Not 2 Redovisningsprinciper och värderingsprinciper

Företaget tillämpar Årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 (uppdaterad 2019:2) *Årsredovisning och koncernredovisning* ("K3").

Intäkter

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av den ersättning som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för mervärdeskatt, rabatter, returer och liknande avdrag.

Företagets intäkter består i huvudsak av ersättning för tjänster som trafikentreprenör, till Västtrafik AB samt Göteborgs Stads Trafikkontor, genom ett tilldelat kontrakt.

Försäljning av tjänster

Intäkter från försäljning av tjänster på löpande räkning redovisas som intäkt i den period arbetet utförs och material levereras eller förbrukas. Intäkter från försäljning av tjänster utgörs nästan uteslutande av uppdrag på löpande räkning. I de undantagsfall som uppdrag sker till fast pris sker redovisning enligt s.k. successiv vinstavräkning, vilket innebär att intäkter och kostnader redovisas i förhållande till uppdragets färdigställandegrad på balansdagen.

Leasingavtal

Ett finansiellt leasingavtal är ett avtal enligt vilken de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Övriga leasingavtal klassificeras som operationella leasingavtal. Samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal, vilket innebär att leasingavgiften fördelas linjärt över leasingperioden.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda i form av löner, bonus, betald semester, betald sjukfrånvaro m m samt pensioner redovisas i takt med intjänandet. Från och med 1 juli 2010 gäller pensionsavtalet PA KFS09 för företagets anställda, vilket är en avgiftsbestämd pensionsplan. Pensionsutfästelser från tidigare pensionsavtal med förmånsbestämd pensionsplan redovisas i enlighet med de förenklingsregler som finns i K3 kap. 28 punkt 18-22. Merparten av tidigare förmånsbestämda pensionsutfästelser är inlösta hos den externa pensionsförvaltaren KPA. Varje årsskifte gör KPA en aktuell beräkning av utestående pensionsåtaganden och i den utsträckning som fonderade medel inte täcker pensionsåtagandet erhåller moderföretaget en årlig pensionspremie från KPA. Eftersom företaget innehar en överskottsfond av betydande värde hos KPA, avräknas för närvarande de årliga pensionspremierna mot denna fond.

Intjänad pensionsrätt från tidigare pensionsavtal med förmånsbestämd pensionsplan som inte lösts in av extern part redovisas som en avsättning. KPA gör varje årsskifte en aktuell beräkning av utestående pensionsåtaganden. Bolaget redovisar utestående pensionsåtaganden enligt alternativregeln. Dessa pensionsåtaganden är tryggade genom kommunal borgen av Göteborgs Stad.

Koncernbidrag
Erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition i resultaträkningen.

Inkomstskatter
Skattekostnaden utgörs av summan av aktuell skatt.

Aktuell skatt
Aktuell skatt beräknas på det skattepliktiga resultatet för perioden. Skattepliktigt resultat skiljer sig från det redovisade resultatet i resultaträkningen då det har justerats för ej skattepliktiga intäkter och ej avdragsgilla kostnader samt för intäkter och kostnader som är skattepliktiga eller avdragsgilla i andra perioder. Aktuell skatteskuld beräknas enligt de skattesatser som gäller per balansdagen.

Immateriella tillgångar
Anskaffning genom separata förvärv
Immateriella tillgångar som förvärvats separat redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångens uppskattade nyttjandeperiod, vilken uppskattas till 5 år. Bedömda nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder omprövas om det finns en indikation på att dessa har förändrats jämfört med uppskattningen vid föregående balansdag. Effekten av eventuella ändringar i uppskattningar och bedömningar redovisas framåtriktat. Avskrivning påbörjas när tillgången kan användas.

Borttagande från balansräkningen
En immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inte några framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Den vinst eller förlust som uppkommer när en immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen är skillnaden mellan vad som eventuellt erhålls, efter avdrag för direkta försäljningskostnader, och tillgångens redovisade värde. Detta redovisas i resultaträkningen som en övrig rörelseintäkt eller övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar
Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Anskaffningsvärdet består av inköpspriset och utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet för att bringa den på plats och i skick att användas. Tillkommande utgifter inkluderas endast i tillgången eller redovisas som en separat tillgång, när det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med posten kommer att tillfalla företaget och att anskaffningsvärdet för densamma kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Alla övriga kostnader för reparationer och underhåll samt tillkommande utgifter redovisas i resultaträkningen i den period då de uppkommer.

Då skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter bedöms vara väsentlig, delas tillgången upp på dessa komponenter.

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar kostnadsförs så att tillgångens anskaffningsvärde, eventuellt minskat med beräknat restvärde vid nyttjandeperiodens slut, skrivs av linjärt över dess bedömda nyttjandeperiod. Om en tillgång har delats upp på olika komponenter skrivs respektive komponent av separat över dess nyttjandeperiod. Avskrivning påbörjas är den materiella anläggningstillgången kan tas i bruk. Materiella anläggningstillgångars nyttjandeperioder uppskattas till:

Byggnader	20-30 år
Nedlagda utgifter på annans fastighet	20 år
Transportmedel	5-10 år
Inventarier, verktyg och installationer	5-10 år

Bedömda nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder omprövas om det finns indikationer på att förväntad förbrukning har förändrats väsentligt jämfört med uppskattningen vid föregående balansdag. Då företaget ändrar bedömning av nyttjandeperioder, omprövas även tillgångens eventuella restvärde. Effekten av dessa ändringar redovisas framåtriktat.

Borttagande från balansräkningen
Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring, eller när inte några framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången eller komponenten. Den vinst eller förlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen är skillnaden mellan vad som eventuellt erhålls, efter avdrag för direkta försäljningskostnader, och tillgångens redovisade värde. Den realisationsvinst eller realisationsförlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen redovisas i resultaträkningen som en övrig rörelseintäkt eller övrig rörelsekostnad.

Nedskrivningar av anläggningstillgångar
Vid varje balansdag analyserar företaget de redovisade värdena för anläggningstillgångar för att fastställa om det finns någon indikation på att dessa tillgångar har minskat i värde. Om så är fallet, beräknas tillgångens återvinningsvärde för att kunna fastställa värdet av en eventuell nedskrivning. Där det inte är möjligt att beräkna återvinningsvärdet för en enskild tillgång, beräknas återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader är det pris som företaget beräknar kunna erhålla vid en försäljning mellan kunniga, av varandra oberoende parter, och som har ett intresse av att transaktionen genomförs, med avdrag för sådana kostnader som är direkt hänförliga till försäljningen. Vid beräkning av nyttjandevärde diskonteras uppskattat framtida kassaflöde till nuvärde med en diskonteringsränta före skatt som återspeglar aktuell marknadsbedömning av pengars tidsvärde och de risker som förknippas med tillgången. För att beräkna de framtida kassaflödena har företaget använt budget och prognoser för de kommande fem åren.

Om återvinningsvärdet för en tillgång (eller kassagenererande enhet) fastställs till ett lägre värde än det redovisade värdet, skrivs det redovisade värdet på tillgången (eller den kassagenererande enheten) ned till återvinningsvärdet. En nedskrivning har omedelbart kostnadsföras i resultaträkningen.

Vid varje balansdag gör företaget en bedömning om den tidigare nedskrivningen inte längre är motiverad. Om så är fallet återförs nedskrivningen delvis eller helt. Då en nedskrivning återförs, ökar tillgångens (den kassagenererande enhetens) redovisade värde. Det redovisade värdet efter återföring av nedskrivning får inte överskrida det redovisade värde som skulle fastställts om ingen nedskrivning gjorts av tillgången (den kassagenererande enheten) under tidigare år. En återföring av en nedskrivning redovisas direkt i resultaträkningen.

Varulager
Företagets lager utgörs nästan uteslutande av reservdelar till spårvagnar. Reservdelarna har värderats till anskaffningsvärde. I anskaffningsvärdet för egentillverkade och reparerade reservdelar ingår kostnaden för direkt nedlagd tid och direkta materialkostnader inklusive materialomkostnadspålägg. Individuell inkuransbedömning har skett med hänsyn till de olika spårvagnsmodellernas återstående genomsnittliga livslängd och kvarvarande reservdelar i lager. Pågående arbeten för annans räkning utgörs av företagets nedlagda kostnader värderat till anskaffningsvärde.

Likvida medel
Företagets banktillgodohavanden är anslutna till Göteborgs Stads koncernkonto och ingår i balansposten fordringar hos koncernföretag om 68 538 tkr (Swedbank) och övriga kortfristiga fordringar om 934 tkr (Nordea).

Avsättningar
Avsättningar redovisas när företaget har en befintlig förpliktelse (legal eller informell) som en följd av en inträffad händelse, det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

En avsättning omprövas varje balansdag och justeras så att den återspeglar den bästa uppskattningen av det belopp som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen, med hänsyn tagen till risker och osäkerheter förknippade med förpliktelsen. När en avsättning beräknas genom att uppskatta de utbetalningar som förväntas krävas för att reglera förpliktelsen, motsvarar det redovisade värdet nuvärdet av dessa utbetalningar.

Där en del av eller hela det belopp som krävs för att reglera en avsättning förväntas bli ersatt av en tredje part, ska gottgörelsen särredovisas som en tillgång i balansräkningen när det är så gott som säkert att den kommer att erhållas om företaget reglerar förpliktelsen och beloppet kan beräknas tillförlitligt.

Omstruktureringsreserv
En avsättning för omstrukturering av verksamhet redovisas då företaget måste fullfölja omstruktureringen till följd av en legal eller informell förpliktelse. En informell förpliktelse föreligger när företaget har en fastställd och utförlig omstruktureringsplan och de som berörs har en välgrundad uppfattning om att omstruktureringen kommer att genomföras.

Aktieägartillskott
Aktieägartillskott som en ägare lämnar redovisas som en ökning av andelens redovisade värde. Aktieägartillskott som en ägare erhåller redovisas direkt i eget kapital.

Kassaflödesanalys
Kassaflödesanalysen visar företagets förändringar av likvida medel under räkenskapsåret. Kassaflödesanalysen har upprättas enligt den indirekta metoden.

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

Not 3 Viktiga uppskattningar och bedömningar

Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar
Nedan redogörs för de viktigaste antagandena om framtiden, och andra viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar per balansdagen, som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästa räkenskapsår.

- Nyttjandeperioder materiella anläggningstillgångar
- Nedskrivningsprövning av anläggningstillgångar
- Aktivering eller kostnadsföring av underhållsprojekt, det vill säga värdehöjande förbättring eller ej
- Antaganden avseende ränta och livslängd vid beräkning av pensionsskulderna
- Osäkra fordringar respektive skulder p g a tvister

Viktiga bedömningar vid tillämpning av Göteborgs Spårvägars redovisningsprinciper
I följande avsnitt beskrivs de viktigaste bedömningar, förutom de som innefattar uppskattningar (se ovan), som företagsledningen har gjort vid tillämpningen av företagets redovisningsprinciper och som har den mest betydande effekten på de redovisade beloppen i de finansiella rapporterna.

Inkurans i varulagret har bokats efter en individuell bedömning. Hänsyn har tagits till de olika spårvagnsmodellernas återstående genomsnittliga livslängd och kvarvarande reservdelar i lager. Det sker en regelbunden översyn av nyttjandeperioder för större investeringar under rubriken anläggningstillgångar. Vid behov sker korrigeringar av gällande avskrivningsplaner. Tidigare års nedskrivningar avser omvärdering av nyttjandeperioder för arbetsfordon. Om det inte föreligger ett behov att skriva upp värdet av fordon per balansdagen, sker en reversering av gjorda nedskrivningar i samband med att fordonen avyttras. Företagets pensionsåtaganden har beräknats av pensionsförvaltaren KPA Pension enligt Finansinspektionens alternativregel. Den framtida utvecklingen av pensionsåtagandena är beroende av flera externa faktorer såsom ränteläge, inflation, livslängdsantaganden mm. Pensionsåtagandenas beräknade framtida utveckling följs löpande då företaget beställer pensionsprognoser två gånger per år.

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

Not 4 Uppgift om inköp och försäljning inom samma koncern

	2019	2018
Inköp Göteborgs Stadshus AB koncernen	58,0%	37,3%
Försäljning Göteborgs Stadshus AB koncernen	2,5%	2,6%
Inköp Göteborgs Stad	4,4%	4,5%
Försäljning Göteborgs Stad	94,7%	93,9%

Not 5 Övriga rörelseintäkter

Övriga rörelseintäkter om 4 679 tkr (1 987) utgörs främst av skadeersättningar för kollisioner och stillestånd och ersättning för viten.

Not 6 Upplysning om ersättning till revisorn

	2019	2018
Ernst & Young AB revisionsuppdrag	455	450
Lekmannarevisorer revisionsuppdrag	194	199
Summa	**649**	**649**

Med revisionsuppdrag avses revisorns ersättning för den lagstadgade revisionen. Arbetet innefattar granskningen av årsredovisningen och bokföringen, styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt arvode för revisionsrådgivning som lämnats i samband med revisionsuppdraget.

Not 7 Leasingavtal

Operationella leasingavtal - leasetagare
Företagets väsentligaste leasingavtal avser fordon från Göteborgs Stads Leasing AB (GSL) och hyres och markavtal. De enskilda avtalen förfaller successivt fram till år 2034. Summan av årets kostnadsförda leasingavgifter avseende operationella leasingavtal uppgår till Tkr 95 502 kkr (103 168). Minskning i framtida leasingkostnader beror på att spårvagnarn från och med 1 januari 2020 kommer att leasas direkt av Västtrafik. Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal förfaller enligt följande:

Förfallotidpunkt:	2019	2018
Inom ett år	48 066	101 967
Senare än ett år men inom fem år	117 715	412 363
Senare än fem år	404 533	4 073 123
Summa	**570 314**	**4 587 453**

Not 8 Antal anställda, löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2019		2018	
Medeltalet anställda	Antal anställda	Varav antal män	Antal anställda	Varav antal män
	1 165	878	1 161	875
Totalt	1 165	878	1 161	875

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

	2019-12-31	2018-12-31
Fördelning ledande befattningshavare per balansdagen		
Kvinnor:		
styrelseledamöter	3	3
andra personer i företagets ledning inkl VD	5	4
Män:		
styrelseledamöter	6	6
andra personer i företagets ledning inkl VD	6	6

	2019		2018	
Löner, andra ersättningar m m	Löner och andra ersättningar	Soc kostn (varav pensions-kostnader)	Löner och andra ersättningar	Soc kostn (varav pensions-kostnader)
	446 491	175 872 (36 520)	439 337	163 569 (27 481)

Pensioner
Företagets kostnad för avgiftsbestämda pensionsplaner uppgår till 36 520 tkr (27 481).

Ersättning till styrelse och VD uppgår till 1 990 tkr (1 575). Av företagets pensionskostnader avser 0 tkr (168) gruppen styrelse och VD. Vid anställning kortare än ett år erhåller VD sex månadslöner i avgångsvederlag vid ofrivillig uppsägning. Efter ett år utgår en årslön i avgångsvederlag. Bolagsledningen har uppsägningsvillkor enligt kollektivavtal.

Not 9 Bokslutsdispositioner

	2019	2018
Lämnat koncernbidrag	0	-31769
Förändring av periodiseringsfond	0	4 560
Förändring överavskrivningar	10 800	-3 900
Summa	**10 800**	**-31 109**

Not 10 Skatt på årets resultat

	2019	2018
Aktuell skatt	-2 704	0
Skatt på årets resultat	**-2 704**	**0**

Avstämning årets skattekostnad

	2019	2018
Redovisat resultat före skatt	19 451	-8 664
Skatt beräknad med skattesats 21,4 %	-4 162	1 906
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	-318	-1 906
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	1 776	0
Årets redovisade skattekostnad	**-2 704**	**0**

Not 11 Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten

	2019-12-31	2018-12-31
Ingående anskaffningsvärden	12 807	12 807
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**12 807**	**12 807**
Ingående avskrivningar	-11 216	-8 784
Årets avskrivningar enligt plan	-517	-2 432
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-11 733**	**-11 216**
Utgående planenligt restvärde	**1 074**	**1 591**

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

Not 12 Byggnader och mark

	2019-12-31	2018-12-31
Ingående anskaffningsvärden	4 727	4 727
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**4 727**	**4 727**
Ingående avskrivningar	-2 805	-2 623
Årets avskrivningar enligt plan	-183	-182
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-2 988**	**-2 805**
Utgående planenligt restvärde	**1 739**	**1 922**

Not 13 Nedlagda utgifter på annans fastighet

	2019-12-31	2018-12-31
Ingående anskaffningsvärde	24 117	24 117
Inköp	98	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**24 215**	**24 117**
Ingående avskrivningar enligt plan	-6 688	-5 318
Årets avskrivningar enligt plan	-1 372	-1 370
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	**-8 060**	**-6 688**
Utgående planenligt restvärde	**16 155**	**17 429**

Not 14 Transportmedel

	2019-12-31	2018-12-31
Ingående anskaffningsvärde	119 970	120 205
Försäljningar/utrangeringar	0	-235
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**119 970**	**119 970**
Ingående avskrivningar enligt plan	-69 833	-58 407
Försäljningar/utrangeringar	0	149
Årets avskrivningar enligt plan	-11 697	-11 575
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	**-81 530**	**-69 833**
Ingående nedskrivningar	-5 377	-5 377
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-5 377**	**-5 377**
Utgående planenligt restvärde	**33 063**	**44 760**

Not 15 Inventarier, verktyg och installationer

	2019-12-31	2018-12-31
Ingående anskaffningsvärde	132 696	125 583
Inköp	17 608	7 113
Försäljningar/utrangeringar	-27 305	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**122 999**	**132 696**
Ingående avskrivningar enligt plan	-62 684	-54 097
Försäljningar/utrangeringar	9 755	0
Årets avskrivningar enligt plan	-8 777	-8 587
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	**-61 706**	**-62 684**
Utgående planenligt restvärde	**61 293**	**70 012**

Not 16 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	2019-12-31	2018-12-31
Ingående redovisat värde	6 546	2 554
Omklassificeringar	-2 275	3 992
Utgående redovisat värde	**4 271**	**6 546**

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

Not 17 Pågående arbeten för annans räkning

	2019-12-31	2018-12-31
Nedlagda kostnader	469	469
Summa	**469**	**469**

Not 18 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2019-12-31	2018-12-31
Förutbetalda hyror	683	0
Upplupna intäkter	60 502	103 734
Övriga poster	4 208	4 827
Summa	**65 393**	**108 561**

Not 19 Obeskattade reserver

	2019-12-31	2018-12-31
Ackumulerade överavskrivningar	71 334	82 134
Summa	**71 334**	**82 134**

Not 20 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Företagets pensionsskuld per 2019-12-31 är beräknad enligt Finansinspektionens alternativregel och avser de tidigare pensionsavtalen PFA/PA-KL/PA-KommF. Pensionsskulden är beräknad av KPA Pension och uppgår till 41 527 tkr (44 445). Företagets pensionskuld är tryggad genom kommunal borgen från Göteborgs Stad. Värdet i bolagets överskottsfond hos pensionsförvaltaren uppgår per 2019-12-31 till 53 885 tkr (52 925). Överskottet härrör från tidigare pensionsskulder som har lösts in hos KPA Pension. Värdet i överskottsfonden beräknas som skillnaden mellan å ena sidan försäkringarnas pensionskapital och å andra sidan kapitalvärdet av garanterade åtaganden, gjorda indexeringar och det solvenskapital som KPA Pension behöver. En överskottsberäkning sker varje år per den 31 december. De insatta medlen på överskottsfonden kan användas till att betala löpande premier hos KPA Pension.

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

Not 21 Övriga avsättningar

2019-12-31	Omstrukturering	Riskkostnader	Summa
Vid årets början	2 479	8 300	**10 779**
Tillkommande avsättningar			**0**
Belopp som tagits i anspråk	-2 479	0	**-2 479**
Återföring av outnyttjade belopp	0	-8 300	**-8 300**
Vid årets slut	**0**	**0**	**0**

Avsättningarna avser att täcka omstruktureringskostnader och risk för tillkommande kostnader vid avtalstolkning.

2018-12-31	Omstrukturering	Riskkostnader	Summa
Vid årets början	1 072	0	**1 072**
Tillkommande avsättningar	3 616	8 300	**11 916**
Belopp som tagits i anspråk	-2 209	0	**-2 209**
Vid årets slut	**2 479**	**8 300**	**10 779**

Not 22 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2019-12-31	2018-12-31
Upplupna löner	6 666	6 463
Upplupna semesterlöner	20 794	21 727
Upplupna sociala avgifter	8 732	8 960
Upplupen löneskatt	10 714	5 796
Upplupna pensionskostnader	3 847	3 310
Förutbetalda intäkter	48	4 644
Övriga upplupna kostnader	16 133	20 456
Summa	**66 934**	**71 356**

Not 23 Likvida medel i kassaflödet

	2019-12-31	2018-12-31
Kassa och Bank	966	901
Summa	**966**	**901**

Not 24 Upplysningar om närstående

Transaktioner mellan företaget och dess närstående har skett på marknadsmässiga grunder. Några transaktioner med ledande befattningshavare eller nyckelpersoner utöver lön och ersättningar (se not 8) har inte förekommit.

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag
556353-3412

Not 25 Poster som inte ingår i kassaflödet

	2019-12-31	2018-12-31
Avskrivningar	22 545	24 146
Realisationsförlust	61	86
Omklassificering	0	39
Förändringar av avsättningar	-13 697	4 274
Summa	**8 909**	**28 545**

Göteborg 2020-02-05

Stefan Olinder
Styrelsens ordförande

Soili Brunberg
Första vice styrelseordförande

Peter Hermansson
Andra vice syrelseordförande

Johanna Hector

Patrik Höstmad

Patrik Johansson

Ulf Sjöberg

Christian Larsson

Birgitta Granquist

Hans Nilsson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 5/2 2020
Ernst & Young AB

Thomas Nilsson
Auktoriserad revisor

Vår granskningsrapport har avgivits 5/2 2020

Vivi-Ann Nilsson
Lekmannarevisor

Gun Alexandersson Malm
Lekmannarevisor

Building a better working world

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Göteborgs Spårvägar Aktiebolag, org.nr 556353 - 3412

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Göteborgs Spårvägar Aktiebolag för räkenskapsåret 2019.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Göteborgs Spårvägar Aktiebolags finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Göteborgs Spårvägar Aktiebolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Building a better working world

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Göteborgs Spårvägar Aktiebolag för räkenskapsåret 2019 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Göteborgs Spårvägar Aktiebolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Göteborg den 5 februari 2020

Ernst & Young AB

Thomas Nilsson
Auktoriserad revisor

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Verksamhetsberättelse med hållbarhetsrapport 2019

Göteborgs Spårvägar

I fokus 2019

Nytt rekordår för spårvagnsresandet

Under 2019 ökade antalet spårvagnsresor med 7,6 procent till 141 miljoner resor – den högsta siffran någonsin. I maj och oktober noterades dessutom de högsta månadsvärdena genom tiderna med 12 665 175 respektive 13 440 602 resande. Det är första gången vi når över 13 miljoner resor på en månad. Samtidigt sjunker punktligheten i spårvagnstrafiken eftersom framkomligheten påverkas av flera stora infrastrukturprojekt i Göteborg. Trots det är våra resenärer mer nöjda med sin resa än tidigare år.

Ny VD och nya avtal för spårvagnstrafik och spårvägsunderhåll

I början av september tillträdde Hans Nilsson som ny VD för Göteborgs Spårvägar. Han har lång erfarenhet både som operativ chef och VD inom spår- och vägbunden kollektivtrafik. Inför 2020 anpassar Göteborgs Spårvägar organisationen för att möta tilldelningen av de nya avtal som dels gäller drift och underhåll av spårvagnstrafiken, dels drift och underhåll av spårvägsanläggningen, trafikledning och trafiksäkerhet i Göteborg och Mölndal. De nya avtalen med Västtrafik och trafikkontoret i Göteborgs Stad gäller 2020 – 2034.

Göteborgs nya spårvagn på väg ut i spåren

I december anlände den första av de 40 nya spårvagnarna av modellen M33 till Göteborg. Två spårvagnar ska testas, provköras och godkännas innan serieleveransen startar hösten 2020. Samtliga vagnar beräknas vara levererade 2022. Parallellt med provkörningarna startar också utbildningar för spårvagnsförare och teknisk personal som ska köra och underhålla de nya spårvagnarna.

Åtgärder efter visselblåsanmälningar 2018 och 2019

Stadsrevisionen i Göteborgs Stad lämnade kritik till den tidigare styrelsen i Göteborgs Spårvägar AB efter verksamhetsåret 2018 efter anmälningar till Göteborgs Stads visselblåsfunktion gällande Göteborgs Spårvägar. De handlade framförallt om brister i tillämpning av policys och riktlinjer inom inköp, rekrytering, arbetsmiljö och trafiksäkerhet. Under 2019 har ett omfattande arbete genomförts för att åtgärda bristerna och avrapportering har löpande skett till nuvarande styrelse. Lekmannarevisorerna har i sin granskningsredogörelse för 2019 bedömt att bolaget vidtagit tillräckliga åtgärder och att ett långsiktigt arbete pågår i syfte att åstadkomma en bättre styrning och ledning samt intern kontroll i bolaget.

Under 2019 har Göteborgs Spårvägar fått 36 visselblåsanmälningar, framförallt gällande affärsområde Banteknik och otillåten användning av tjänstefordon och hantering av skrotmetaller. Bolaget har anlitat externa resurser för utredning av anmälningarna samt gjort polisanmälningar i ärenden som kan handla om lagbrott. Slutrapport väntas i början av 2020.

140 år i spåren

Göteborgs första spårvagnstur kördes den 24 september 1879. Det firade vi 140 år senare tillsammans med göteborgare, besökare och medarbetare på Drottningtorget i Göteborg. Här möttes dåtid och nutid när Ringlinien bjöd på spårvagnsturer med veteranvagnar, spårvägen genom årtiondena presenterades fram till den nya spårvagnsmodellen och Göteborg Wind Orchestra – med traditioner från spårvägens musikkår – underhöll besökarna. Samtidigt delades årets Kulturpris ut till Marianne Mörck, som även fick sitt namn på en spårvagn.

FEMÅRSÖVERSIKT	2019	2018	2017	2016	2015
Omsättning och resultat, Mkr					
Nettoomsättning	1 100	1 123	1 136	1 085	1 061
Rörelseresultat	9	22	19	2	16
Resultat efter finansiella poster	9	22	18	107	16
Finansiell ställning, Mkr					
Balansomslutning	452	818	800	806	676
Eget kapital	188	172	356	453	352
Soliditet	54	29	52	63	60
Kassaflöde från löpande verksamhet	15	51	141	20	36
Lönsamhet, %					
Avkastning på totalt kapital	1	3	2	14	2
Avkastning på eget kapital	7	-3	0	23	2
Investeringar, Mkr					
Bruttoinvesteringar	15	12	21	21	71
Personal					
Medelantal anställda	1 165	1 161	1 123	1 182	1 195
Nyckeltal i verksamheten					
Antal delresor, miljoner	141	131	123	119	113
Genomförda spårvagnsturer i % av utbud	99,7	99,7	99,8	99,9	99,8

INTERVJU MED HANS NILSSON, VD

”Vi måste bli vassa på att skapa bättre framkomlighet i trafiken”

Göteborg är en stad i en expansiv utvecklingsfas. Det byggs mycket och det påverkar framkomligheten för spårvagnstrafiken. Samtidigt ser vi stora ökningar i resandet. Vi levererade det högsta antalet resande någonsin under 2019, 141 miljoner resor. Fler resande innebär högre belastning i vår organisation, trots detta har våra medarbetare fortsatt att leverera hög kvalitet. Nöjdheten hos våra kunder fortsätter att öka, även om fler göteborgare reser och punktligheten sjunker på grund av framkomlighetsproblem i staden.

HUR SER DU PÅ 2019?

Under året har Göteborgs Spårvägar varit en organisation i förändring med tre olika verkställande direktörer. Trots det har organisationen pumpat på och levererat en fantastisk resandeutveckling. Resandet har ökat med 7,6 procent, samtidigt som vi når en total kundnöjdhet på 95 procent. Det visar att organisationen är robust och kapabel att arbeta på även under tuffa förutsättningar. Vanligtvis när resandet ökar så pass kraftigt, så brukar kundbetygen sjunka.

2019 har också tydliggjort var det finns överskott och underskott i ekonomin, vilket är en bra faktabas inför 2020, när vi ska ta nästa steg när det gäller kvalitetsutveckling inom operativ drift.

HUR DELTAR GÖTEBORGS SPÅRVÄGAR I GÖTEBORGS FRAMTIDA UTVECKLING?

Vi samverkar med Västtrafik/Västra Götalandsregionen, trafikkontoret och andra intressenter i Göteborgs Stad. Det är viktigt att vi deltar i dessa forum. Kollektivtrafiken är en faktor för ett attraktivt Göteborg, både som stad och region. Bra kollektivtrafik är avgörande för att få externa aktörer att vilja satsa på Göteborg.

Ett annat exempel är målbild Koll2035 – en långsiktig satsning där Göteborgs Stad, Västra Götalandsregionen och Västtrafik har tagit fram en målbild för utvecklingen av kollektivtrafik fram till 2035. Staden och regionen kommer att växa de kommande 15 åren och kollektivtrafiken måste svara på den utvecklingen.

En av våra viktigaste frågor där samarbetet är avgörande, handlar om att skapa bättre framkomlighet i trafiken. Vi har redan en svår situation i Göteborg med dagens trafikinflöde. Lägger vi sedan till alla byggprojekt, så har vi stora utmaningar framför oss som vi måste hantera.

Hans Nilsson, VD

I SLUTET AV 2019 ANLÄNDE DEN FÖRSTA AV DE NYA SPÅRVAGNARNA M33 TILL GÖTEBORG, HUR HAR DET GÅTT?

Jag är väldigt nöjd med hur vi har hanterat hela upphandlingen av M33. Hemtagning och integration i verksamheten fungerar också väldigt bra. Vi har haft en väldigt hård kravställning på vår fordonsleverantör. Jag tror att det har varit bra med tanke på historiken. Än så länge har vi få driftstörningar i våra tester, vilket är jättebra. Jag är övertygad om att vi har köpt en högkvalitativ vagn som kommer gå bra i många år framöver.

HUR KOMMENTERAR DU RAPPORTERINGEN OM BRISTER PÅ BANTEKNIK UNDER HÖSTEN?

Det handlar framförallt om missbruk av fordon, arbetstider och felaktig hantering av metaller. För att gå till botten startade vi utredningar i slutet av september och vi har även gjort polisanmälningar. Parallellt med Göteborgs Spårvägars egen utredning, så gör KPMG en fördjupad utredning som ska resultera i en slutrapport som ska redovisas i början av 2020.

Vi har grundligt analyserat händelserna på Banteknik, men vi har också breddat blicken och gått igenom vårt arbete med styrning och kontroll för hela bolaget för att säkerställa att det inte finns liknande riskområden. Vi säkerställer även att hela ledningsgruppen är medvetna om den styrning som gäller för bolaget. På så vis så försäkrar vi oss om att liknande situationer inte kommer hända igen på grund av att det saknas kompetens och kunskap som krävs för att styra och leda organisationen. Vi har även implementerat en ny handlingsplan för Banteknik. Jag tycker att vi är på rätt väg.

NI INLEDER 2020 MED NYA AVTAL FÖR BÅDE SPÅRVAGNSTRAFIKEN OCH UNDERHÅLL AV SPÅRVÄGEN. VAD INNEBÄR DET FÖR ORGANISATIONEN?

Först och främst ombildas koncernen. För spårvagnsverksamheten blir det en renodling genom att Göteborgs Spårvägar blir ett spårvagnsbolag, medan GS Buss och GS Trafikantservice fortsätter åtskilda från spårvagnsverksamheten.

Vi ska möta nya leveranskrav tillsammans med Västtrafik för att få ännu fler resenärer, bättre fyllnadsgrad på våra fordon och på så vis bidra till en ännu bättre hållbarhet. Det innebär också att vi blir en tydligare del i Västtrafiks marknadsplanering. Vi kommer även att samverka med Västtrafiks övriga trafikoperatörer i arbetet att utveckla trafiklösningar i en större helhet. Inte bara spårväg utan spårväg ihop med annan trafik. Det är bra för Göteborg och trafiken i sin helhet.

På uppdrag av trafikkontoret i Göteborgs Stad fortsätter vi att sköta drift och underhåll av spårvägsanläggningen i Göteborg och Mölndal samt hantera trafikledning och trafiksäkerhet fram till 2034.

VAD STÅR I FOKUS 2020?

2020 blir ett kvalitetsutvecklingsår, då många delar ska sättas på plats. Vi sätter en ny organisation under våren tillsammans med nya system för ledning, planering och uppföljning. Vi ska också ta hand om behoven av modernisering och digitalisering för att öka effektivitet och produktivitet. Successivt ska vi öka våra leveranser under året, både när det gäller spårvagn och infrastruktur.

I fokus för vår kvalitetsutveckling står naturligtvis våra resenärer och alla medarbetare som gör det möjligt att ta spårvagnen varje dag, året om. Nu handlar det om att förbättra förutsättningarna för våra spårvagnsförare och alla medarbetare inom fordonsunderhåll och infrastruktur.

Jag ser verkligen fram emot att leda och följa utvecklingen.

Detta är Göteborgs Spårvägar

Vi sätter Göteborg i rörelse. Sedan 1879 har vi sett till att våra resenärer kan ta sig dit de vill. Vårt viktigaste mål är att våra kunder är nöjda med våra leveranser och att de kommer fram till förskola, skola och jobb dygnet runt, året om.

Göteborgs Spårvägar är den största operatören av kollektivtrafik i Göteborgsregionen och den enda som kör spårvagn. Under 2019 levererade vi 40 procent av all kollektivtrafik i Västra Götalandsregionen.

Vi kör samtliga spårvagnslinjer och vi arbetar även med planering och underhåll av spårvägsanläggningen.

Fram till och med 2018 har koncernen Göteborgs Spårvägar bestått av moderbolaget Göteborgs Spårvägar AB samt dotterbolagen GS Buss AB och GS Trafikantservice AB. Från 2019 omstrukturerades koncernen genom att Västtrafik köpte 15 procent i bolaget Göteborgs Spårvägar AB. Samtidigt bildade vår ägare Göteborgs Stadshus ett nytt moderbolag: Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB. I koncernen ingår Göteborgs Spårvägar AB, GS Buss AB och GS Trafikantservice AB.

Kollektivtrafiken organiseras genom följande aktörer:

- Västra Götalandsregionen är kollektivtrafikmyndighet och ansvarar för utvecklingen av kollektivtrafiken som sker i nära samarbete med kommunerna i Västra Götaland.
- Västtrafik, som ägs av regionen, planerar och upphandlar kollektivtrafik i Västra Götaland.
- Trafikkontoret i Göteborgs Stad äger spårvägsanläggningen i Göteborg.

Från och med 2020 tilldelas Göteborgs Spårvägar ett nytt avtal för drift och underhåll av spårvagnstrafiken av Västtrafik. Dessutom har trafikkontoret i Göteborgs Stad tilldelat Göteborgs Spårvägar avtalen för drift och underhåll av spårvägsanläggningen i Göteborg och Mölndal samt trafikledning av spårväg och samarbete kring trafiksäkerhet.

M33 – Göteborgs nya spårvagn.

HÅLLBART FÖRETAGANDE

Resenärernas synpunkter gör kollektivtrafiken mer hållbar

Göteborgs Spårvägar är delaktiga i arbetet för ett mer hållbart Göteborg. Vårt uppdrag är att erbjuda en effektiv, miljö- och kvalitetsmässig kollektivtrafik samt tjänster och produkter inom området. Det innebär att vi ger göteborgarna tillgänglighet till hela staden på ett tryggt, effektivt och klimatsmart sätt.

Göteborgs Spårvägar ska bidra till stadens övergripande mål att skapa ett jämlikt och hållbart Göteborg. Stadens mål preciseras inom olika områden som miljö och klimat, mänskliga rättigheter, jämlikhet samt avfall och resurser. För att styra Göteborg för att bli mer hållbart finns program, planer och policys för stadens bolag. Ägaren Göteborg Stadshus har identifierat de mest väsentliga hållbarhetsfrågorna för koncernen, för att få en samlad bild av hur alla bolag tillsammans bidrar till stadens hållbarhetsmål.

Väsentliga frågor

Göteborgs Spårvägar bedriver hållbarhetsarbetet integrerat i den löpande verksamheten. Företagsledningen ansvarar för det övergripande arbetet med hållbarhetsfrågorna. Styrningen av Göteborgs Spårvägar utgår från aktuella lagar, ägardirektiv, riktlinjer, direktiv och styrande dokument i Göteborgs Stad och Göteborgs Spårvägar. I det dagliga arbetet och i relationen med olika intressenter sker styrningen genom bland annat vision, affärsidé, affärsplan, verksamhetsplaner och budget.

Uppgifter till denna hållbarhetsredovisning har hämtats från våra ekonomi- och ledningssystem, undersökningar samt rapportering från olika verksamheter i bolaget.

Intressentdialog

Göteborgs Spårvägars viktigaste intressenter är våra resenärer. Kvaliteten på verksamhetens tjänster och vårt bemötande är avgörande faktorer för att fler ska välja att åka kollektivt. En viktig utgångspunkt i vårt arbete är information från de återkommande undersökningar som vår beställare Västtrafik gör om hur resenärerna upplever sina resor i kollektivtrafiken och vad de tycker är viktigt att utveckla.

Andra betydande intressenter identifieras årligen i organisationens affärsplanering. Det är våra medarbetare, kunder, beställare, leverantörer, fackliga organisationer, ägare och partners samt kollektivtrafikmyndigheter. Genom en kontinuerlig dialog med intressenterna i olika forum får vi en relevant uppfattning om kravbilder och vilja i vår omvärld.

GÖTEBORGS STADSHUS VÄSENTLIGA HÅLLBARHETSFRÅGOR

MILJÖ	SOCIALT	EKONOMI
Klimatutsläpp	Jämlikt Göteborg	Ekonomiskt resultat
Avfall och resurser	Hållbart arbetsliv	Antikorruption
	Mänskliga rättigheter	Attraktivt Göteborg

Väsentlighetsanalys

Göteborgs Spårvägars verksamhet är bred och i vårt uppdrag berör vi alla tre dimensioner av hållbarhet – social, miljömässig och ekonomisk. Processen med att identifiera väsentliga frågor för företagets hållbarhetsarbete har grundats i att Göteborgs Spårvägar analyserat insikter från dialogen med intressenter, tagit del av den prioritering som Göteborgs Stadshus har gjort samt undersökt branschtypiska indikatorer enligt GRI. Väsentliga frågor har sammanställts, analyserats och prioriterats för vidare behandling i ledningsgrupp och styrelse.

De väsentliga frågor som prioriterats redovisas på följande sidor samt i GRI-index. Fördjupande information om vår verksamhet inom dessa områden finns på goteborgssparvagar.se/hallbarhet

SOCIALT ANSVAR

Fokus på en säker och trygg arbetsmiljö

Göteborgs Spårvägar är en stor arbetsplats, något som avspeglas i de drygt 100 olika yrken som finns i vår verksamhet – allt från rälsbockare, elektriker och trafikplanerare till förare och ingenjörer. Hos oss behövs medarbetare med många olika typer av bakgrund och kompetens för att sätta Göteborg i rörelse. Under året har vi fortsatt vårt utvecklingsarbete inom arbetsmiljö och säkerhet.

Under 2019 fortsatte vi utvecklingen av nya och effektivare arbetssätt inom arbetsmiljö genom att sätta tydligare mål, öka resurserna och utforma nya utbildningsprogram för att skapa en bättre arbetsplats för våra medarbetare. Bland annat har alla chefer med personalansvar och skyddsombud nu genomfört vår nya obligatoriska arbetsmiljöutbildning. Utbildningen repeteras var tredje år.

Stöd och hälsoinsatser

Vårt arbete handlar alltmer om hur vi kan förebygga och förhindra ohälsa hos våra medarbetare. Vi har tydliga rutiner och väl utarbetade arbetssätt för att ta hand om medarbetare i olika situationer. Ett prioriterat område är att agera proaktivt för att minimera sjukskrivningstal och antalet arbetsmiljörelaterade skador, stora som små. För att fånga upp eventuell ohälsa genomförs planer för rehabilitering och vi håller hälsosamtal med medarbetare som har varit frånvarande mer än fyra gånger under en tolvmånadersperiod. Vid behov leder samtalen till ytterligare åtgärder beroende på medarbetarens hälsa. Sjukfrånvaron uppgick till 6,9 procent jämfört med 7,4 procent 2018.

Sedan 2015 erbjuder Göteborgs Spårvägar samtalsstöd till alla medarbetare via extern partner som de kan kontakta anonymt vid behov. Det kan handla om juridisk eller ekonomisk rådgivning, alkohol- och spelmissbruk eller andra privata problem. Tjänsten är öppen alla årets dagar.

Inom ramen för våra hälsoinsatser erbjuder vi friskvårdsbidrag med upp till 1 500 kronor per år som kan användas till aktiviteter som godkänns av Skatteverket. I tillägg har vi rabatterade erbjudanden på olika träningsanläggningar och tillhandahåller massage på arbetsplatser runt om i verksamheten. För att ytterligare motivera, stödja och underlätta för våra medarbetare

MÅL FÖR EN BÄTTRE ARBETSMILJÖ

Vi har under året arbetat aktivt med de tre målen kring arbetsmiljö som sattes 2018 och fortsätter kontinuerligt för att utveckla förbättringar på området. Målens utformning ska underlätta uppföljning och åtgärder. De tre målen är:

- Inga medarbetare ska bli utsatta eller bevittna någon annan bli utsatt för kränkande särbehandling.
- Korrekt rapportering av olyckor och tillbud ska säkerställas med syfte att finna grundorsaken och därmed omhänderta riskerna.
- Samtliga chefer och skyddsombud ska ha erforderlig kunskap om arbetsmiljölagstiftningen inklusive kränkande särbehandling.

har vi under 2019 även erbjudit program tillsammans med Viktväktarna, cirkelträning med personlig tränare, hjälp med rökstopp samt deltagande i motionsloppet Blodomloppet och aktiviteten Motionera Mera som arrangeras av Korpen och Idrott & Förening i Göteborgs Stad. För att underlätta för och motivera medarbetarna att välja cykeln istället för bil till jobbet, har vi också sett över cykelparkeringarna på våra enheter.

Nya arbetssätt som främjar arbetsmiljön

Under 2019 har vi höjt ambitionsnivån och utvecklat systematiken kring hur vi rapporterar och följer upp tillbud. Vi har också etablerat en ny modell med arbetsmiljökommittéer som ska hålla möten fyra gånger om året i enlighet med arbetsmiljöförordningen. Kommittéerna arbetar utifrån gemensamma checklistor för egenkontroll och genomför ronder inom miljö-, arbetsmiljö- och brandskyddsområdet. Syftet är att arbetsgivare och fackliga organisationer tillsammans ska planera arbetsmiljöarbetet för att kunna följa upp hur det genomförs och utvecklas. Det ger oss också en bättre modell för hur vi arbetar med och följer upp skador, tillbud, sjuktal och rehabilitering.

KRÄNKANDE SÄRBEHANDLING

Vi arbetar återkommande med föreläsningar och workshops för våra medarbetare inom kränkande särbehandling, där vi identifierar behov. Vi följer upp läget genom olika former av medarbetarundersökningar och området utvärderas även i Göteborgs Stads medarbetarundersökning.

BÄTTRE FÖRARMILJÖ

Till följd av alla infrastrukturprojekt påverkas arbetssituationen för våra förare kraftigt. Den ökade trängseln i gatumiljön när spårvagnarna ska samsas med andra fordon, cyklister och fotgängare ställer extra höga krav på att vara uppmärksam och proaktiv. Trafiksituationen orsakar också förseningar, vilket påverkar förarnas avlösningar och raster. Därför har vi implementerat ett nytt system där förare som hamnar i tidsnöd kan bli avlösta i centrala stan. Det är avgörande för att kunna utföra sitt jobb på ett arbetsmiljömässigt och trafiksäkert sätt, samtidigt som trafiken fortsätter som vanligt utan ytterligare förseningar.

Arbetsmiljön i vissa av våra tidigare spårvagnsmodeller skapar utmaningar för förarna. Därför ser vi fram emot leveranserna av den nya spårvagnen, M33. Serieleveransen startar hösten 2020 och till våren 2022 väntas alla 40 beställda vagnar vara i trafik. Förarhytten i den nya vagnsmodellen har tagits fram i samarbete mellan spårvagnsförare och en ergonom för att skapa bästa möjliga arbetskomfort för förarna.

MEDARBETARUNDERSÖKNING

Under 2019 deltog vi i Göteborgs Stads medarbetarundersökning för att skapa en bättre överblick av nuläget och ett bra underlag för förbättringsåtgärder inför den nya organisationen. Undersökningen fokuserade främst på hållbart medarbetarengagemang och kränkande särbehandling. Resultatet levereras våren 2020.

Jämställdhet och mångfald ger styrka till vår verksamhet

Mångfald är en viktig aspekt i Göteborgs Spårvägars verksamhet och för oss är det en styrka att våra medarbetare representerar Göteborgs invånare. Därför är vi måna om att rekrytera personer som bor i olika delar i och utanför Göteborg med olika kön, ålder, utbildning och modersmål. Hos oss arbetar personer från många olika länder som talar många språk. Merparten av våra anställda under 2019 var män (73 procent) och knappt en tredjedel (27 procent) var kvinnor. I styrelsen var fördelningen 65 procent män och 35 procent kvinnor.

Samverkan med facket

Göteborgs Spårvägar har ett samverkansavtal med fackliga parter i form av ett lokalt kollektivavtal. Det anger formerna för hur samarbetet mellan arbetsgivare och arbetstagarorganisationer ska organiseras. Samverkansavtalet reglerar främst hur formerna för MBL och Arbetsmiljölagen ska hanteras i olika forum. Med anledning av att vi ombildat vår koncern under året, behöver vi under 2020 se över och anpassa de lokala avtalen.

Nöjdare kunder trots trafikstörningar

Västtrafik gör årligen flera undersökningar ombord på för att ta reda på vad resenärerna tycker om sin spårvagnsresa. Trots sjunkande punktlighet och att det har varit trångt ombord var 95 (93,3) procent av våra resenärer nöjda med sin resa under 2019. Områden som har sjunkit i kundmätningarna under året är framförallt punktlighet och renlighet ombord. Inom båda områdena arbetar vi med olika insatser, som har höjt nöjdheten i slutet av året.

INFRASTRUKTURPROJEKT PÅVERKAR PUNKTLIGHETEN

Varje månad mäter vi punktligheten i våra leveranser. Området påverkas kraftigt till följd av de många stora infrastrukturprojekt som pågår i Göteborg. Trots det är 88,5 procent av våra resenärer nöjda med punktligheten enligt tidtabell. Det är en ökning på nästan 3 procentenheter sedan föregående år. En del i resultatet kan vara att förståelsen hos resenärerna ökat i takt med kännedomen om trafiksituationen till följd av alla byggprojekt.

Tillsammans med Västtrafik och trafikkontoret i Göteborgs Stad samverkar vi för att förbättra framkomligheten utifrån de nya förutsättningarna. Ett framgångsrikt samarbete under året har varit att vi oftare haft vår trafikledning ute i trafiken, tillsammans med Västtrafiks övriga operatörer, för att lösa upp trafikknutar som bildats.

För att minska effekterna för resenärerna, vid till exempel ban- och ledningsarbeten, sätter vi in extra trafik och genomför trafikomläggningar vid större planerade händelser där det är möjligt. Vi samarbetar också med trafikkontoret för att trimma trafiksystemet med tydliga signaler och skyltningar för att ytterligare underlätta resandet.

ÖKADE INSATSER FÖR RENA SPÅRVAGNAR

Under hösten såg vi över rutinerna av den ordinarie städningen, där vi bland annat valde att öka bemanningen med ytterligare medarbetare. Vi startade också projektet *Skönhetsstyrkan*, som genomför riktade insatser på vagnar ute i trafiken.

Tillgängligheten på våra fordon

Kollektivtrafiken finns till för alla stadens invånare ska ha möjlighet att komma ut i samhället. Därför är tillgänglighet, inte minst den fysiska tillgängligheten i kollektivtrafiken, ett prioriterat arbete för Göteborgs Spårvägar.

Majoriteten av våra spårvagnar har låggolv. Antalet låggolvsvagnar ökar när den första av Göteborgs nya spårvagnar kör ut i trafik våren 2020. Totalt levereras 40 spårvagnar fram till våren 2022. Den pågående renoveringen av M32-vagnen bidrar också till att antalet låggolvsvagnar ökar.

Men vi lever fortfarande med spårvagnar från 1960- och 1970-tal som har höga trappor och är svårtillgängliga. För att underlätta att alla resenärer ska kunna åka med våra spårvagnar, arbetar vi kontinuerligt med att blanda äldre pedalvagnar med trappa (M28 och M29) och nyare spårvagnar med låggolv (M31 och M32) i trafiken. I den mån det är möjligt planerar vi för att minst varannan vagn på en linje ska vara tillgänglighetsanpassad eller att motsvarande sträcka täcks av vagn med låggolv från annan linje. Tillgänglighetsfrågor ingår i våra förarutbildningar, både teoretiskt och praktiskt.

Marianne Mörck fick Kulturpriset när spårvägen firade 140 år

Göteborg fick sin allra första spårvagn den 24 september 1879. Det lyfte vi fram genom att bjuda in göteborgarna att fira 140-årsdagen tillsammans med oss på Drottningtorget. En solig höstlördag i september erbjöds besökarna ett tält fullt med aktiviteter och på torget hade vi medarbetare på plats som berättade hur det är att jobba på Göteborgs Spårvägar. Dessutom kunde intresserade besökare stiga på en spårvagn som visade spårvägens historia, nutid och även gav en blick in i framtiden. Den som ville fick också möjlighet att åka gratis med Lisebergslinien.

Samtidigt passade vi på att presentera årets kulturpristagare Marianne Mörck som höll tal, tog emot blommor och fick avtäcka sitt namn på en egen spårvagn till en storpublik. Marianne Mörck är en mångsidig kulturprofil som har sitt ursprung i Göteborg, där hon bland annat gått på Scenskolan och arbetat på Stora Teatern.

Det var 24:e gången som Göteborgs Spårvägar delade ut Kulturpriset och Marianne Mörck sluter sig nu till skaran av kända göteborgsprofiler som alla förärats med en egen spårvagn.

Tryggare spårvagnsresor

Göteborgs Spårvägar är ett av flera trafikbolag som deltar i Västtrafiks projekt med trygghetsvärdar. Utöver detta genomför Göteborgs Spårvägar i samarbete med Västtrafik och organisationen Tryggare Sverige ett projekt som går ut på att skapa trygghet under hela resan. Inledningsvis har en analys genomförts på Järntorget och Drottningtorget som ska mynna ut i olika åtgärdsförslag kring hur hållplatserna ska upplevas mer säkra.

TRYGGARE LÖSNINGAR KRING HOT OCH VÅLD

Våra förares säkerhet och trygghet har högsta prioritet och vi arbetar kontinuerligt med förbättringar på området.

Under våren 2020 får alla förare nya larm som även säkerställer tillgång till larm utanför förarhytten. Vi utvecklar också vårt omhändertagande av förare som utsätts för hot eller våld.

Därutöver förtydligar vi processen kring hur vi agerar efter en händelse där en förare blivit utsatt för hot eller våld. Utifrån förarnas egen bedömning ska de alltid ha möjlighet avlösas eller tas ur tjänst. Därefter ska de genomgå ett första avlastande samtal med sin gruppchef eller en driftledare. I samtalet får föraren dels möjlighet att börja bearbeta händelsen, dels erbjudande om möjlighet till fortsatt stöd. Gruppchefen ska även stödja föraren vid anmälan av händelsen i vårt tillbuds- och olycksrapporteringssystem LISA.

MÄNNISKAN BAKOM UNIFORMEN

Ett sätt att bidra till en säkrare arbetsplats för våra spårvagnsförare – och att öka kännedomen om Göteborgs Spårvägars verksamhet – är samarbetet med Människan bakom uniformen (MBU). Syftet är att ge ungdomar möjlighet att lära känna människor från olika uniformsyrken som Räddningstjänsten, Polisen och Göteborgs Spårvägar. Uniformsbärarna får i sin tur lära känna ungdomarna under kepsen. Vårt samarbete sedan 2016 är mycket givande för båda parter.

Säker på och kring spårvagnen

Transportstyrelsen ger tillstånd för spårvagnstrafiken och följer upp att vi bedriver ett trafiksäkert arbete. De gör återkommande revisioner av vår trafik- och säkerhetsstyrning. Vi styr verksamheten med stöd av Säkerhetsordningen (SÄO) som är vårt interna regelverk kopplat till trafiksäkerheten. Utöver grundutbildningen deltar alla, inklusive spårvagnsförare, i minst en dags säkerhetsutbildning varje år.

Tillsammans med trafikkontoret i Göteborgs Stad, som äger spår och ledningar, följer vi upp platser där det sker många tillbud och olyckor för att genomföra förebyggande åtgärder och öka säkerheten.

För att bättre nå ut och ta tillvara på synpunkter kring säkerhet och skapa en tryggare vardag för våra spårvagnsförare, arrangerar vår säkerhetsavdelning träffar där förarna får möjlighet att ställa frågor och få svar kring säkerhet. Syftet är att öppna dialogen kring en tryggare och säkrare vardag för våra förare. Under 2019 har trafiksäkerhetsavdelningen dessutom medverkat i alla arbetsplatsträffar för spårvagnsförare, för att skapa ytterligare utrymme för information och frågor.

TRAFIKOMLÄGGNINGAR BIDRAR TILL ÖKADE RISKER

Till följd av en mängd byggnationer i staden påverkas trafikmönstren, något som har inneburit större ansträngningar i spårvägstrafiken. Ökningarna av olyckor har framförallt skett mellan spårvagn och buss samt mellan spårvagn och lastbil till följd av att fler bussar, lastbilar och bilar kör i spårvagnsspåren i gatumiljön.

UTVECKLING AV TRAFIKSÄKERHETSMÅL

Inför 2019 omarbetades våra trafiksäkerhetsmål för spårvagnstrafiken. Förändringarna är kopplade till de infrastrukturella förändringarna i Göteborg och ska förenkla möjligheter att genomföra åtgärder kopplade till trafiksäkerhet.

Under 2019 minskade vägtrafikolyckorna något, men vi nådde inte målet som var satt till en tioprocentig minskning. Vi samarbetar med trafikkontoret i Göteborgs Stad för att ta fram ytterligare åtgärder för att minska olyckorna. Antalet urspårningar minskade med 4 procent, 12 av 18 urspårningar skedde i anslutning till våra depåer.

Antalet kollisioner mellan spårvagnar kvarstår på noll.

SPÅRVAGNSTRAFIK	2019	2018	2017	2016	2015
Tillbud (1–3)	2 379	2 774	3 541	2 868	2 849
Olycka (4–7)	505	485	534	495	622
Lindrigt skadad	72	111	86	94	126
Allvarligt skadad	7	9	11	9	18
Omkomna	0	0	1	1	0

Tillbud definieras i tre kategorier (1–3)
1. Allvarligare regelbrott
2. Tillbud
3. Allvarligt tillbud

Olyckor definieras i fyra kategorier (4–7)
4. Mindre olycka, enbart materiella skador
5. Lindriga personskador och/eller skador på vagnar, spåranläggning och omgivning på upp till 1,5 Mkr
6. Allvarliga personskador eller dödsfall och/eller skador på vagnar, spåranläggningar och omgivning för mer än 1,5 Mkr
7. Omfattande olycka, flera dödsfall, stora materiella skador på vagnar och omgivning

TRAFIKSÄKERHETSMÅL	ÅTGÄRDER	2019	2018	2017
Fall i vagn **Mål:** Minska antalet fall i vagn med 15 procent jämfört med 2016.	• Utbildning i mjukare körsätt.	39	31	67
Vägtrafikolycka **Mål:** Minska antalet vägtrafikolyckor med 10 procent.	• Översyn av olycksdrabbade platser tillsammans med trafikkontoret, som ansvarar för infrastrukturen. • Riskanalyser tillsammans med trafikkontoret inför åtgärder och förändringar i spåranläggningen. • Extra informationsinsatser till förare om olycksdrabbade platser samt hur de kan agera proaktivt för att förebygga olyckor.	251	256	243
Vagnfel i ramp	Månatliga uppföljningar tillsammans med översyn av rutiner och kontroller, för att säkerställa att vagnarna är i trafiksäkert skick.	878	857	870
Vagnfel i dörr	Månatliga uppföljningar tillsammans med översyn av rutiner och kontroller, för att säkerställa att vagnarna är i trafiksäkert skick. **Kommentar:** Under 2018 ändrades mätmetodiken på området och mäts från och med 2019 för helår, därav utelämnas redovisning för tidigare års mätetal.	4 925	–	–
Signalfel	Månatliga uppföljningar, åtgärder av fel samt samordning av det förebyggande och avhjälpande arbetet tillsammans med trafikkontoret.			

Samhällsengagemang för ett bättre Göteborg

Våra medarbetare representerar en mångfald av människor i samhället och majoriteten möter dagligen en brokig samling människor i sin yrkesutövning. Därför engagerar vi oss på olika sätt i evenemang för att skapa och driva delaktighet kring viktiga frågor som påverkar göteborgare och besökare.

STOLTA DELTAGARE I WESTPRIDE

Göteborg ska vara en stad där alla känner sig välkomna oavsett bakgrund och tillhörighet. Här vill Göteborgs Spårvägar vara med och ta aktivt ansvar för att skapa en bättre stad för både göteborgare och besökare.

Ett led i den verksamheten är att delta i WestPride där vi får möjlighet att synliggöra hbtq-personers erfarenheter och villkor. Under 2019 års Pridevecka flaggade vi med regnbågsflaggan på våra flaggstänger och vi deltog i Göteborgs Stads gemensamma aktiviteter för att berätta om vår arbetsplats. Här fick besökarna svara på frågan ”Vad betyder spårvagnen för dig?” Svaren fick de skriva ner på Post-it-lappar som hängdes upp i tältet så att andra besökare kunde ta del av resultatet. Under lördagen deltog vi också i Pridetåget under Göteborgs Stads banderoll.

STÖD TILL KLASSISK ORKESTER GER MEDARBETARNA MÖJLIGHET TILL MUSIKUPPLEVELSER

Sedan 1998 stödjer Göteborgs Spårvägar Göteborg Wind Orchestra (GWO) som har sitt ursprung i Göteborgs Spårvägars Musikkår. Samarbetet gör det möjligt för GWO att hålla en heltidsanställd professionell orkester, utöka sitt konsertprogram och bjuda in gästdirigenter och artister med hög klass. I vårt engagemang ingår en konsert som vi arrangerar för våra medarbetare en gång per år.

STÖD TILL STADSMISSIONEN

Julen 2019 bidrog vi med 20 000 kronor till Stadsmissionen, som genom vår gåva hjälpte barnfamiljer till en bättre jul. Summan räcker till exempel för att köpa matkassar till 40 familjer som har det svårt.

Vi är också med och bidrar till att skapa positiva julminnen för barn som har det tufft genom att engagera oss i Stadsmissionens projekt Julklappsvagnen. En av Ringliniens äldsta spårvagnar sköter insamlingen av klappar som delas ut till behövande i staden. I samband med stoppet på Linnéplatsen bjöd vi göteborgare som lämnade julklappar på fika.

MILJÖANSVAR

Resan mot ett grönare Göteborg

Nästan ett varv runt jorden – så långt kör våra spårvagnar en vanlig vardag. Den hållbara resan med kollektivtrafik är vårt främsta bidrag till ett grönare Göteborg. Varje vardag reser nästan 400 000 resenärer med oss. Samtidigt minskar vi miljöpåverkan från vår verksamhet, transporter och underhåll av våra fordon.

Göteborgs Stad, Västra Götalandsregionen och Västtrafik har ställt sig bakom måldokumentet Koll2035 som bland annat handlar om att fördubbla kollektivtrafikresandet fram till 2035. Göteborgs Spårvägar bidrar genom att leverera kollektivtrafik som får fler personer att välja spårvagn i resan till en mer hållbar stad. Ju fler som åker kollektivt, desto mindre blir miljöpåverkan av resor i samhället.

Under 2019 ökade spårvagnsresandet med 7,6 procent till nästan 141 miljoner resor. Det är en ökning med nära 10 miljoner resor sedan 2018 och rekord i antal resande under ett år. Under maj och oktober noterade vi även de högsta månadsvärdena genom tiderna med 12 665 175 respektive 13 440 602 resande. Det är första gången vi når över 13 miljoner resor på en månad.

Göteborgs Stad har ett miljöprogram, ett klimatstrategiskt program, en energieffektiviseringsstrategi och en kemikalieplan som ska bidra till att staden uppnår sina beslutade miljömål. Göteborgs Spårvägar har identifierat fyra betydande miljöaspekter för verksamheten: energianvändning, avfallshantering, kemikalier och bullerpåverkan. Av dessa fyra har Göteborgs Spårvägar valt att prioritera energianvändning och kemikalier inom ramen för miljömålen Begränsad klimatpåverkan och Giftfri miljö. Vi arbetar även med klimatkompensation och ansvarsfullt resande samt kontroll och förbättringar inom hela verksamheten.

Utveckling av styrning och mål inom miljöområdet

Miljölagstiftningen, Göteborgs Stads prioriteringar och vår egen identifierade miljöpåverkan, styr vårt strategiska arbete inom miljö. Genom en bevakningstjänst får vi löpande uppdateringar om de miljölagar vi berörs av och vilken styrning som säkerställer att vi följer lagkraven. Vi går systematiskt igenom uppdateringar av lagar och anpassar verksamheten därefter.

Under 2019 har åtta miljöincidenter rapporterats i vårt system. Ett läckage var så omfattande att sanering krävdes. De övriga miljöincidenterna har vi omhändertagit själva och

MILJÖMÅL 2019

Under 2018 utvecklade vi och tog beslut om nya miljömål inom våra prioriterade områden som började gälla från 2019:

- Till 2023 ska Göteborgs Spårvägar, depå Rantorget, energieffektivisera 865 MWh jämfört med 2017 års nivå, vilket motsvarar 16 procent av anläggningens totala energianvändning.
- 2020 ska Göteborgs Spårvägar inte använda några utfasningsämnen eller hormonstörande ämnen på SIN-listan i egen verksamhet eller genom inköpta tjänster och i entreprenadverksamhet. Därefter ska prioriterade riskminskningsämnen fasas ut.

För att kunna sätta realistiska mål för övriga miljöaspekter som avfallshantering och bullerpåverkan har vi genomfört kartläggningar under 2019 för att undersöka potentialen och takten för de nödvändiga miljöförbättringarna.

det rörde sig om händelser som mindre läckage av glykol från kylanläggningar, mindre oljeläckage från fordon och läckage av tvättmedel från en av våra detaljtvättar. Göteborgs Spårvägar har inte varit föremål för åtal gällande miljöbrott under 2019.

Genom att arbeta in miljökrav i våra övergripande processer säkerställer vi att miljö inte blir ett sidospår för verksamheten. Det ska även leda till att miljöfrågor på ett naturligt sätt integreras i verksamhetsplaneneringen.

Bättre miljö med färre kemikalier

I Göteborgs Stads kemikalieplan finns målet om Giftfri miljö som innebär att Göteborg ska vara så giftfritt att människor och miljö inte påverkas negativt. Därför tillämpar vi försiktighets- och produktvalsprincipen vid införande av nya kemiska produkter och utfasning av befintliga.

SUBSTITUTION AV KEMIKALIER

Under 2019 har vi arbetat vidare mot målet att inte använda några utfasnings- eller hormonstörande ämnen på SIN-listan, i egen verksamhet eller genom inköpta tjänster och i entreprenadverksamhet från och med 2020. Vi kontrollerar samtliga kemiska produkter som tas in i verksamheten. För befintliga produkter, som inte uppfyller våra krav, finns en substitutionsplan där vi arbetar för att ersätta dem med bättre alternativ.

I arbetet med att ersätta produkter med utfasningsämnen genom inköpta tjänster och i entreprenadverksamhet har vi under året skapat förutsättningar för att följa upp vilka kemiska produkter entreprenörer använder när de utför arbeten för oss. För att kunna ställa kravet i upphandlingar att produkter med utfasningsämnen inte ska användas vid inköpta tjänster och i entreprenadverksamhet krävs det ett strategiskt beslut på ledningsnivå. Frågan ska utvärderas under 2020.

FÄRRE FORDONSTVÄTTAR FÖR MINSKADE UTSLÄPP

Göteborgs Spårvägar är en anmälningspliktig verksamhet. I två av våra depåer har vi fordonstvättar. För att säkerställa att vattnet vi släpper ut är tillräckligt rent, tar vi årligen prov på utgående vatten från fordonstvättarna. För 2019 liksom för tidigare år har provtagningen visat goda resultat utan anmärkning.

Under 2018 inledde depå Majorna ett projekt där vi testar att tvätta vagnarna vid behov istället för varje dygn. Hittills har de nya arbetssätten bidragit till minskad förbrukning av vatten och kemikalier samtidigt som energiåtgången minskar, då tvätten inte startas lika många gånger. Under 2017 förbrukade depå Majorna 4 200 liter tvättmedel och 2019 har förbrukningen minskat till 630 liter.

Ersättning av utfasningsämnen

I vissa fall krävs riskbedömningar med tester, analyser och överväganden kring kvalitet och säkerhet när produkter ska ersättas. Används produkten till exempel på spårvagnarna, kan ett byte påverka trafiksäkerheten.

I slutet av 2019 hade Göteborgs Spårvägar en enda produkt kvar i verksamheten som innehåller ett utfasningsämne. Den används för att limma fast ett handtag på förarrutan och just nu testas en ersättare som redan används i verksamheten. Om produkten håller måttet, har vi nått vårt mål om att inte använda några utfasningsämnen i vår verksamhet. För närvarande har vi 10 produkter kvar att substituera som innehåller hormonstörande ämnen på SIN-listan. Det prioriteras under 2020. Arbetet med att minimera produkter pågår ständigt som en del i vårt miljöarbete.

UTSLÄPP TILL VATTEN

Under året har vi även genomfört provtagningar på andra ställen för att säkerställa att vattnet vi släpper ut till det kommunala avloppsnätet ligger under gällande varningsvärden. De visar att allt vatten vi släpper ut från depå Rantorget är rent, förutom från en mindre detaljtvätt. Rutinerna för vad som tillsätts i detaljtvätten har setts över och vi har förändrat arbetssätten. Bland annat tillfördes golvskurvatten, vilket visade sig ligga över värdena. Vattnet passerar numera vår reningsanläggning och vi har även säkerställt att den klarar av att rena golvskurvattnet. En ny provtagning av detaljtvättens vatten genomförs under kvartal 1 2020.

STÄDNING MED ULTRARENT VATTEN

Från oktober till december 2019 har vi utvärderat städning av spårvagnar med ultrarent vatten. Målet är att nå ett bättre resultat samt att använda färre kemiska produkter vid städning. Testerna utfördes i förarhytten, främst på instrumentpanelen och glasade ytor. Efter testperioden gjordes en utvärdering och vi är nöjda med resultatet på mindre ytor, men inte på de större. Beslutet i nuläget blev därför att inte införa ultrarent vatten för städning utan att fortsätta enligt vår tidigare process.

RISKBEDÖMNING FÖR ATT FÖRHINDRA MILJÖOLYCKOR

För att förhindra miljöolyckor, där läckage från fordon når våra dagvattenbrunnar, har vi under hösten gjort en riskbedömning och inventering av antalet dagvattenbrunnar och befintliga brunnskuddar på våra anläggningar. Då flertalet brunnskuddar

var i dåligt skick kommer vi under 2020 att ersätta dem samt komplettera med nödlägeslådor till våra anläggningar. Vi kommer att tydliggöra placering av brunnskuddar och nödlägeslådor, då våra depåområden är stora. De dagvattenbrunnar som finns på depåområden som saknar en gul markering målas för att synliggöras. För att det ska vara tydligt hur vi ska agera vid miljöolyckor har vi även skapat en rutin för detta.

Effektivare användning av energin

Göteborgs Spårvägar följer Göteborgs Stads delmål Minskad energianvändning och Energieffektiviseringsstrategin. Vi omfattas även av Lagen om energikartläggning och genomför kartläggningar av energianvändning i verksamheten. Den största delen kommer från underhåll av fordon samt anläggningsarbete som ska drivas med så effektiv energianvändning som möjligt.

ENERGIANVÄNDNING I FASTIGHET PER M² LOKALYTA	2019	2018	2017
Elanvändning (GWh)	7,33	7,48	7,72
Fjärrvärme (GWh)	3,34	3,59	3,43
Gas (GWh)	0,17	0,16	0,15
Energianvändning totalt (GWh)	**10,84**	**11,23**	**11,31**
Lokalyta m²	51 139	51 139	51 139
KWh per m²	153	159	221

Elanvändning och fjärrvärme i Göteborgs Spårvägars anläggningar kopplat till anläggningarnas lokalyta.

EN HÅLLBAR FORDONSFLOTTA

Våra spårvagnar drivs med förnybar el märkt med Bra miljöval. Arbetsfordon inom Banteknik följer Gemensamma entreprenadkrav i Göteborg, vilket innebär att lättare fordon ska uppfylla Euroklass 5 eller senare Euro-krav och att tyngre arbetsfordon ska ha klassen Euro 6 eller högre. Vi har också en fordonspool för arbetsrelaterade resor som framförallt består av elbilar.

ENERGIEFFEKTIVISERING I ANLÄGGNINGAR OCH LOKALER

Vi arbetar aktivt med insatser för att effektivisera och sänka energianvändningen i våra större anläggningar med stöd av externa leverantörer. Ett av våra miljömål är att till 2023 energieffektivisera 865 MWh i depå Rantorget jämfört med 2017 års nivå, vilket motsvarar 16 procent av anläggningens totala användning av energi.

Under 2018 startade vi ett program där vi ersätter lysrörsarmaturer med LED-armaturer, där vi i första steget sparar 128 169 kWh per år. Eftersom depåerna har sålts till Västfastigheter under året drivs program för energioptimering av den nya ägaren.

MILJÖ- OCH ENERGIKRAV VID INVESTERINGAR

I de delar av verksamheten där vi kan påverka energianvändningen, effektiviserar vi bland annat genom att ställa tydliga teknikkrav vid investeringar i nya fordon. Vi bedömer att vår nya spårvagn M33 ska förbruka nästan 30 procent mindre energi per passagerare än modellen M32. Leverantören har lagt ner ett stort arbete på att minska energiförbrukningen och återanvända värme från kylningen av traktionsmotorerna för att värma upp kupén. Tack vara de tekniska lösningarna och utformningen av fordonet, genererar M33:an dessutom betydligt lägre bullervärden än befintliga fordon.

UTBILDNING I MILJÖANPASSAD KÖRNING

Alla våra förare utbildas i ett körsätt som minimerar fordonens negativa miljöpåverkan.

ELANVÄNDNING SPÅRVAGNSTRAFIK	2019	2018	2017
Elanvändning (MWh)	56 335 904	57 155 135	54 684 884
Delresor (antal)	140 968 552	131 009 944	123 490 199
Elanvändning kWh per delresa	**0,40**	**0,44**	**0,44**
Vagnkilometer	17 126 216	17 265 902	16 804 122
Elanvändning kWh per vagnkilometer	**3,29**	**3,31**	**3,25**

Elanvändning för spårvagnar, inklusive Ringlinjens trafik (16 spårvagnar) samt för spårgående arbetsfordon.
Vagnkilometer är den sträcka i kilometer som vagnar upplåtna för resande framförs i järnvägs-, tunnelbane- och spårvägståg.
En delresa innebär att en resenär har stigit på en spårvagn. De senaste tre åren har antalet resenärer ökat, vilket innebär att elanvändningen per resenär har minskat.

Spårvagnar har ett lågt rullmotstånd och en ganska stor massa – därmed krävs ett lågt energipåslag för att bibehålla en bra hastighet. Om det är plan mark, rullar vagnen långa sträckor utan att något fartpådrag behöver ges. I nedförslut däremot, måste föraren ligga på broms hela tiden för att inte vagnen ska få för hög hastighet.

Steg för bättre avfallshantering

Göteborgs Stads miljöprogram ställer krav på stadens verksamheter och bolag att källsortera. På Göteborgs Spårvägar uppkommer avfall vid arbete i spårvägsanläggningen, verkstäder, på kontor och i matsalarna.

ENKLARE ATT GÖRA RÄTT MED TILLGÄNGLIG KÄLLSORTERING

Under året har vi infört källsortering av vårt hushållsavfall på depå Rantorget. Personalmatsal och samtliga fikarum har försetts med sorteringsmöbler för pappersförpackningar, plastförpackningar, metall samt ofärgat och färgat glas. Ytterligare sorteringsmöbler har placerats i korridorer och i större konferensrum, så att sorteringen av avfallet ska vara enkelt och tillgängligt för våra medarbetare. Vi har även tagit bort samtliga papperskorgar vid arbetsplatser, vilket innebär att vi inte längre förbrukar plastpåsar i papperskorgarna, utan slänger vårt restavfall i en minitunna som sedan sorteras som restavfall i sorteringsmöbeln.

För att få en korrekt uppföljning över avfallet som vi källsorterar, håller vi nu på att trimma in tömningsintervaller och kärlstorlekar. Under 2020 fortsätter vi att införa källsortering på övriga anläggningar.

FÖREBYGGA OCH MINSKA AVFALL

På våra arbetsplatser har vi genomfört flera insatser för att förebygga och minska avfall de senaste åren. I början av 2018 fick alla medarbetare en termosmugg för varma drycker och en vattenflaska, dels för att minska förbrukningen av engångsmuggar, dels för att underlätta för de som arbetar i trafiken.

Under hösten 2018 beslutade vi att helt ersätta engångsmuggar av plast med pappersmuggar. 2019 gick vi vidare för att även ersätta pappersmuggarna med porslin. De åtgärder som redan genomförts, har sänkt förbrukningen med 43 procent och inköp av nya plastmuggar är helt stoppat.

Våra matsalar är effektiva när det gäller att hålla nere matsvinn. Medarbetarna förbeställer dagens mat redan på morgonen, därigenom tillagas inte mer än vad som beställts.

FARLIGT OCH ICKE FARLIGT AVFALL (TON)				
	Avfallsfraktion	**2019**	**2018**	**Behandlingsmetod**
	Totalt avfall	***9 827***	***11 459***	
Icke farligt avfall	**Totalt icke farligt avfall – de största fraktionerna**	**8 184**	**10 175**	
	Rena massor (< KM)	6 897	5 817	Återanvändning
	Metaller och skrot	4 299	441	Återvinning
	Förorenade massor (KM > MKM > FA)	376	3 562	Behandling och återanvädning
	Icke brännbart verksamhetsavfall	363	95	Behandling eller deponi
	Brännbart verksamhetsavfall	118	203	Energiåtervinning
Farligt avfall	**Totalt farligt avfall – de största fraktionerna**	**1 643**	**1 284**	Farligt avfall behandlas enligt lämplig metod hos mottagaren
	Slam innehållande farliga ämnen	1 600	1 247	
	Slipers (kreosotimpregnerade)	25	17	
	Batterier	6	7	
	Fast oljeavfall	4	4	
	Spillolja	4	3	
	Elektronik	3	4	

KM = Känslig markanvändning

MKM = Mindre känslig markanvändning

FA = Farligt avfall

Flera åtgärder för minskat buller

För att kollektivtrafiken ska vara ett bra alternativ till bilen måste den köras nära bostäder och arbetsplatser, vilket leder till ökade störningar. I vår verksamhet orsakas buller främst av våra fordon och underhåll i spår, ledningar och signalsystem. Vi utvecklar ständigt våra åtgärder för att sänka bullernivåerna.

UNDERHÅLL SKA PÅVERKA SÅ LITE SOM MÖJLIGT

Underhållsarbete som vi utför på spår, kontaktledning och signalsystem orsakar buller, framförallt från fordon och arbetsmaskiner i samband med underhåll av spår. Bullrande arbeten ska i första hand planeras in dagtid, men de kan förekomma nattetid och då även i bostadsområden. Vid alla planerade arbeten informeras närboende innan arbetet startar. För att sänka ljudnivån ersätter vi löpande maskiner och annan utrustning.

För att minska gnissel i spåren och sänka bullernivåerna har vi under 2019 gjort nyinstallationer av smörjstationer i Kungstens vändslinga och i Majorna, vid utfarten från depån. Den nya Ringödepån har utrustats med smörjstationer både i kurvorna vid infarten och inne på depåområdet. Vi har även moderniserat och byggt ut smörjstationerna vid Axel Dahlströms torg och Ånäsvägen med nya moderna effektiva stationer som ger möjlighet till fler smörjpunkter. I december 2019 fanns totalt 40 smörjstationer i drift i spårvägsnätet. Under 2020 planeras installation av ytterligare fyra stationer.

Göteborgs Spårvägar har under hösten installerat *Top of Rail* på ytterligare fem spårvagnar och idag har sammanlagt 28 vagnar av modell M32 samma system. *Top of Rail* lägger ut en tunn bullerdämpningsfilm på rälshuvudet för att dämpa de ljudfrekvenser som uppstår mellan spårvagnshjul och rälshuvud, vilket orsakar högfrekvent hjulskrik som uppstår i kurvor. Ljudmätningar ombord visar att *Top of Rail* minskar kurvgnisslet med upp till 80 procent. För närvarande pågår också utveckling av ett lyssningssystem ombord på vagn för att verifiera effekten av genomförda gnisseldämpande åtgärder. Den nya spårvagnen M33 är utrustad med både fläns- och farkantssmörjning och *Top of Rail*.

Insatser för begränsning av koldioxid

Ett av delmålen till Göteborgs Stad mål Begränsad klimatpåverkan, är minskade utsläpp av koldioxid. Göteborgs Spårvägars insatser omfattar bland annat en ökad andel miljöfordon, fordonspool och riktlinjer för resande.

Göteborgs Spårvägars största post för energiförbrukning är elförsörjning till spårvagnarna. Vi köper all el märkt med Bra miljöval, vilket innebär att vi inte har några utsläpp av koldioxidekvivalenter. Vi har möjlighet att reducera ytterligare utsläpp om vi går över till att köpa fjärrvärme märkt med Bra miljöval. Den tredje största posten för utsläpp av koldioxidekvivalenter är dieselförbrukning från våra tunga arbetsfordon inom Banteknik. Här finns också potential för minskning av utsläpp om vi ersätter diesel med HVO.

Ansvarsfullt resande

Vi följer Göteborgs Stads resepolicy. I första hand ska vi överväga om resan är nödvändig eller om telefon- eller videomöte kan fungera. Om vi reser i tjänsten ska vi välja det minst klimatpåverkande färdmedlet, genomföra resorna på ett kostnadsmedvetet sätt, välja resor och logi som bidrar till att arbetstiden utnyttjas effektivt samt väga in säkerhet och arbetsmiljö.

KLIMATKOMPENSATION

Inom Göteborgs Stad arbetar vi med klimatkompensation. Utsläppen från stadens resor räknas om till en kostnad som ska investeras i åtgärder som kan minska utsläppen och effektivisera arbetet. Vi klimatkompenserar för utsläpp från alla personresor i tjänst med egna bilar, företagsbilar och flyg, vilket omfattar såväl resor till möten som servicearbeten.

Göteborgs Spårvägar har valt att klimatkompensera genom att erbjuda cykelpoolen Styr & Ställ och Västtrafikkort, som medarbetare kan använda vid resor i tjänst. Vi har även videoutrustning med möjlighet till digitala möten i alla våra större möteslokaler och vi har investerat i väderskydd vid cykelställ vid flera av våra arbetsplatser.

Återbruk istället för avfall

Under 2019 har Göteborgs Spårvägar integrerat Tage, Göteborg Stads interna återbrukssajt, i verksamheten. På Tage kan vi lämna, söka och boka möbler och inventarier från andra verksamheter i Göteborgs Stad. Därigenom skapas möjligheter till återbruk istället avfall. Det minskar vår påverkan på miljön och kostnaderna för att köpa nytt. Vi har sju administratörer av Tage på Göteborgs Spårvägar som hjälper övrig personal med att lägga ut och efterlysa möbler och inventarier på Tage.

SCOPE		UTSLÄPP KOLDIOXIDEKVIVALENTER (TON)		
		2019	2018	2017
Göteborgs Spårvägar AB	Scope 1: Totalt	395,70	424,1	357,8
	Scope 2: Totalt	284,94	295,3	229,9
	Scope 3: Totalt	43,26	42,5	48,6
	Totala utsläpp	723,90	761,8	646,3

Scope 1. Egenägda och leasade fordon

Scope 2. Energianvändning (el, fjärrvärme, naturgas) samt spårvagnarnas elanvändning

Scope 3. Flygresor, resor med egen bil i tjänst

EKONOMISKT ANSVAR

Satsningar för en mer hållbar kollektivtrafik

Allt fler göteborgare valde spårvagnen under 2019, antalet resor ökade med 10 miljoner till 141 miljoner resor. Trots att det blir trångt ombord i rusningstid och att punktligheten sjunker på grund av trafiksituationen i ett Göteborg som växer har våra resenärer varit fortsatt nöjda. Under 2020 stärker vi upp trafiken med den nya spårvagnen M33 – ett modernt tillskott som ökar både tillgänglighet och kapacitet.

Göteborgs Spårvägar levererade 141 miljoner spårvagnsresor under 2019. Västtrafiks återkommande ombordmätningar ger oss direkt återkoppling från våra kunder, vilket hjälper oss att förbättra kvalitet och upplevelse ombord. Trots många utmaningar i Göteborgs trafikmiljö och sjunkande punktlighet ligger den totala kundnöjdheten i topp under 2019, då 95 (93,3) procent av resenärerna nöjda eller mycket nöjda med sin resa.

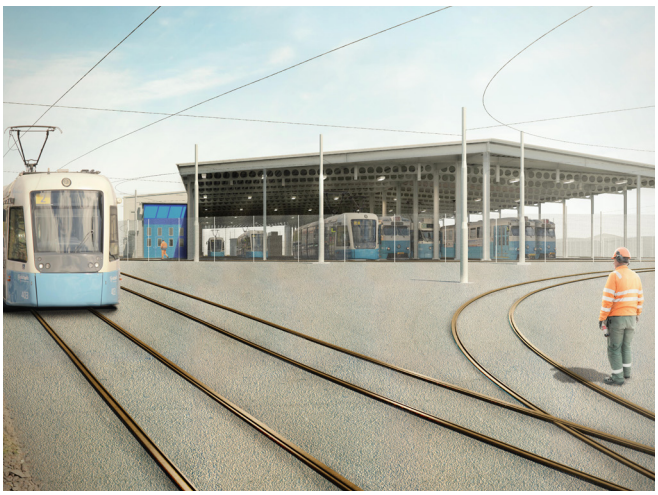
Nya avtal för spårvagnstrafiken och underhåll av spårvägen i Göteborg

Under hösten 2019 förberedde vi ett nytt avtal tillsammans med Västtrafik som startade den 1 januari 2020. Genom avtalet har vi uppdraget att leverera spårvagnstrafiken fram till 2034. Vi bygger samarbetet kring den så kallade Västtrafik-modellen, vilket innebär att vi samarbetar i flera forum som ger en tätare och bredare kontakt mellan verksamheterna än tidigare.

Vi har även tecknat nytt avtal med trafikkontoret i Göteborgs Stad som avser drift och underhåll av spårvägsanläggningen i Göteborg och Mölndal samt Trafikledning spårväg och Trafiksäkerhet. Avtalet gäller 2020 – 2034.

Ny depå och fler vagnar i trafik

Arbetet med etapp 1 av depå Ringön har intensifierats under hösten 2019. I första etappen byggs en mindre hall och uppställningsspår. Planen är att vi ska sätta ut fordon i trafik och genomföra enklare underhåll på plats med start under första halvåret 2020. Inför starten ska vi bemanna verksamheten med våra medarbetare från våra övriga depåer.

ANPASSNING AV DEPÅER FÖR M33

Under året har vi byggt om och anpassat våra depåer i Slottsskogen och på Rantorget för den nya spårvagnen M33. Vi har även rustat verksamheten för de tester som de nya vagnarna ska genomgå och planerat för utbildningarna som ska genomföras för att integrera vagnarna i vår verksamhet.

FLER M32:OR I TRAFIK

Programmet för rostsanering och renovering av modell M32 pågår enligt plan och vid utgången av 2019 var 40 vagnar klara. Alla vagnar beräknas vara klara för trafik i början av 2021.

Möt Göteborgs nya spårvagn: M33:an

1879 kunde göteborgarna för första gången kliva på en spårvagn för att ta sig igenom staden. På den tiden var det klapprande hovar som tog göteborgarna mellan Brunnsparken och Stigbergsliden, men 1902 byttes hästkrafter mot elektricitet och sedan dess har spårvagnsmodellerna avlöst varandra i takt med utvecklingen. Nu, 140 år efter att spårvagnstrafiken startade, sätter vi en helt ny tillgänglighetsanpassad vagn i trafik på Göteborgs gator – M33:an!

Efter veckor av testkörning på en specialbana i Bautzen, Tyskland, mötte den första M33:an svensk räls natten till den 6 december. Vagnen sätts i trafik under våren 2020, men först ska den genomgå en rad kontroller och provköras i Göteborgs spårvagnsspår för att godkännas för passagerartrafik. Parallellt utbildas förare och tekniker i vagnens konstruktion och köregenskaper.

Tester och anpassningar

Egentligen började testerna redan i februari 2019. Då handlade det om kontroller i stillastående läge i Wien, Österrike. Mellan juni och september genomgick vagnen så kallade dynamiska tester i Bautzen, Tyskland, för att därefter köras 5 000 km på en testbana i trafikmiljö.

När den första vagnen levererats till Göteborg, startade de lokala testerna. Här ingår bland annat utbildning av Räddningstjänsten i hur de snabbt och säkert tömmer en vagn på resenärer och bärgningstjänsten har fått prova att lyfta tillbaka vagnen på spår för att säkerställa att allt fungerar vid en urspårning. Därefter startade arbetet med att köra igenom spårnätverket för att pröva framkomligheten i hela stan. Vagnen har också genomgått bland annat tester för energiförbrukning och hjulsvarvning samt broms- och maxhastighetsprover för att bekräfta att det teoretiska fungerar i praktiken.

Sammanlagt ska 40 nya spårvagnar levereras fram till och med 2022. Därutöver ger avtalet möjlighet att köpa ytterligare 60 spårvagnar, där det även finns en option att välja en 45 meter lång modell istället för dagens på 33 meter.

Tillgänglighet och ergonomi

Den nya spårvagnen har låggolv och större funktionsytor för bland annat rullstolar och barnvagnar än tidigare modeller. Tio av vagnarna är tvåriktningsvagnar, som har förarplatser i bägge ändar och dörrar på båda långsidor av vagnen. Därmed kan spårvagnen enkelt byta färdriktning, utan vändslinga. En stor fördel när trafiken behöver läggas om.

En grupp förare har tillsammans med en ergonom arbetat för att skapa en så bekväm arbetsmiljö som möjligt i den nya vagnsmodellen. De knappar som en förare trycker på mest sitter strategiskt placerade för att vara nära till hands och minska fysisk påverkan. Vid förarplatsen finns en höj- och sänkbar fotplatta så att föraren enkelt kan ändra sin sittposition och det finns dessutom värme i fotstödet. Ljudvolymen i hytten är låg.

Utvecklingen av M33 sker i samarbete mellan Göteborgs Spårvägar, Västtrafik och Bombardier Kiepe.

Underhåll av spårvägsanläggningen

Under 2019 har vi genomfört den årliga planen för investeringar i spår och kontaktledningar tillsammans med trafikkontoret i Göteborgs Stad. Vi har bland annat justerat 1 000 meter spår, slipat drygt 27 000 meter spår, bytt 20 mätarpunkter och sju växelomläggningsaggregat och ersatt sex växelstyrningar.

Större uppdrag under året var projektering och genomförande av underhåll inom spår, signal, svets och signal vid depå Majorna samt spårprojektering vid depå Ringön, station Korsvägen och station Haga.

De större spårprojekten under året omfattade spårbyte på Stampgatan, byte av korsningar och mellanräler på Drottningtorget samt spårbyte och spårjustering på Redbergsplatsen. Vi fortsätter också utvecklingsarbetet för minska buller och gnissel i spårvagnsspåren.

Styrning, uppföljning och kontroll

Göteborgs Spårvägar följer Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll med syftet att upprätthålla en god intern kontrollstruktur, säkerställa efterlevnad av lagar och regler, eliminera eller upptäcka allvarliga fel och brister, upprätthålla en tillförlitlig finansiell rapportering samt driva verksamheten ändamålsenligt och kostnadseffektivt. Riktlinjerna ska också bidra till att oavsiktliga och avsiktliga fel och brister kan upptäckas i tid samt att säkra tillgångar och förhindra förluster.

I samband med koncernens affärsplanering upprättas en intern kontrollplan som baseras på en koncernövergripande riskanalys med tillhörande åtgärdsplan.

I sin granskning av Göteborgs Spårvägars verksamhet 2018 lämnade Stadsrevisionen allvarlig kritik inom arbetsmiljö samt för bolagets brister i efterlevnad av gällande regelverk. Stadsrevisionen tog även upp brister i bolagets interna styrning och kontroll med anledning av visselblåsanmälningar som rapporterades under 2018.

Styrelsen valde att ta med Stadsrevisionens rekommendationer i bolagets interna kontrollplan. Avrapportering har skett till styrelsen enligt plan. Bolaget tog även beslut att utöka intern kontroll inom bland annat fordons- och materialhantering. Regelbundna ledarträffar har ägt rum för att utveckla företagskultur, ledarskap och medarbetarskap genom utbildning och dialog. Efterlevnad av processer, policys och anvisningar har följts upp i internkontroll.

Stadsrevisionen har i sin granskningsredogörelse för 2019 bedömt att bolaget under hösten vidtagit tillräckliga åtgärder och att man ser att det ingår i ett långsiktigt arbete i syfte att åstadkomma en bättre styrning och ledning samt intern kontroll i bolaget.

Under 2019 har ytterligare visselblåsningar anmälts till Göteborgs Stads visselblåsfunktion. Merparten gäller otillåten användning av tjänstefordon, felaktig tidrapportering och hantering av skrotmetaller inom affärsområde Banteknik. Både interna och externa utredningar pågår och polisanmälningar har gjorts. Rapportering beräknas ske i början av 2020.

Arbete mot korruption

Göteborgs Spårvägar följer Göteborgs Stads policy och riktlinje mot mutor. De tydliggör vilket förhållningssätt som gäller i staden för att förebygga risk för att dess företrädare gör sig skyldiga till givande eller tagande av muta. Under året har vi hållit föreläsningar och workshops med alla chefer på Göteborgs Spårvägar för att diskutera och definiera tolkningarna av regelverken på området. Inga konstaterade ärenden inom korruption har inkommit under 2019.

Krav och styrning vid inköp ger grund för ekonomiska effekter

Göteborgs Spårvägar arbetar utifrån Göteborgs Stads inköpspolicy och använder i första hand stadens ramavtal. Vi upphandlar själva produkter och tjänster som är specifika för vår verksamhet, exempelvis reservdelar till spårvagnar. Vid kravställning är ambitionen att medarbetare som arbetar med det aktuella upphandlingsområdet alltid ska delta i processen. En jurygrupp om minst tre personer bedömer fall där det finns subjektiva kriterier, för att få ett tillförlitligt utfall i linje med verksamheten. Alla medarbetare som har inköps- eller beställningsrätt ska genomgå utbildning i Göteborgs Stads inköpspolicy och Lagen om offentlig upphandling.

Vid upphandling av specifika tjänster ställer vi krav på att leverantörerna arbetar med miljö (ISO 14000), kvalitet (ISO 9000) och arbetsmiljöfrågor (OSHAS 18 000) samt att de följer ILOs kärnvärden och inte kränker grundläggande mänskliga rättigheter.

Göteborgs Spårvägar kontrollerar kontinuerligt fakturor och planer för att följa upp att leveranser stämmer med avtalen. På så vis skapar vi spårbarhet i våra processer.

Inköpsavdelningen deltar i stadens utvecklingsarbete med kategoristyrning, att ur ett strategiskt perspektiv identifiera hur man kan upphandla utifrån olika kategorier för att få bättre samordningseffekter på affärsmässiga, ekonomiska, kvalitativa och miljömässiga parametrar i upphandlingar. Vi har identifierat omkring tio olika kategorier, bland annat entreprenad, anläggning, bemanningstjänster, underhållstjänster och fordon, som är intressanta för Göteborgs Spårvägars framtida inköp.

Göteborgs Spårvägars hållbarhetsrapport

Detta är Göteborgs Spårvägars tredje hållbarhetsrapport som upprättats i enlighet med årsredovisningslagen 6 kap 11§. Rapporten innehåller information om bolagets arbete inom områdena miljö, sociala förhållanden och personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Hållbarhetsrapporten avser räkenskapsåret 2019.

Styrelsen för Göteborgs Spårvägar AB avger härmed hållbarhetsrapport för räkenskapsåret 2019. Vi tillämpar Global Reporting Initiative (GRI) Standards nivå Core för hållbarhetsrapporteringen. Vi har definierat hållbarhetsrapportens omfattning till de områden som GRI-index hänvisar till. På följande sidor finns en sammanfattning av vilka GRI-indikatorer som redovisas samt på vilka sidor i denna rapport ytterligare information om indikatorerna återfinns. Kontaktperson för hållbarhetsredovisningen och dess innehåll är kommunikationschef Annette Johansson via e-post till **info@sparvagen.goteborg.se**

Göteborgs Spårvägar har valt att upprätta hållbarhetsrapporten avskild från årsredovisningen. Den legala årsredovisningen för Göteborgs Spårvägar AB är publicerad på goteborgssparvagar.se

Index GRI

Nummer i Standard	Beskrivning	Hänvisning till redovisningen samt kommentarer	Sida
102-1	Organisationens namn.	Göteborgs Spårvägar AB.	
102-2	De viktigaste varumärkena, produkterna och/eller tjänsterna.	Varumärke är Göteborgs Spårvägar. Bolaget bedriver spårvagnstrafik och underhåll inom spårvägsanläggning.	6
102-3	Lokalisering av organisationens huvudkontor.	Göteborg.	
102-4	Antal länder som organisationen har verksamhet i och namnen på de länder där viktig verksamhet bedrivs.	Sverige.	
102-5	Ägarstruktur och företagsform.	Ägs till 85 procent av Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB, organisationsnummer 559161-0190, som i sin tur ägs till 100 procent av Göteborgs Stadshus AB, samt till 15 procent av Västtrafik AB, 556558-5873.	
102-6	Marknader som organisationen är verksam på.	Göteborgs Spårvägar bedriver verksamhet i Göteborg och gränskommunen Mölndal.	
102-7	Organisationens storlek.	Bolaget har 1 100 Mkr i omsättning, 452 Mkr i balansomslutning och 1 260 anställda.	2–3
102-8	Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform, anställningsvillkor och region.	Se separat tabell.	27
102-9	Organisationens leverantörskedja.	Göteborgs Spårvägar köper in varor och tjänster för cirka 353 Mkr från 745 leverantörer.	24
102-10	Förändringar i organisation eller leverantörskedja.	Inga förändringar har skett.	
102-11	Försiktighetsprincipens användning inom organisationen.		17
102-12	Medlemskap i hållbarhetsinitiativ.	Inga medlemskap under 2019.	
102-13	Engagemang i organisationer.	Inga engagemang under 2019.	
102-14	Uttalande från VD om relevansen av hållbar utveckling för organisationen och dess strategi.		4–5
102-16	Organisationens värdegrund och uppförandekod.	Bolaget följer Göteborgs Stads riktlinjer. Uppförandekod finns inte.	8–9, 24
102-18	Redogörelse för organisationens styrning.		4–9, 24
102-40	Intressentgrupper som involverats av företaget.		8–9
102-41	Andel anställda med kollektivavtal.	100 procent av de anställda.	
102-42	Princip för identifiering och urval av intressenter.		8–9
102-43	Tillvägagångssätt vid kommunikation med intressenterna.		8–9
102-44	Viktiga områden som har lyfts via kommunikationen och hur organisationen hanterat dessa områden.		8–9
102-45	Organisationsstruktur.	Såvida inte annat anges omfattar samtliga väsentlighetsaspekter Göteborgs Spårvägar AB.	
102-46	Process för väsentlighetsanalys.		8–9
102-47	Identifierade väsentliga aspekter.		10–24
102-48	Förklaring av effekten av förändringar av information i tidigare redovisningar och skälen för dessa.	Inga väsentliga förändringar har gjorts.	
102-49	Väsentliga förändringar som gjorts sedan föregående redovisningsperiod vad gäller avgränsning och omfattning.	Inga väsentliga förändringar har gjorts.	
102-50	Redovisningsperiod.	Redovisningsperioden avser 1 januari – 31 december 2019.	
102-51	Senaste utgivna rapport.	2018.	
102-52	Redovisningscykel.	Hållbarhetsrapporten uppdateras årligen.	
102-53	Kontaktperson för redovisningen.	Annette Johansson, kommunikationschef, info@sparvagen.goteborg.se	
102-54	Redovisningen är upprättad enligt GRI Standard, nivå Core.		25
102-55	GRI innehållsförteckning.		25–27
102-56	Policy för externt bestyrkande av redovisningen.	GRI-Index huvudet.	25
103-1	Avgränsning för identifierade områden inom organisationen.	Såvida inte annat anges omfattas samtliga väsentlighetsaspekter.	
103-1	Avgränsning för identifierade områden utanför organisationen.	Valda aspekter är inte väsentliga utanför organisationen.	

Väsentliga hållbarhetsfrågor och verksamhetsspecifika områden

EKONOMI

Nummer i Standard	Beskrivning	Hänvisning till redovisningen samt kommentarer	Sida
103-2	Styrning, ledning och vägledande dokument.	Bolagets styrelse har haft nio ordinarie styrelsemöten under 2019 och väsentliga frågor som behandlats är affärsplan, budget, verksamhetsplaner, arbetsmiljö, säkerhet, intern kontrollplan samt bokslut och uppföljningsrapporter till Göteborgs Stadshus AB och stadsledningskontoret i Göteborgs Stad.	
201-1	Skapat och levererat värde.	Se tabell nedan.	27
205-2	Dialog och träning i anti-korruptionsarbete.		24
205-3	Anti-korruptionshändelse och åtgärder genomförda.		24

MILJÖ

Nummer i Standard	Beskrivning	Hänvisning till redovisningen samt kommentarer	Sida
103-2	Styrning, ledning och vägledande dokument.	Bolagets styrelse har haft nio ordinarie styrelsemöten under 2019 och väsentliga frågor som behandlats är affärsplan, budget, verksamhetsplaner, arbetsmiljö, säkerhet, intern kontrollplan samt bokslut och uppföljningsrapporter till Göteborgs Stadshus AB och stadsledningskontoret i Göteborgs Stad.	16– 21
302-1	Energianvändning i våra fastigheter.		18
302-4	Minskad energianvändning i organisationen.		18
305-1	Direkta GHG utsläpp (scope 1).		17
305-2	Indirekta GHG utsläpp (scope 2).		17
305-3	Andra GHG utsläpp (scope 3).		17
305-5	Minskning av GHG utsläpp.		17
306-2	Avfall och hantering.		19
307-1	Efterlevnad av lagstiftning.		16– 21

SOCIALT

Nummer i Standard	Beskrivning	Hänvisning till redovisningen samt kommentarer	Sida
103-2	Styrning, ledning och vägledande dokument.	Bolagets styrelse har haft nio ordinarie styrelsemöten under 2019 och väsentliga frågor som behandlats är affärsplan, budget, verksamhetsplaner, arbetsmiljö, säkerhet, intern kontrollplan samt bokslut och uppföljningsrapporter till Göteborgs Stadshus AB och stadsledningskontoret i Göteborgs Stad.	10–12 och 24
403-2	Anställdas trygghet och säkerhet.	Sjukfrånvaro 6,9 procent, varav korttidsfrånvaro 2,4 procent.	10–11
406-1	Icke diskrimineringsarbete.		10–12
419-1	Efterlevnad av lagar och regler, kopplat till sociala och ekonomiska områden.		24

201-1 SKAPAT OCH LEVERERAT VÄRDE GSAB

Värde	Intressent	Mkr
Intäkter	Från kunder	1 109
Löner och andra ersättningar	Till medarbetare	446
Inköp varor och tjänster	Till leverantörer och partners	507
Betalning av skatter och avgifter	Till svenska staten	179
Räntekostnader	Till kreditgivare	0

102-8 ANTAL ANSTÄLLDA GSAB

Antal anställda	1 260
Medelantal anställda	1 165
Anställningsform	Tillsvidareanställda: 1 123 Tidsbegränsade: 31 Timanställda: 106
Kön	73 % män, 27 % kvinnor

Gullers Grupp 2020
Göteborgs Spårvägar
Vi sätter Göteborg i rörelse
Göteborgs Spårvägar AB. Box 424. SE-401 26 Göteborg. Telefon +46 (0)31 732 10 00.
www.goteborgssparvagar.se En del av Göteborgs Stad.

Building a better working world

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Göteborgs Spårvägar Aktiebolag, org.nr 556353-3412

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2019 vilken ingår som en del i "Verksamhetsberättelse med hållbarhetsrapport 2019" och är avskild ifrån årsredovisningen, och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Göteborg den 5 februari 2020

Ernst & Young AB

Thomas Nilsson

Auktoriserad revisor

REGION VÄSTRA GÖTALAND

Göteborgs Stad

Granskningsrapport för 2019

Till årsstämman i Göteborgs Spårvägar AB

Org.nr: 556353-3412

Till kommunfullmäktige i ägarkommunerna för kännedom

Vi, lekmannarevisorer utsedda av årsstämman, har granskat Göteborgs Spårvägar AB:s verksamhet under år 2019.

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas ansvar är att granska om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, kommunens revisionsreglemente, god revisionssed i kommunal verksamhet och med beaktande av de beslut kommunfullmäktige och årsstämman har fattat. En sammanfattning av utförd granskning har överlämnats till bolagets styrelse och verkställande direktör i en granskningsredogörelse. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövts för att ge rimlig grund för vår bedömning.

Vi bedömer att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Göteborg 5 februari 2020

Gun Alexandersson
lekmannarevisor utsedd av
fullmäktige i Västra Götalandsregionen

Vivi-Ann Nilsson
lekmannarevisor utsedd av
kommunfullmäktige i Göteborgs stad

Göteborgs Stad

Göteborgs Stads regler för arvoden och ersättningar

Reglerande styrande dokument

- Policy
- Riktlinje
- ► **Regel**
- Anvisning
- Rutin
- Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

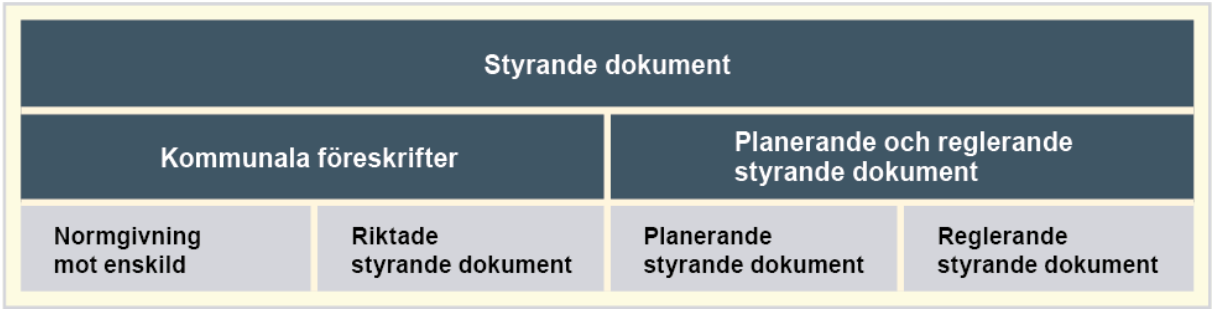

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Dokumentnamn: Göteborgs Stads regler för arvoden och ersättningar			
Beslutad av: Kommunfullmäktige	Gäller för: Nämnder och bolag	Diarienummer: 1014/19	Datum och paragraf för beslutet: 2020-02-20, § 6
Dokumentsort: Regler	Giltighetstid: Tillsvidare	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: Direktör ledningsstaben
Bilagor: [Bilagor]			

Innehåll

Inledning 4

Syftet med dessa regler 4

Vem omfattas av dessa regler 4

Bakgrund 4

Lagbestämmelser 4

Koppling till andra styrande dokument 5

Stödjande dokument 5

Bilagor 5

Regler 6

Tillämpningsområde 6

Allmänt 6

Arvodesberedningens uppdrag 7

Fast arvode 7

Frånvaro 8

Förrättningsarvode 8

Förrättningsarvode till presidieledamöter 10

Särskilda arvoden 10

Ersättning för förlorad arbetsinkomst 11

Anställda 12

Timanställda 12

Egenföretagare 13

Övriga 13

Arbetslöshet 13

Sjukskrivning, förtidspension/sjukbidrag 13

Föräldraledighet 13

Förtroendevald med funktionsnedsättning 14

Kostnadsersättning för barntillsyn 14

Rese- och traktamentskostnader 15

Förlorad semesterförmån 15
Förlorad tjänstepensionsförmån för fritidspolitiker..... 16
Bestämmelser om pension och omställningsstöd för förtroendevalda OPF-KL 16
Rapportering och utbetalning 16
Utbetalningsdagar 17
Grunduppgifter 17
Försäkringar 18
Skatteavdrag 18
Bilaga 1 - Kommunalråd särskilda bestämmelser 19
Bilaga 2 - Förteckning över uppdrag där innehavaren får fast arvode 21
Bilaga 3 - Årsarvoden och gruppindelning i de kommunala bolagen 23

Inledning

Syftet med dessa regler

Reglerna redovisar de olika arvoden och andra ersättningar förtroendevalda samt i tillämpliga delar även ledamöter, lekmannarevisorer och suppleanter i stadens hel- och delägda bolag har rätt till.

Enligt reglerna kan ersättningar utgå till förtroendevalda i kommunala organ i form av fasta arvoden, förrättningsarvoden, ersättning för förlorad arbetsinkomst och de semesterförmåner som den förtroendevalda faktiskt förlorat i samband med att uppdraget fullgörs.

Förtroendevald har också rätt till vissa kostnadsersättningar och ersättning för skada som uppkommit vid olycksfall i samband med uppdrag.

Vem omfattas av dessa regler

Arvodesreglerna riktar sig till förtroendevalda i Göteborgs Stad samt i tillämpliga delar även ledamöter, lekmannarevisorer och suppleanter i stadens hel- och delägda bolag.

Det är viktigt att förtroendevalda samt ledamöter, lekmannarevisorer och suppleanter i bolagen själva känner till reglerna och själva ansvarar för vilka arvoden och ersättningar som gäller.

Bakgrund

Det tidigare dokumentet Reglemente rörande ersättningar till kommunala förtroendevalda i Göteborgs Stad (ERF-G) behövde anpassas till Göteborgs Stads riktlinje för styrande dokument och göras mer lättillgängligt. Det fanns också fördelar att slå samman flera styrande dokument gällande arvoden och ersättningar till ett.

Lagbestämmelser

Kommunallagen - Bestämmelserna om de ekonomiska förmånerna för förtroendevalda finns reglerade i 4 kap. 12–18 §§.

Aktiebolagslagen 8 kap § 23 a – fastställer att bolagsstämman ska besluta om arvoden och annan ersättning för styrelseuppdrag till var och en av styrelseledamöterna.

Koppling till andra styrande dokument

Göteborgs Stads policy för representation och gåvor

Göteborgs Stads riktlinje för representation och gåvor

Policy och riktlinjer för resor i tjänsten

Regler om studiebesök och studiedagar för fullmäktiges ledamöter och ersättare

Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda

Tillämpningsanvisning OPF-KL

Regler för attest i Göteborgs Stad

Stödjande dokument

Blankett – Förrättningsrapport för förtroendevald

Blankett – Skatteuppgift

Blankett – Kostnadsersättning för barntillsyn för förtroendevalda

Manual – Förtroendemannarutinen

Stadsrevisionens skrift – Nämndledamöters ansvar

Bilagor

Bilaga 1 – Kommunalråd särskilda bestämmelser

Bilaga 2 – Förteckning över uppdrag där innehavaren får fast arvode

Bilaga 3 – Årsarvoden och gruppindelning i de kommunala bolagen

Regler

Tillämpningsområde

§ 1

Dessa regler gäller för förtroendevalda inom Göteborgs Stad som avses i 4 kap § 1 i kommunallagen. Det vill säga ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar, revisorerna och deras ersättare.

Reglerna gäller också, i tillämpliga delar, även styrelseledamot och lekmannarevisor eller suppleant i aktiebolag som är hel eller delägda av Göteborgs Stad.

Allmänt

§ 2

I dessa regler betecknas alla former av möten som förrättning.

Kommunalt organ är enligt reglerna kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder, av dessa tillsatt beredning, revisorerna och deras ersättare. Till beredning räknas även utskott. Nämndpresidium anses i detta sammanhang som ett kommunalt organ.

Med grundarvode avses det belopp som årligen fastställs av kommunstyrelsen och som sedan ligger till grund för fastställandet av övriga arvoden.

Kommunfullmäktige har den 13 juni 2002, § 25, beslutat att fastställa grundarvodet från och med 2003 till 42 000 kronor och att arvodet därefter årligen ska räknas upp med samma procentsats som den genomsnittliga löneökningen i kommunen året innan.

Den 13 juni 2002 beslutades det även att ordföranden i kommunstyrelsen skulle ha ett arvode på 55 000 kronor och vice ordförande ett på 52 000 kronor samt att uppräkningen skulle ske på samma sätt och utifrån samma princip som grundarvodet.

Grundarvodet är samma som arvodet för heltidsarvoderad förtroendevald.

Förtroendevalds egen bedömning av tidsåtgång för uppdraget påverkar inte rätten till fast arvode, förrättningsarvode eller ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Arvodesberedningens uppdrag

§ 3

Arvodesberedningen ansvarar för att tolka och lämna tillämpningsanvisningar utifrån arvodesreglerna. Arvodeberedningen kan inte överpröva en nämnd eller ett bolags beslut gällande arvoden men kan ge rekommendationer. Arvodesberedningen är ett forum för avstämning och yttranden i ärenden inom arvodesområdet inför beslut i kommunstyrelsen.

Vid beslut i arvodesärenden gäller kommunallagens bestämmelser om nämnder.

Enligt kommunfullmäktiges beslut är kommunstyrelsen pensionsmyndighet i Göteborgs Stad och har i uppdrag att tolka pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

Fast arvode

§ 4

Det fasta arvodet ersätter förtroendevalda för arbetsuppgifter inom uppdraget.
Vilka uppdrag som ger rätt till fast arvode anges i bilaga 2.

Fast arvode utgår till förtroendevald med heltidsuppdrag det vill säga kommunalråd och andra som enligt kommunfullmäktiges beslut ska anses vara förtroendevald med heltidsuppdrag.

Till presidieledamöter som inte har heltidsuppdrag utgår fast arvode enligt av kommunfullmäktige fastställda procenttal av ersättningen för heltidsarvoderad.

Ledamöter, lekmannarevisorer och suppleanter i stadens bolag har rätt till ett fast årsarvode utifrån en fastställd gruppindelning som anges i bilaga 3. Årsarvodena för bolagen gäller från ordinarie bolagsstämma.

Gruppledare i kommunfullmäktige för ett parti utan kommunalråd representerat i kommunstyrelsen får ett fast arvode som motsvarar 40 procent av grundarvodet. Gruppledaren ska vara utsedd av sin fullmäktigegrupp. Gruppledararvodet ersätter gruppledaren för samtliga arbetsuppgifter inom uppdraget.

Det fasta arvodet betalas ut från den dag då kommunfullmäktige fattat beslut eller från den dag när valet gjordes. Fast årsarvode för uppdrag i bolagsstyrelse betalas ut för den tid som uppdraget gäller från till och med årsstämman.

Begränsning

Vissa begränsningar finns vad gäller fast arvode:

Summan av fast arvode för en förtroendevald får inte överstiga 100 procent av grundarvodet för ett kommunalråd (heltidsarvoderad med heltidsuppdrag). Den förtroendevalda ansvarar själv för att bevaka detta och uppmärksamma när gränsen är nådd.

Frånvaro

§ 5

Om en förtroendevald, som har rätt till fast arvode, avgår under mandatperioden fördelas arvodet mellan den som avgår och dennes efterträdare i förhållande till den tid de haft sina respektive uppdrag.

Avdrag på det fasta arvodet ska göras om en förtroendevald inte kan fullgöra sitt uppdrag på grund av sjukdom eller annan orsak under en sammanhängande tid som överstiger två månader. Avdraget ska motsvara den tid den förtroendevalda avstår från sitt förtroendeuppdrag. Del av månad räknas som hel månad. I förekommande fall ska avdraget belopp tillgodogöras den förtroendevaldes ersättare.

Den förtroendevalde ska själv informera såväl sitt parti, som sin nämnd/styrelse om hen inte kan fullgöra sitt uppdrag så att åtgärder kan vidtas och utbetalningar av fast arvode/årsarvodet kan avslutas.

Förrättningsarvode

§ 6

För år 2020 utgår förrättningsarvode enligt följande belopp:

220 kronor för förrättning som varar upp till 30 minuter.

850 kronor för förrättning som varar upp till fyra timmar (halvdagsarvode).

1 370 kronor för förrättning som överstiger fyra timmar (heldagsarvode).

Förrättningsarvode betalas ut för:

1. Sammanträde med det kommunala organ den förtroendevalde tillhör om det förs protokoll eller likvärdiga anteckningar.
2. Justering av kommunfullmäktiges protokoll till justeringsperson som ***inte*** ingår i kommunfullmäktiges presidium.
3. Förrättning avseende
   a) Kongress, konferens, temadag, informationsmöte, kurs, studiebesök eller motsvarande som rör kommunal angelägenhet och som har ett direkt samband med det kommunala uppdraget,
   b) Förhandling eller förberedelse till förhandling med personalorganisation eller annan motpart,
   c) Överläggning med annat kommunalt organ än det den förtroendevalde tillhör,
   d) Överläggning med icke kommunalt organ.

För förrättningar avseende 3 a eller överläggning med representanter från kommunalt organ utgår förrättningsarvode till styrelseledamot, lekmannarevisor eller suppleant.

Begränsning

Vissa begränsningar finns vad gäller förrättningsarvode:

Endast **ett** heldagsarvode kan betalas ut per dag.

Förrättningsarvode utgår inte till heltidsarvoderat kommunalråd annat än för sammanträde med kommunfullmäktige.

Styrelseledamot, lekmannarevisor eller suppleant har **inte** rätt till förrättningsarvoden vid styrelsesammanträden eller bolagsstämma som ligger enligt årlig fastlagd planering.

Extra förrättningsarvode utgår inte för uppdrag i styrelse för dotterbolag.

Förrättningsarvode utgår inte till stadens tjänstepersoner eller fackliga personalrepresentanter som har styrelseuppdrag i bolagen.

Förrättningsarvode för att delta i konferens, temadag, informationsmöte, kurs, studiebesök, seminarium eller motsvarande begränsas till 850 kronor per dag (halvdagsarvode). Om denna förrättning samma dag kombineras med ett sammanträde där det förs protokoll eller likvärdiga anteckningar och den sammanlagda tiden för dessa förrättningar överstiger fyra timmar, utgår arvode med 1 370 kronor. Förrättningsarvode för förrättningar avseende 3 a betalas **endast** ut om respektive nämnd/bolagsstyrelse beslutat om/godkänt deltagandet innan det utförs.

Om förrättning med kommunal nämnds beredning eller utskott hålls samma dag som sammanträde med nämnden ska sammanträdena i arvodeshänseende betraktas som ett sammanträde och berättigar bara ett förrättningsarvode. Motsvarande gäller även för sammanträde med kommunfullmäktiges valberedning och om ett kommunalt organ under samma dag håller två eller flera sammanträden.

Förrättning som äger rum samma dag som sammanträde med det kommunala organet räknas i arvodeshänseende som *ett* sammanträde.

Den förtroendevalde ska till sekreterare i berörd nämnd/bolag ange om arvode begärts för förrättning i annan nämnd eller bolag tidigare eller senare samma dag.

En förutsättning för att förrättningsarvode ska utgå är att deltagandet i förrättningen grundar sig på korrekt utnämnt uppdrag eller utfärdad kallelse. Om det inte finns ett sådant uppdrag eller kallelse måste respektive nämnd/bolagsstyrelse besluta om/godkänna deltagandet innan arvode kan utgå.

I punkt 3 återfinns en uttömmande förteckning över förrättningar där förrättningsarvode ska utgå. Förrättningar av annat slag berättigar inte arvode. Om det är svårt att bedöma om förrättningsarvode ska utgå eller inte bör man vara restriktiv.

Kompletterande regler gällande bolagen

Heltidsarvoderad förtroendevald har inte rätt till årsarvode eller förrättningsarvode för uppdrag i stadens helägda bolag (koncernen Göteborgs Stadshus AB) eller delägda bolag (Renova AB, Gryaab AB och Grefab).

Förrättningsarvode till presidieledamöter

§ 7

Ordföranden svarar för ledning, samordning och tillsyn av nämndens verksamhet. Vice ordföranden biträder ordföranden i dessa uppgifter och ersätter ordföranden vid förfall. Det fasta arvodet ska täcka presidieledamotens tid att löpande följa nämndens arbete.

Ledamot som utses att företräda nämnd vid ordföranden/vice ordförandens förfall har rätt till förrättningsarvode.

Förrättningsarvode till presidieledamöter utgår för nedan uppgifter

- Sammanträde med egen nämnd, annan nämnd eller dess presidium,
- Deltagande i kongresser, informationsmöten eller överläggningar med andra kommunala organ eller överläggningar med organ som inte är kommunala.

Förrättningsarvode till presidieledamöter utgår **inte** för nedan uppgifter:

- Förbereda nämndsammanträde såsom presidiemöten,
- Protokolljustering,
- Överläggningar med tjänstepersoner vid egen eller annan förvaltning eller med utomstående (exempelvis representant för statligt, regionalt och eller kommunalt organ, kommunalt bolag, privat företag, föreningar, intresseorganisation) för att diskutera frågor som rör nämndens verksamhet,
- Mediakontakter,
- Normala kontakter av olika slag med allmänheten,
- Intervjuer och överläggningar om att tillsätta förvaltningsdirektör,
- Mottagning för allmänheten i frågor som nämnden ska handlägga,
- Politikerjour,
- Gratifikationsfestligheter, avtackning av förtroendevalda/anställda eller liknande.

Särskilda arvoden

§ 8

Medborgarvittnen får för varje tjänstgöringspass arvode med det belopp som gäller för förrättning över fyra timmar (heldagsarvode). Dubbelt arvode ska utgå till medborgarvittnen för vissa aftnar och röda dagar.

En borgerlig begravningsförrättare, utsedd av kommunfullmäktige, får för varje förrättad begravning det belopp som gäller för förrättning över fyra timmar (heldagsarvode).

Av kommunen valda medborgarvittnen och borgerliga begravningsförrättare gäller också bestämmelserna i § 6.

Ersättning för förlorad arbetsinkomst

§ 9

En förtroendevald har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst om hen tar tjänstledigt från sin ordinarie sysselsättning för att delta i förrättning för Göteborgs Stad. Grunden för rätten till ersättning är att den förtroendevalde har ett faktiskt löneavdrag kopplat till tjänstledigheten.

Ersättning för förlorad arbetsinkomst kan utgå till styrelseledamot som måste ta ledigt från sin anställning för att delta på styrelsesammanträde, förrättning enligt § 3 eller dylikt.

Ersättning för förlorad arbetsinkomst kan utgå för gruppmöten inför kommunfullmäktige.

Ersättning för förlorad arbetsinkomst kan också utgå när de olika partigrupperna i nämnden har överläggningar i samband med budget- och bokslutsarbetet eller andra riktlinjeöverläggningar och efter årligt beslut i nämnderna.

Begränsning

Vissa begränsningar finns vad gäller förlorad arbetsinkomst:

Ersättning för förlorad arbetsinkomst utges i normalfallet enbart när förrättningsarvode utgår. Av olika skäl kan dock de kommunala uppdragen medföra att förtroendevalda måste stå till förfogande under tid som medför inkomstbortfall. Exempel på detta kan vara att upprättande av föredragningslista, presidiesammanträden eller intervjuer av tillsättande av förvaltningsdirektör som måste ske på förvaltningens och/eller den förtroendevaldes normala arbetstid.

Rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst gäller *inte* förtroendevalda som har uppdrag som omfattar 49 procent av heltid eller mer. Den förtroendevalda ansvarar själv för att bevaka detta och uppmärksamma om så är fallet.

En förtroendevald som är helt ledig från sin tjänst och därmed inte får någon lön från sin arbetsgivare har inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Detsamma gäller förtroendevald som tagit partiell tjänstledighet.

Har den förtroendevalde ett uppdrag på ledig tid (flextid, semester med mera) faller rätten till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Det innebär att en förtroendevald som byter arbetspass för att få ledig tid för ett uppdrag i Göteborgs Stad inte har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst.

En förtroendevald som är anställd och som själv kan reglera sin arbetstid och sitt arbetsschema så att uppdraget utförs på ledig tid har inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Ersättning för förlorad arbetsinkomst kan aldrig ges i samband med ledighet för studier.

Kompletterande regler gällande förlorad arbetsinkomst

Ersättning för förlorad arbetsinkomst utgår för den tid sammanträdet pågår och skälig tid för resa till och från sammanträdet samt för tid för gruppmöten i direkt anslutning till sammanträdet. Ersättning utgår i sådant fall för högst åtta timmar.

Vid studiebesök, konferenser eller liknande som omfattar mer än en dag utgår ersättning för lönebortfallet i egen anställning med högst åtta timmar per arbetsdag.

Ersättning för förlorad arbetsinkomst grundas på inlämnade uppgifter om månads- eller timlön och betalas ut med belopp per timma. Omräkningen av månadslön till timlön sker genom att månadslönen divideras med 174, vilket motsvarar en genomsnittlig ersättning per timma. Taket för ersättningsbar förlust är grundarvodet för heltidssysselsatt förtroendevald. För 2020 är det 390 kronor per timme.

Ersättning betalas ut för de timmar som redovisas på förrättningsrapporten med högst åtta timmar per dag.

En förtroendevald som arbetar skift eller har schemalagd arbetstid, och som kan visa att hen har förlorat arbetsinkomst för mer än åtta timmars arbete, kan få ersättning även för den överstigande tiden. Då ska intyg från arbetsgivaren lämnas samtidigt med begäran om ersättning. Skiftesarbetare som på sammanträdesdagen har ett arbetspass som är längre än åtta timmar kan få fler timmar ersatta om arbetsgivaren kräver att den förtroendevalde måste begära ledighet från hela arbetspasset därför att vikarie måste inkallas för helt pass och att den förtroendevalde får ett löneavdrag för mer än åtta timmar. Ersättning i sådant fall ska styrkas av arbetsgivaren.

Förtroendevald som i anslutning till förrättning har tjänstgöring nattetid och söker tjänstledighet kan beviljas ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Anställda

För anställda är grunden för ersättningens storlek inkomstuppgifter som är styrkta av arbetsgivaren i form av lönespecifikation. Som anställd räknas även den som driver egen verksamhet i form av aktiebolag. För anställd i eget aktiebolag ska inkomsten styrkas av lönespecifikation, revisor eller liknande. Lönespecifikationen ska komma från bolagets lönesystem och godkänns inte om den är styrkt av den förtroendevalde själv. Revisor ska styrka att den anställde har en månadslön om X kronor/månad. Med liknande menas något ekonomiskt underlag som styrker lönen men som inte är utfärdat av den förtroendevalde själv.

Timanställda

För förtroendevald med timanställning, som hos arbetsgivare anmält sig disponibel för arbete men som på grund av förrättning tvingas avböja erbjudande, ska ersättning beräknas utifrån en förväntad förlorad arbetsinkomst. Intyg från arbetsgivaren alternativt annan verifikation ska styrka aktuellt arbetspasserbjudande samt ange belopp på beräknad förlorad arbetsinkomst.

Den som har en timanställning har rätt till förlorad arbetsinkomst om man har avstått från att arbeta under ett inplanerat/schemalagt arbetspass för att i stället vara med på förrättning i Göteborgs Stad. Detsamma gäller om den enskilde på morgonen har blivit uppringd och tillfrågad men då väljer att tacka nej. Den enskilde ska alltså ha gjort ett medvetet val att avstå från ett inplanerat eller erbjudet arbetspass för i stället gå på förrättning. Arbetsgivaren alternativt annan verifikation ska styrka erbjudandet.

Egenföretagare

Förtroendevald som inte har något anställningsförhållande ska intyga att hen driver aktiv verksamhet som ger arbetsinkomst. Arbetsinkomsten ska grundas på uppgifter om uttag i överskott av aktiv näringsverksamhet från förgående års deklaration.

Omräkningen av överskott av aktiv näringsverksamhet till timlön sker genom att uppgift om uttag i överskott av aktiv näringsverksamhet divideras med 12 och därefter divideras med 174 (tim/vecka). Den fastställda timlönen gäller för ett kalenderår, om inga förändringar sker vad gäller inkomsten eller verksamheten. Om ersättning betalats ut kan man inte i efterhand begära högre ersättning. Den fastställda timlönen gäller i den nämnd och/eller styrelse den förtroendevalde är invald i.

Underlaget, i form av inkomstdeklarationen från föregående inkomstår, ska skickas till sekreteraren i arvodesberedningen. Efter fastställande av timlön i enlighet med dessa regler rapporteras fastställt belopp till den förtroendevalde och beredningen.

Övriga

Om den förtroendevalde har arbetslöshetsersättning, sjukpenning eller föräldrapenning motsvarar ersättningen det belopp hen går miste om på grund av sitt uppdrag. Det begärda beloppet ska styrkas med intyg eller motsvarande från ansvarig a-kassa eller försäkringskassa.

Förtroendevald som har sjukpenning eller är sjukskriven ansvarar själv för att Försäkringskassan godkänt uppdrag under pågående sjukskrivning.

Arbetslöshet

För förtroendevald som omfattas av arbetslöshet utgår förrättningsarvode enligt kommunens regler för förtroendeuppdrag. Om den förtroendevalde uppbär A-kasseersättning utgår inte ersättning för förlorad arbetsinkomst för denna tid. Om den förtroendevalde uppger till fackförbundet att denne på grund av sitt uppdrag inte kunnat stå till arbetsmarknadens förfogande utgår inte A-kasseersättning och vid sådant fall kan ersättning för förlorad arbetsinkomst utgå.

Den förtroendevalde rekommenderas alltid att kontakta sitt fackförbund. Även arbetsförmedlingen bör kontaktas då den arbetslöse ska stå till arbetsmarknadens förfogande.

Sjukskrivning, förtidspension/sjukbidrag

Förtroendevald som omfattas av något av ovannämnda kriterier ska ta kontakt med Försäkringskassan som individuellt får pröva om sjukskrivning, förtidspensionering eller sjukbidrag påverkas av förtroendeuppdraget.

Föräldraledighet

Förtroendevald som är föräldraledig utgår förrättningsarvode enligt kommunens regler för förtroendeuppdrag. Den förtroendevalde ska kontakta Försäkringskassan, som gör en bedömning i varje enskilt fall av om föräldern uppfyller kriterierna för att kunna utföra förtroendeuppdrag med bibehållen föräldrapenning.

Vid bedömningen av rätt till föräldrapenning bör det bortses från den tid som föräldern ägnar åt politiska uppdrag när uppdraget klart har karaktären av en bisyssla till det vanliga arbetet.

I de fall Försäkringskassan inte bedömer att föräldern kan fortsätta uppbära föräldrapenning kan i stället ersättning för förlorad arbetsinkomst utgå från kommunen.

Förtroendevald med funktionsnedsättning

§ 10

Förtroendevalda med funktionsnedsättning har rätt till skälig ersättning för resekostnader som uppkommer vid fullgörandet av uppdraget.

Tillsyn av person med funktionsnedsättning med mera

Förtroendevald har rätt till ersättning för styrkta kostnader som uppkommit till följd av deltagande i förrättning eller motsvarande, för vård och tillsyn av person med funktionsnedsättning eller svårt sjuk person som vistas i den förtroendevaldas bostad.

Särskilda kostnader för förtroendevald med funktionsnedsättning

Ersättning till förtroendevald med funktionsnedsättning för de särskilda kostnader som uppkommit till följd av deltagande i förrättning eller motsvarande och som inte ersätts på annat sätt. Det kan till exempel vara fråga om kostnader för resor, ledsagare och likande.

Särskild framställan från den förtroendevalde ska lämnas in till respektive nämnd.

Kostnadsersättning för barntillsyn

§ 11

Kostnader för barntillsyn kan ge rätt till ersättning, om kostnaden uppstår när den förtroendevalde genomför sitt uppdrag.

Kostnad för barntillsyn kan ersättas vid de fall som definieras som förrättningar enligt § 6.

Begränsningar

Ersättningen utgår enbart för den tid förrättningen pågår. För övrig tid samt för övriga kostnader utgår ingen ersättning.

Ersättning utgår inte till familjemedlem som svarar för barnpassning.

Ersättning utgår i enlighet med 4 kap. 2 § kommunallagen inte till förtroendevalda som utför uppdragen på heltid eller betydande del av heltid.

Ersättning för barntillsyn utgår endast i samband med att förrättningsarvode betalas ut.

Ersättning utgår inte om uppdraget utförs under tid då ordinarie barnomsorg hade kunnat utnyttjas.

Kompletterande regler

År 2020 utgår ett belopp på 182 kronor/timme som ersättning för tid som barnpassning anlitats. Ersättningen gäller oavsett om enskild person med A-skatt, företag eller enskild med F-skattsedel anlitas. Ersättningen inkluderar skatt och eventuella arbetsgivaravgifter som den förtroendevalda ska betala för enskild person.

Ersättningen betalas ut *efter* det att kostnaden uppstått. Ersättningen är en skattepliktig kostnadsersättning som påverkar den förtroendevaldes inkomst. Den förtroendevalde har rätt till skattereduktion. Den förtroendevalde som anlitar enskild person med A-skatt rekommenderas att svara för skatt och arbetsgivaravgift. Mer information om vilka regler som gäller framgår av Skatteverkets hemsida.

Den förtroendevalde ska använda Göteborgs Stads blankett *Kostnadsersättning för barntillsyn för förtroendevalda* för att pröva rätten till ersättning.

Ersättningen för barntillsyn räknas årligen upp enligt samma princip som grundarvodet.

Rese- och traktamentskostnader

§ 12

För restid utgår inget förrättningsarvode. Ersättning för förlorad arbetsinkomst utgår dock för skälig restid till och från sammanträdet.

Vid tillfälle då arkivnämnden för Västra Götalandsregionen och Göteborgs kommun har beslutat att förlägga sitt sammanträde till annan arkivort än Göteborg, ska vid uträkningen av förrättningsarvodet, restiden till och från sammanträdet räknas in i sammanträdestiden.

Vid förrättning utanför kommunen har förtroendevald rätt till resekostnadsersättning och traktamente enligt respektive förvaltning eller bolags lokala bestämmelser för anställda.

Förlorad semesterförmån

§ 13

Förtroendevald har rätt till ersättning för styrkt förlorad semesterförmån om hen tar tjänstledigt från sin ordinarie sysselsättning när hen genomför förtroendeuppdrag för Göteborgs Stad i så stor omfattning att tjänstledigheten minskar antalet betalda semesterdagar. Den förtroendevaldes arbetsgivare ska intyga storleken av den förlorade semesterförmånen.

Begränsning

En förtroendevald som är helt ledig från sin tjänst och därmed inte får någon lön från sin arbetsgivare har inte rätt till ersättning för förlorad semesterförmån. Detsamma gäller för en förtroendevald som tagit partiell tjänstledighet.

Förlorad tjänstepensionsförmån för fritidspolitiker

§ 14

En pensionsersättning för förlorad arbetsinkomst betalas till den förtroendevalde senast i april året efter. Beloppet räknas på en schablon som motsvarar 4,5 procent av ersättningen. Ytterligare upplysningar angående förlorad pensionsförmån lämnas av pensionsenheten på Intraservice, telefon 031-368 68 00 (knappval 4 för tjänstepension) alternativt via mejl på pension@intraservice.goteborg.se

Bestämmelser om pension och omställningsstöd för förtroendevalda OPF-KL

§ 15

Bestämmelsen om pension gäller för förtroendevald som avses i 4 kap 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen. Pensionsbestämmelserna tillämpas på förtroendevald oavsett uppdragets omfattning.

Omställningsbestämmelserna tar sikte på aktiv omställning som bygger på aktiva omställningsinsatser och tidsbegränsade ekonomiska. Bestämmelserna tillämpas på förtroendevald som fullgör uppdrag hos kommunen på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Heltidsförtroendevalda som tillträder efter 2014 omfattas av OPF-KL. Förtroendevalda som tillträdde före 2014 omfattas i stället av äldre villkor, Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda, PBF.

Rapportering och utbetalning

§ 16

Den förtroendevalde ska själv lämna underlag i form av förrättningsrapporter där de förrättningar som berättigar arvode ska specificeras. För att få ersättning för förlorad arbetsinkomst och/eller ersättning för kostnader ska den förtroendevalde styrka förluster eller kostnader enligt något av de alternativ som tillämpas.

Den förtroendevalde fyller själv i följande uppgifter på förrättningsrapportern:

- Uppgift om faktisk inkomstförlust i sin helhet. Därmed avses lön eller motsvarande inkomst styrkt av lönespecifikation, revisor eller liknande.
- Det ska även framgå vilket belopp som dragits av, hur många timmar avdraget avser samt uppgift om arbetstid/vecka.

Förrättningsrapporter med begäran om arvode och/eller förlorad arbetsinkomst måste lämnas in senast tolv månader efter aktuell förrättning för att utbetalning ska ske.

Kostnaden för fasta arvoden, årsarvoden, förrättningsarvoden och övriga ersättningar betalas ut av den nämnd eller styrelse där den förtroendevalde/ledamoten är invald. Det är därför respektive förvaltning/bolag som hanterar uppgifter rörande utbetalningar av arvoden och ersättningar till de förtroendevalda.

Utbetalningar sker alltid på grundval av en undertecknad, granskad och attesterad förrättningsrapport i enlighet med Regler för attest i Göteborgs Stad.

Alla utbetalningar från lönesystemet sker via Swedbank. Den som inte har konto i Swedbank ska själv kontakta Swedbank för att meddela till vilken annan bank och konto pengarna ska överföras till.

Utbetalningsdagar

Det fasta arvodet betalas ut varje innevarande månad i samband med ordinarie löneutbetalningsdag i kommunen, normalt den 27:e.

Förrättningsarvoden och särskilda arvoden som avser sammanträden betalas ut månadsvis i efterskott och grundas på uppgifter som den förtroendevalde lämnat till den förvaltning/bolag den tillhör.

Särskilda arvoden till medborgarvittnen samt borgerliga begravningsförrättare betalas ut månadsvis i efterskott.

Uppgifter om medborgarvittnenas tjänstgöring lämnas av Polismyndigheten i Göteborg till kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens sekretariat som därefter vidarebefordrar underlaget till Intraservice lön. Medborgarvittnen som begär ersättning för förlorad arbetsinkomst skickar sin förrättningsrapport och lönespecifikation till kommunfullmäktiges och kommunstyrelsen sekretariat som kontrollerar och attesterar uppgifterna samt skickar dem vidare till Intraservice Lön för utbetalning.

Grunduppgifter

§ 17

En förtroendevald ska kunna styrka alla lämnade uppgifter om arvoden och ersättningar på begäran. Görs inte detta blir den förtroendevalde återbetalningsskyldig, om ersättning hunnit betalas ut.

Alla handlingar i Göteborgs Stad omfattas av grundlagens bestämmelser om allmänna handlingar. Detta gäller även bolagen.

Har den förtroendevalde erhållit arvode med för högt belopp genom oriktiga uppgifter eller på annat sätt insett att utbetalningen varit oriktig ska det felaktigt utbetalda beloppet återbetalas.

Försäkringar

§ 18

För förtroendevalda gäller särskilda försäkringsvillkor om TFA-KL. Olycksfallet ska ha uppkommit i samband med att den förtroendevalde utförde uppdrag för kommunal huvudmans räkning.

Försäkringen gäller för förtroendevalda i verksamheter inom kommunens organisationsnummer. Ledamöter och suppleanter i bolagens styrelser hänvisas till respektive bolag. Även styrelseledamöter och suppleanter i stadens anknutna stiftelser som tecknat försäkringsavtal om TFA-KL omfattas.

Göteborg Stads tjänstereseförsäkring

En tjänsteresa är en resa eller ett uppdrag utanför den ordinarie arbetsplatsen, som beordrats och bekostas av arbetsgivaren. Resor mellan bostad och arbetsplats räknas dock inte som tjänsteresa.

Ansvarsförsäkring

Göteborgs Stads förtroendevalda har en ansvarsförsäkring hos Försäkrings AB Göta Lejon.

Ledamöter och suppleanter i stadens bolagsstyrelser har en särskild ansvarsförsäkring, en så kallad VD- och styrelseansvarsförsäkring. Den försäkringen upphandlas av Göta Lejon.

Alla förtroendevalda har också genom Göta Lejon en tjänstereseförsäkring. Göta Lejon upphandlar även den av andra försäkringsbolag och vid skada vänder man sig direkt till dessa.

Skatteavdrag

§ 19

Kommunen är skyldig att göra skatteavdrag för förtroendevalda som ska betala preliminär A-skatt.

Avdrag görs enligt lag med för närvarande lägst 30 procent. För förtroendevald som har en anställning i Göteborgs Stad dras skatt enligt tabell.

För lägre skatteavdrag krävs beslut av skatteverket, Ändrad beräkning av skatteavdrag, s k jämkning. Begäran om högre skatteavdrag ska göras skriftligt. Ändrat skatteavdrag gäller per kalenderår och måste förnyas varje år.

Uppgift om ändrad skatt skickas till support.intraservice@intraservice.goteborg.se - märk meddelandet med: Förtroendemannarutin.

Bilaga 1

Kommunalråd – särskilda bestämmelser

Grundarvode
Kommunalråd är heltidsarvoderad med heltidsuppdrag (100 procent av grundarvodet).

Ledighet
Kommunalråd ska förlägga sin ledighet på ett sådant sätt att uppdraget behörigen kan fullgöras.

Sjukdom
För kommunalråd tillämpas sjuklönelagens regler för arvodet vid sjukdom. Kommunalråd som är arbetsoförmögen (inte kan utföra sitt uppdrag) ska anmäla detta första sjukdagen till Försäkringskassan och HR enheten på stadsledningskontoret. Från och med dag 15 svarar Försäkringskassan för sjukpenning enligt gällande lagstiftning:

- Dag 1 gäller karensavdrag.
- Dag 2-14 betalas 80 procent av arvodet ut.
- Dag 15-90 betalas utöver sjukpenning från Försäkringskassan även 10 procent av arvodet ut.
- Efter dag 90 betalas inget arvode ut.

Om kommunalråd på grund av sjukdom eller annat giltigt förfall är förhindrad att tjänstgöra längre tid än fyra månader i följd eller tillsammans sex månader under ett år, får kommunfullmäktige besluta om kommunalrådet eller biträdande kommunalrådet ska kvarstå i sin befattning eller avgå.

Föräldraledighet
Kommunalråd har rätt till föräldraledighet motsvarande för var tid gällande Allmänna bestämmelser (AB). Den förtroendevalda anmäler ledigheten till Försäkringskassan, sin gruppledare och HR enheten på stadsledningskontoret.

Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda, OPF-KL

Bestämmelser gäller för förtroendevald som avses i kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen. Omställningsstödet omfattar såväl aktiva omställningsinsatser som ekonomiskt omställningsstöd.

Heltidsförtroendevalda som tillträder efter 2014 omfattas av OPF-KL. Förtroendevalda som tillträdde före 2014 omfattas i stället av äldre villkor, Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda, PBF.

Bestämmelser samt praktiska tillämpningsanvisningar finns publicerade bland stadens styrande dokument under rubriken förtroendevald.

Frågor om bestämmelserna OPF-KL och PBF besvaras av pensionskonsulten på stadsledningskontoret eller pensionsenheten Intraservice.

Gruppliv

Kommunalråden omfattas av en trygghetsförsäkring, grupplivförsäkring GL-F för förtroendevalda i kommun och landsting. Försäkringen kan ge den förtroendevaldes familj ekonomisk ersättning i händelse av förtroendevalds dödsfall före 67 års ålder.

Frågor om försäkringen besvaras av KPA Liv, TGL enheten. tgl@kpa.se, 020–650 500

Förteckning över uppdrag där innehavaren får fast arvode

Arvoden i procent av grundarvodet för heltidssysselsatt förtroendevald:
Grundarvodet har för 2003 fastställts till 42 000 kronor. Fr o m 2004 sker uppräkning med samma procentsats som den genomsnittliga löneökningen i kommunen året innan. Samma grundarvode gäller för heltidsförtroendevalda och nämndpresidier m.m.

För 2020 är grundarvodet 67 225 kronor.

Heltidsförtroendevalda är kommunalråd eller annan förtroendevald, som kommunfullmäktige beslutar ska anses vara förtroendevald med heltidsuppdrag.

1. Kommunfullmäktige

Ordförande	40
1 vice ordförande	20
2 vice ordförande	20
3 vice ordförande	20
Gruppledare utan representation i kommunstyrelsen	40
Valberednings ordförande	4
Valberednings 1 vice ordförande	2

2. Kommunstyrelsen

Kommunalråd	100

3. Stadsdelsnämnderna

Ordförande	24
1 vice ordförande	12
2 vice ordförande	12
Ledamot	2
Ersättare	2

4. Byggnadsnämnden, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, utbildningsnämnden, social resursnämnd, förskolenämnden samt grundskolenämnden

Ordförande	18
1 vice ordförande	9
2 vice ordförande	9

5. Fastighetsnämnden, trafiknämnden samt kretslopps- och vattennämnden

Ordförande	16
1 vice ordförande	8
2 vice ordförande	8

6. Revisorskollegiet

Ordförande	15
Vice ordförande	7,5
Revisor	5

7. Idrotts- och föreningsnämnden, park- och naturnämnden, kulturnämnden, lokalnämnden, miljö- och klimatnämnden samt nämnden för Intraservice

Ordförande	8
1 vice ordförande	4
2 vice ordförande	4

8. Nämnden för konsument och medborgarservice, utskott inom SDN, utskott inom social resursnämnd, valnämnden, överförmyndarnämnden samt inköp och upphandlingsnämnden

Ordförande	6
1 vice ordförande	3
2 vice ordförande	3

9. Arkivnämnden för Västra Götalandsregionen och Göteborgs kommun samt grundskolenämndens individutskott

Ordförande	4
Vice ordförande	2

Bilaga 3

Årsarvoden och gruppindelning i de kommunala bolagen fr o m 2020 års ordinarie bolagsstämma

(fastställt i procent av grundarvodet 67 225 kr/mån multiplicerat med 12) enligt nedan:

Grupp A	**2020**	
Ordförande	0	Göteborgs Stadshus AB
Vice ordförande	0	
Ledamot	0	
Suppleant	0	
Lekmannarevisor	8 067 (1 %)	

Grupp B	**2020**	
Ordförande	64 536 (8 %)	Göteborg Energi AB
Vice ordförande	48 402 (6 %)	Förvaltnings AB Framtiden
Ledamot	24 201 (3 %)	Higab AB
Suppleant	12 101 (1,5 %)	Business Region Göteborg
Lekmannarevisor	8 067 (1 %)	Göteborg & Co AB
		Göteborgs Hamn AB
		Göteborgs Spårvägar AB

Grupp C	**2020**	
Ordförande	48 402 (6 %)	Göteborgs Stads Bostads AB
Vice ordförande	32 268 (4 %)	AB Bostads AB Poseidon
Ledamot	16 134 (2 %)	Familjebostäder i Göteborg AB
Suppleant	8 067 (1 %)	Göteborgs Egnahem AB
Lekmannarevisor	8 067 (1 %)	Lekmannarevisorer i Gårdstensbostäder
		Älvstranden Utveckling AB
		Förvaltnings AB GöteborgsLokaler
		Göteborgs Stads Parkerings AB
		Liseberg AB
		Göteborgs Stadsteater AB
		Got Event AB
		Göteborgs Stads Leasing AB
		Försäkrings AB Göta Lejon
		Boplats Göteborg AB
		Göteborgs Kollektivtrafik AB

Grupp D	**2020**	
Ordförande	24 201 (3 %)	GS Buss AB
Vice ordförande	16 134 (2 %)	GS Trafikantservice AB
Ledamot	8 067 (1 %)	Lekmannarevisorer i Störningsjouren Göteborg AB
Suppleant	4 034 (0,5 %)	Lekmannarevisorer i Framtiden Byggutveckling AB
Lekmannarevisor	4 034 (0,5 %)	

Göteborgs Stad

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2020-02-20

Göteborgs Stads regler för arvoden och ersättningar

§ 6, 1014/19

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag med viss justering:

1. Reglemente rörande ersättningar till kommunala förtroendevalda i Göteborgs Stad (ERF-G), i enlighet med bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, upphör att gälla den 20 februari 2020.
2. Riktlinjer vid tillämpning av bestämmelserna om förrättningsarvode till presidieledamöter, i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, upphör att gälla den 20 februari 2020.
3. Göteborgs Stads regler för arvoden och ersättningar, i enlighet med bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande med ändring enligt yrkande från M, L och C antas och gäller från och med kommunfullmäktiges beslut.

Handling

2020 nr 13.

Yrkanden

Anders Sundberg (M), Aslan Akbas (S) och Martin Wannholt (D) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Daniel Bernmar (V) och Karin Pleijel (MP) yrkar att ärendet ska återremitteras till kommunstyrelsen i enlighet med yrkandet från V och MP i kommunstyrelsen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer först propositioner på dels ärendets återremiss och dels ärendets avgörande idag och finner att kommunfullmäktige beslutat avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Kommunfullmäktige beslutar härefter att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Justering

Protokollet under denna paragraf förklaras omedelbart justerat.

Protokollsutdrag skickas till

Stadens nämnder och bolag
Styrande dokument

Dag för justering
2020-02-20

Vid protokollet

Sekreterare

Lina Isaksson

Ordförande

Anneli Rhedin

Justerande

Pär Gustafsson

Justerande

Håkan Eriksson

Göteborgs Stad

Protokoll (nr 1)
Sammanträdesdatum: 2020-01-23

Tid: 15:00–21:54, Ajournering 19:23–19:46
Plats: Kommunfullmäktiges sessionssal, Gustaf Adolfs Torg 5
Paragrafer: 1–43

Närvarande

Ledamöter

Redovisas i bilaga 1.

Tjänstgörande ersättare

Hakan Önal (M), Ahmed Salih (M), Bruno Tiozzo (M), AnnaSara Perslow (C), Ajsela Bruncevic (C), Bo Anderssen (L), Hanna Linnea Wettermark (L), Martin Kurzwelly (KD), Kristina Norén Lallo (KD), Robert Hammarstrand (S), Anders Moberg (S), Parisa Rezaeivar (S), Anneli Eriksson (S), Joakim Hagberg (S), Urban Junevik (V), Finn Hellman (V), José Arévalo (V), Jesper Berglund (V), Ulf Carlsson (MP), Elisabeth Undén (MP), Krista Femrell (SD), Masoud Vatankhah (FI), Karin Alfredsson (D), Lillemor Williamsson (D), Thomas Lingefjärd (D)

Övriga ersättare

Joel Wickman (M), Åke Björk (M), Maria ben Salem Dynehäll (L), Lars-Olof Karlsson (MP), Anna Silvén (SD), Stina Sewèn (FI)

Övriga närvarande

Elisabet Lann (KD), Blerta Hoti (S), Grith Fjeldmose (V), Bengt Bivall (V), Christina Hofmann, Mathias Sköld, Lina Isaksson

Justeringsdag: 2020-02-03

Utdrag ur protokoll fört vid sammanträde med Göteborgs kommunfullmäktige ovanstående dag.
Rätt utdraget betygar, i tjänsten:
Anna-Lari Lundahl

Protokoll (nr 1)
Sammanträdesdatum: 2020-01-23

Underskrifter

Sekreterare
Lina Isaksson

Ordförande
Anneli Rhedin

Justerande
Pär Gustafsson, 1:e vice ordförande

Justerande
Håkan Eriksson, 2:e vice ordförande

Justering av protokollet har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla den

2020-02-25

§ 5

Valberedningens förslag till vid sammanträdet förekommande val

Beslut

Enligt valberedningens förslag:

1. Fullmäktige godkänner de i handling 2020 nr 5 redovisade avsägelserna.
2. De av valberedningen i kommunfullmäktiges handling 2020 nr 5 framlagda förslagen till val bifalles.
3. Till ledamöter, suppleanter, lekmannarevisorer och suppleanter i de kommunala bolagen för tiden från årsstämma 2020 intill slutet av årsstämma 2021 utse de personer som anges i Bilaga A-H i valberedningens förslag.
4. De utsedda suppleanterna ska med nedan angivna undantag anses valda att inträda i den ordning som det upptagits i valberedningens förslag.

   i första hand
   inträder ersättare vald för samma politiska parti som den ordinarie ledamoten,
   i andra hand
   inträder beträffande ledamot för M ersättare för L, C, KD, D, S, MP, V, FI och SD i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för L ersättare för M, C, KD, D, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för C, ersättare för KD, L, M, D, MP och S i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för KD ersättare för C, L och M i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för S ersättare för MP, V, FI och D i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för V ersättare för MP, FI, S, L, C, M, KD i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för MP ersättare för V, FI, S, L, C, KD, M och D i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för FI ersättare V, MP, S, L, C, KD och M i nu nämnd ordning.
5. Till ledamöter, suppleanter, lekmannarevisorer och suppleanter för tiden från årsstämma 2020 intill slutet av årsstämma 2021 utse de personer som anges i Bilaga I till valberedningens förslag.

Handling

2020 nr 5.

Protokollsutdrag skickas till

Valberedningen

Bilaga G

Göteborgs Spårvägar AB

Ledamöter

1. Stefan Olinder (M)
2. Johanna Hector (S)
3. Christian Larsson (V)
4. Claes Westberg (D)
5. Birgitta Granquist (L)
6. Soili Brunnberg (MP)
7. Patrik Johansson (S)
8. Ulf Sjöberg (L)

Suppleanter

1. Peter Forsling (M)
2. Boris Ståhl (S)
3. Miriam Friedlander (FI)
4. Patrik Höstmad (D)

Lekmannarevisor

Vivi-Ann Nilsson (S)

Lekmannarevisorssuppleant

Torbjörn Rigemar (S)

Protokoll (nr 1)
Sammanträdesdatum: 2020-01-23

BILAGA 1

Närvarobilaga

Mötesdatum 2020-01-23

Plats	Ledamot/Ersättare	Parti	Ankom-Utgick
1	Rhedin, Anneli (Ordförande)	M	14:38-21:54
2	Gustafsson, Pär (1:e v Ordf)	L	14:36-21:54
3	Eriksson, Håkan (2:e v Ordf)	V	14:56-21:54
61	Akbas, Aslan	S	14:50-21:54
8	Andersson, Bettan	V	15:00-21:54
62	Andreae, Ingrid	S	14:59-21:54
59	Arnsmar, Mats	S	15:03-21:54
56	Attenius, Jonas	S	15:01-21:54
16	Bergman Alme, Kristina, Anderssen, Bo	L	15:00-16:15
16	Bergman Alme, Kristina	L	16:16-21:54
65	Bergström, Torkel	D	15:13-21:54
10	Bernmar, Daniel	V	14:40-21:54
54	Blixt, Jessica	D	15:00-21:54
49	Boström, Ulf, Williamsson, Lillemor	D	14:50-21:54
9	Broman, Jenny	V	14:49-21:54
36	Bäck, Kalle	KD	14:58-21:54
31	Bönfors, Emmyly	C	14:52-21:54
68	Danielsson, Peter	D	14:59-21:54
33	Darvik, Axel, Wettermark, Hanna Linnea	L	15:00-16:15
33	Darvik, Axel	L	16:15-21:54
20	Eliasson, Johanna, Arévalo, José	V	14:52-21:54
32	Flyborg, Eva	L	14:56-21:11
32	Flyborg, Eva, Anderssen, Bo	L	21:12-21:54
17	Fogelgren, Ann Catrine	L	15:01-21:54
73	Fogelklou, Jörgen	SD	14:48-21:54
46	Gladh, Patrick	S	15:49-21:54
27	Gyllenwaldt, Sofie	M	15:03-21:54
30	Habtemichael, Naod, Perslow, Anna Sara	C	14:51-19:20

30	Habtemichael, Naod, Bruncevic, Ajsela	C	19:23-21:54
64	Hallengren, Håkan,Eriksson, Anneli	S	14:47-16:15
64	Hallengren, Håkan	S	16:16-21:54
52	Hammarstrand Anna Karin, Lingefjärd Thomas	D	15:05-16:48
52	Hammarstrand, Anna Karin	D	16:48-21:54
69	Harrysson, Bengt-Åke, Alfredsson, Karin	D	15:00-21:54
77	Heydari, Shadiye,Rezaeivar, Parisa	S	15:50-21:53
13	Holmgren, Christer	M	14:49-21:54
75	Hätting, Christer, Femrell, Krista	SD	14:58-21:53
22	Ingelman, Gertrud	V	15:00-21:54
38	Jansson, Emmali	MP	15:01-21:54
57	Johansson, Marina	S	15:01-21:54
5	Josefson, Axel	M	15:01-21:54
74	Kjaerbeck, Agneta	SD	15:03-21:54
23	Klang, Hannah, Berglund, Jesper	V	14:59-15:49
23	Klang, Hannah	V	15:49-21:54
35	Knudtzon, Jörgen, Norén Lallo, Kristina	KD	15:00-19:20
35	Knudtzon, Jörgen, Kurzwelly, Martin	KD	19:21-21:54
79	Landén Ohlsson, Lena	S	14:57-21:54
80	Ligander Sillberg, Susanne, Moberg, Anders	S	14:57-21:54
47	Lindberg, Karin	D	15:01-21:54
67	Lindgren Karlsson, Birgitta	D	14:56-21:54
6	Magnusson, Hampus	M	15:58-21:54
34	Mildgrim, Karolina	KD	14:59-21:54
7	Miskovsky, Nina	M	15:00-21:54
39	Mohamed, Abdullahi	MP	15:01-21:54
53	Munck, Henrik	D	15:02-21:54
29	Music, Sabina	C	14:47-21:54
41	Nilsson, Martin	MP	14:48-21:54
24	Norén, Erik	V	15:00-19:20
24	Norén, Erik, Berglund, Jesper	V	19:20-21:54
18	Odenjung, Helene	L	15:03-21:54
11	Orsulic, Toni, Önal, Hakan	M	15:01-21:54

40	Parbring, Bosse	MP	15:00-21:54
37	Pleijel, Karin	MP	15:01-21:54
76	Ragnarsson, Rasmus	SD	14:57-21:54
63	Ramadanovic, Admir, Hammarstrand, Robert	S	14:59-21:54
15	Ransgård, Jonas, Salih, Ahmed	M	15:00-16:18
15	Ransgård, Jonas	M	16:19-21:54
51	Risberg, Mariette	D	16:04-21:54
81	Rud Pedersén, Amalia	S	14:57-21:54
78	Shafik, Reger, Hagberg, Joakim	S	15:01-16:58
78	Shafik, Reger	S	16:58-21:54
48	Sjöberg-Lundin, Iréne	D	14:56-21:54
70	Stafrén, Yvonne	SD	15:00-21:54
43	Subhi, Teysir, Vatankhah, Masoud	FI	15:02-15:55
43	Subhi, Teysir	FI	15:56-16:49
43	Subhi, Teysir	FI	16:49-21:54
12	Sundberg, Anders, Tiozzo, Bruno	M	15:01-21:54
26	Svensson, Anders	M	15:00-21:54
42	Svensson, Stina	FI	14:57-21:54
71	Taxén Börjesson, Pernilla	SD	14:58-21:54
14	Tharing, Kristina	M	15:00-21:54
72	Tidland, Björn	SD	14:55-21:54
58	Tryggvadottir Rolka, Viktoria	S	15:01-21:54
28	Tykesson, Mattias	M	14:59-21:54
25	Tånghag, Frida, Hellman, Finn	V	14:56-19:21
25	Tånghag, Frida, Junevik, Urban	V	19:21-21:54
4	Törnqvist, Åse-Lill, Carlsson, Ulf	MP	15:01-16:19
4	Törnqvist, Åse-Lill, Undén, Elisabeth	MP	16:21-21:54
60	Voyvodova, Mariya	S	14:55-21:54
21	Wallgren, Mikael	V	15:06-21:54
55	Wannholt, Martin	D	14:51-21:54
45	Widman, Camilla	S	14:49-19:29
45	Widman, Camilla, Eriksson, Anneli	S	19:30-21:54
44	Yigit, Roshan	S	15:17-21:54

19	Zandin, Johan	V	14:41-21:54
50	Öjeskär, Veronica	D	14:45-21:54
66	Örtendahl, Per Anders	D	14:50-21:54
82	Fjeldmose, Grith *	V	15:01-21:54
84	Hoti, Blerta *	S	15:03-21:54
83	Lann, Elisabet *	KD	15:07-21:54

Protokoll från Västra Götalandsregionen

Protokoll från regionfullmäktige den 27 november 2018

Tid: 9:30-17:35. Mötesuppehåll för lunch 12:00-13.00 och för gruppmöten 14:10-14:30
Plats: Quality Hotel, Nabbensberg 2, Vänersborg

Närvarande

Beslutande

Närvarande ledamöter och tjänstgörande ersättare framgår av bilaga A.

Övriga närvarande

Närvarande ersättare som inte tjänstgjort framgår av bilaga B.

Birgitta Eriksson (S), ordförande i revisorskollegiet § 207
Karin Apelqvist, Närhälsan, mottagare av jämställdhetspriset § 245
Stefan Didrik, sekreterare
Elisabet Ericson, regionfullmäktiges sekreterare

Justerare

Per Tenggren (S) och Magnus Berntsson (KD) med Eva Olofsson (V) som ersättare.

Regionfullmäktiges förhandlingar leddes av ordförande Annika Tännström:
§ 203-206, § 208 efter begärda omröstningar, § 221-226

1:e vice ordförande Per Tenggren (S): § 207, § 208 dels fram till begärd omröstning på budgetförslagen, dels proposition på tilläggsyrkande, § 227-245

2:e vice ordförande Magnus Berntsson (KD) ledde förhandlingarna under § 209-220

Datum och ort för justering

Den 6 december 2018 i Göteborg

Underskrifter

Sekreterare: _____
Elisabet Ericson

Ordförande: _____
Annika Tännström (M)

Justerare: _____
Per Tenggren (S)

Justerare: _____
Magnus Berntsson (KD)

§ 244

Valärenden

Diarienummer RS 2018-05649

Beslut

1. Regionfullmäktige utser ledamöter och ersättare i enlighet med valberedningens förslag i Bilaga § 244.

Sammanfattning av ärendet

Valberedningen har tagit fram förslag till val av ledamöter och ersättare för kommande mandatperiod eller för den tid som anges.

Valen avser:

- Revisorer
- Krisledningsnämnden
- Hälso- och sjukvårdsstyrelsen
- Patientnämnden Göteborg
- Norra patientnämnden
- Västra patientnämnden
- Södra patientnämnden
- Östra patientnämnden
- Nämnden för Hälsan och Stressmedicin
- Servicenämnden
- Fastighetsnämnden
- Arkivnämnden
- Kulturnämnden
- Miljönämnden
- Kollektivtrafiknämnden
- Regionutvecklingsnämnden
- Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd
- Norra hälso- och sjukvårdsnämnden
- Västra hälso- och sjukvårdsnämnden
- Södra hälso- och sjukvårdsnämnden
- Östra hälso- och sjukvårdsnämnden
- Styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset
- Styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus
- Styrelsen för NU-sjukvården
- Styrelsen för Skaraborgs Sjukhus
- Styrelsen för sjukhusgruppen i väster
- Styrelsen för Närhälsan
- Styrelsen för regiongemensam hälso- och sjukvård
- Tandvårdsstyrelsen
- Styrelsen för Habilitering och Hälsa
- Styrelsen för naturbruksgymnasierna
- Styrelsen för Botaniska trädgården

- Styrelsen för Västarvet, 1 januari -31 december 2019
- Styrelsen för Kultur i Väst, 1 januari -31 december 2019
- Styrelsen för folkhögskolorna
  Från ordinarie årsstämma 2019 till och med ordinarie årsstämma 2023:
- Styrelsen för Film i Väst AB
- Styrelsen för GöteborgsOperan AB
- Styrelsen för Göteborgs Symfoniker AB
- Styrelsen för Turistrådet Västsverige AB
- Styrelsen för Regionteater Väst AB
- Styrelsen för Sahlgrenska International Care AB
- Styrelsen för Västtrafik AB
  Samordningsförbund, 1 januari 2019 - 30 december 2022 om inte annat anges
- Samordningsförbundet Göteborg Centrum, till och med 30 september 2019
- Samordningsförbundet Göteborg Hisingen, till och med 30 september 2019
- Samordningsförbundet Göteborg Nordost, till och med 30 september 2019
- Samordningsförbundet Göteborg Väster, till och med 30 september 2019
- Interimistisk styrelse för Samordningsförbundet Göteborg, 1 januari - 30 juni 2019
- Samordningsförbundet Älv och kust (Ale, Kungälv, Stenungsund, Tjörn och Öckerö), 1 april 2019 - 31 mars 2023
- Samordningsförbundet Insjöriket (Mölndal, Partille, Härryda, Lerum och Alingsås)
- Samordningsförbundet Vänersborg och Mellerud
- Samordningsförbundet Sjuhärad
- Samordningsförbundet Trollhättan, Lilla Edet och Grästorp, 1 april 2019 - 31 mars 2023
- Samordningsförbundet Väst
- Samordningsförbundet Norra Dalsland med Landstinget i Värmland, Säffle och Årjängs kommuner
- Samordningsförbundet Norra Skaraborg
- Samordningsförbundet Västra Skaraborg
- Samordningsförbundet Östra Skaraborg
- Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling
- Kommunalförbundet Tolkförmedling Väst
- Förbundsdirektionen för Svensk Luftambulans
- Styrelsen för Dalslands Kanal AB
- Styrelsen för Folkteatern i Göteborg
- Skaraborgs föreningsarkiv
- Samverkansnämnden VGR och Region Halland
- Styrelsen för Göteborgs Spårvägar AB, under förutsättning av kommunfullmäktige i Göteborgs beslut
- Övervakningsnämnden Borås
- Övervakningsnämnden Göteborg
- Övervakningsnämnden Mariestad
- Övervakningsnämnden Vänersborg
  Stiftelser, 1 januari 2019-31 december 2022 om inte annat anges
- Stiftelsen Bohusläns Museum, nominering
- Stiftelsen Västergötlands Museum
- Stiftelsen Anna-Lisa Lidbecks uppfostringsanstalt

- Stiftelsen Bohusländska Fiskarefonden
- Stiftelsen Borgmästare Lars Billströms donation
- Stiftelsen Dalslands Kanal framtida bestånd
- Stiftelsen Eduard Magnus musikfond, 1 januari 2019-31 december 2021
- Stiftelsen ekonomisk forskning, 1 januari 2019-31 december 2021
- Karl Frithiofsons stiftelse
- Stiftelsen Göteborgs sjuksköterskors pensions- och understödsfond, ersättare 2019
- Stiftelsen Gerleborgsskolan
- Stiftelsen Grevillis fond
- Stiftelsen Gustaf Malmgrens fond för behövande musici
- Hensbackastiftelsen
- Stiftelsen Innovatum
- Stiftelsen James Dicksons minnesfond, 1 januari 2019-31 december 2021
- Jonseredsstiftelsen, nominering
- Stiftelsen Läckö slott
- Stiftelsen Nordiska Akvarellmuseet
- Stiftelsen Skaraborgsinstitutet
- Stiftelsen Stenebyskolan
- Västkuststiftelsen
- Stiftelsen Skara Skolscen

Valberedningens ordförande Marith Hesse (M) framför de justeringar och kompletteringar som inkommit efter valberedningens sammanträde.

Beslutsgång

Ordförande meddelar att han kommer att ställa proposition på valberedningens förslag nämnd för nämnd, ledamöter, ersättare och presidium, vilket regionfullmäktige godkänner.

Beslutsunderlag

- Valberedningens förslag 2018-11-27

Skickas till

- Samtliga utsedda
- Samtliga nämnder, styrelser, bolag, samordningsförbund, samverkansnämnder, organisationer, stiftelser mm.
- Löneservice team 11
- Ersättningar till förtroendevalda

Förbundsdirektion för Svensk Luftambulans

Ledamöter						
1	Linn Brandström	M	Kvarngatan 22	545 31	Töreboda	
2	Håkan Linnarsson	S	Svanehöjdsgatan 6	41870	Göteborg	
Ersättare						
1	Vakant	S				
2	Nicklas Attefjord	MP	Västervägen 25	47532	Öckerö	

Samverkansnämnden VGR och Region Halland

Ledamöter						
1	Johan Fält	M	Västra Hamngatan 2, lgh 1202	411 17	Göteborg	1:e vice ordf
2	Cecilia Dalmar Eek	S	Fullmånegatan 4 lgh 1102	41509	Göteborg	2:e vice ordf
3	Janette Olsson	S	Blåklockevägen 14	44445	Stenungsund	
4	Cecilia Andersson	C	Öngatan 6	50732	Brämhult	
5	Vakant	L				
Ersättare						
1	Thomas Gustafsson	S	Polonäsgränd 35	50765	Borås	
2	Tobias Björk	M	Hagforsgatan 43, lgh 1002	41675	Göteborg	
3	Oscar Pihlblad	KD	Källebacken 4	430 82	Donsö	
4	Vakant	V				
5	Nicklas Attefjord	MP	Västervägen 25	47532	Öckerö	

Styrelsen för Göteborgs Spårvägar AB (under förutsättning av kommunfullmäktige i Göteborgs beslut)

Ledamöter						
1	Lars Holmin	M	Sanatorievägen 31 lgh 1001	523 32	Ulricehamn	2:e vice ordf
Ersättare						
2	Per Tenggren	S	Fullmånegatan 4	415 09	Göteborg	

Ledamot i styrelsen för Göteborgs Spårvägar AB

Diarienummer RS 2019-01980

Valberedningens förslag till regionfullmäktiges beslut

1. Regionfullmäktige godkänner Lars Holmins avsägelse
2. Peter Hermansson (M) Askim utses till ledamot i styrelsen för Göteborgs Spårvägar AB för tiden till och med den 31 december 2022.

Sammanfattning av ärendet

Lars Holmin (M) Ulricehamn har avsagt sig uppdraget som ledamot i styrelsen för Göteborgs Spårvägar AB.

Godkänt i regionfullmäktige 2019-0409

Protokollsutdrag från regionfullmäktige bifogas när protokollet är justerat.

§ 27

Val av lekmannarevisor i Göteborgs spårvägar AB

Diarienummer REV 2019-00040

Beslut

1. Revisorskollegiet föreslår regionfullmäktige att för perioden 2019–2022 utse Gun Alexandersson Malm till lekammarevisor i Göteborgs spårvägar AB samt utse Per Waborg till ersättare.

Sammanfattning av ärendet

Regionfullmäktige ska utse lekmannarevisorer i de hel och delägda bolagen i regionen. I Göteborgs spårvägar AB ska Regionfullmäktige utse en lekmannarevisor och en ersättare. Revisorskollegiet ska inom kollegiet ta fram förslag på lekmannarevisor och ersättare. I samband med att val förrättades i regionfullmäktige valdes av misstag två lekmannarevisorer och två ersättare då revisorskollegiet inte uppmärksammat skrivningen i bolagsordningen för bolaget avseende val av revisorer. Ett nytt val måste förrättas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande daterat 2019-03-08

Skickas till

- Regionfullmäktige, regionfullmaktige@vgregion.se

Göteborgs Stad

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2019-02-21

Valberedningens förslag till vid sammanträdet förekommande val

§ 6,

Beslut

Enligt valberedningens förslag:

1. Fullmäktige godkänner de i handling 2019 nr 20 redovisade avsägelserna.
2. De av valberedningen i kommunfullmäktiges handling 2019 nr 20 framlagda förslagen till val bifalles.
3. Förslag till inträdesordning gällande ersättare för S i kommunstyrelsen, punkt 24, i valberedningens förslag bifalles.
4. Förslag till inträdesordning gällande ersättare för S i stadens nämnder, punkt 25, i valberedningens förslag bifalles.
5. Till ledamöter, suppleanter, lekmannarevisorer och suppleanter i de kommunala bolagen för tiden från årsstämma 2019 intill slutet av årsstämma 2020 utse de personer som anges i Bilaga A-H i valberedningens förslag.
6. De utsedda suppleanterna ska med nedan angivna undantag anses valda att inträda i den ordning som det upptagits i valberedningens förslag.
   Vid förfall för ordinarie ledamot skall, om inte i lag eller författning annat anges i dennes ställe;
   i första hand
   inträder suppleant vald för samma politiska parti som den ordinarie ledamoten,
   i andra hand
   inträder beträffande ledamot för S suppleant för MP, V och FI i nu nämnd ordning
   inträder beträffande ledamot för M suppleant för L, C, KD, D, S, MP, V och FI och i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för L suppleant för M, C, KD, D, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för KD suppleant för C, L och M i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för C, suppleant för KD, L, M, D, MP och S i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för V suppleant för MP, FI, S, L, C, M, KD i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för MP suppleant för V, FI, S, L, C, KD, M och D i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för FI suppleant V, MP, S, L, C, KD och M
   i nu nämnd ordning.
7. Till ledamöter, suppleanter, lekmannarevisorer och suppleanter för tiden från årsstämma 2019 intill slutet av årsstämma 2020 utse de personer som anges i Bilaga I till valberedningens förslag.

8. Mandatperioden för ledamöter, ersättare, revisorer och revisorsersättare i respektive Samordningsförbundet Göteborg Centrum, Samordningsförbundet Göteborg Hisingen, Samordningsförbundet Göteborg Nordost och Samordningsförbundet Väster förlängs t o m 2019-09-30.
9. Kommunfullmäktige antecknar informationen under punkt 32 i valberedningens handling.

Handling

2019 nr 20.

Yrkanden

Björn Tidland (SD) yrkar bifall till SD:s förslag till val av ledamöter i Göteborgs Stadshus AB.

Jonas Attenius (S) yrkar bifall till valberedningens förslag till val av ledamöter i Göteborgs Stadshus AB.

Beslutsgång

Eftersom två förslag till val har framställts beträffande ledamöter i Göteborgs Stadshus AB så ska omröstningen vara sluten. Förste vice ordförande Pär Gustafsson (L), andre vice ordförande Håkan Eriksson (V) och tredje vice ordförande Åse-Lill Törnqvist (MP) utses att biträda ordföranden vid omröstningen.

Ordföranden informerar att valsedeln ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

Omröstning beträffande ledamöter i Göteborgs Stadshus AB

De röstande avger efter upprop sina valsedlar i en valurna. En rösträknare prickar av de röstande vid valurnan. Uppropslista bilaga A.

Angivna röster är 81. 80 valsedlar är giltiga. En valsedel är ogiltig. En valsedel är blank.

Valsedlarna delas upp i fyra grupper och räknas. Med 72 röster mot 7 har kommunfullmäktige beslutat bifalla valberedningens förslag beträffande val av ledamöter till Göteborgs Stadshus AB.

Kommunfullmäktige beslutar härefter att bifalla övriga val i valberedningens förslag till val som framgår av valberedningens handling 2019 nr 20.

Justering

Protokollet under denna paragraf förklaras omedelbart justerat.

Protokollsutdrag skickas till

Valberedningen

Dag för justering
2019-02-21

Vid protokollet

Sekreterare
Lina Isaksson

Ordförande
Anneli Rhedin

Justerande
Bosse Parbring

Justerande
Jörgen Knudtzon

Göteborgs Stad

Handling 2019 nr 20

Valberedningens förslag till val vid kommunfullmäktiges sammanträde den 21 februari 2019

Till Göteborgs kommunfullmäktige

I särskilda skrivelser har Douglas Thorén, Adam Agerbrink, Carl-Åke Ahlqvist, Emma Stadenfeldt, Linus Liljeqvist, Nils-Olof Karlsson, Pontus Fransson, Johan Marzelius, Mathias Wrångelin, Anneli Rhedin, Emanuel Vestberg, Ulf Boström, Henrik Eriksson, Mariette Risberg, Agneta Danielsson, Pia Nyström, befattningar som anges i punkterna 1–17 nedan.

Valberedningen föreslår att kommunfullmäktige med godkännande av avsägelserna beslutar:

1. Till nämndeman i Göteborgs tingsrätt istället för Douglas Thorén (M) för tiden t o m 2019 utse Anita Esping (M).
2. Till nämndeman i Göteborgs tingsrätt i stället för Adam Agerbrink (M) för tiden t o m 2019 utse Arne Lernhag (M).
3. Till nämndeman i Göteborgs tingsrätt i stället för Carl-Åke Ahlqvist (M) för tiden t o m 2019 utse Emma Karlsson (M).
4. Till nämndeman i Göteborgs tingsrätt i stället för Emma Stadenfeldt (M) för tiden t o m 2019 utse Yvonne Rundqvist (M).
5. Till nämndeman i Göteborgs tingsrätt i stället för Linus Liljeqvist (M) för tiden t o m 2019 utse Zagros Hama (M).
6. Till nämndeman i Göteborgs tingsrätt i stället för Nils-Olof Karlsson (M) för tiden t o m 2019 utse Mathilda Stenhoff (M).
7. Till medborgarvittne i stället för Pontus Fransson (KD) för tiden t o m 2022 utse Beryl Andreasson (KD).
8. Till ledamot i styrelsen för stiftelsen Sjömanskyrkan i Göteborgs stift i stället för Johan Marzelius (M) för tiden t o m 2019 utse Christina Backman (M).
9. Till ledamot i styrelsen för stiftelsen Dalheimers donation i stället för Mathias Wrångelin (M) för tiden t o m 2019 utse Eva Blomqvist (M).
10. Till förste ersättare i kulturnämnden i stället för Anneli Rhedin (M) för tiden t o m 2019 utse Carina Ridenius (M).
11. Till ledamot i SDN Askim-Frölunda-Högsbo i stället för Emanuel Vestberg (M) för tiden t o m 2019 utse nuvarande förste ersättaren Tomas Karlsson (M). Till ny förste ersättare för samma tid utse Bobby Gosh (M).
12. Till fjärde ersättare i idrotts- och föreningsnämnden i stället för Ulf Boström (D) för tiden t o m 2019 utse Lars-Göran Ahlqvist (D).

13. Till revisor i stadsrevisionen i stället för Henrik Eriksson (D) för tiden t o m 2019 utse Berndt Karlsson (D).
14. Till ledamot i stadsrevisionens revisorskollegium i stället för Henrik Eriksson (D) för tiden t o m 2019 utse Tom Heyman (D).
15. Till andre ersättare i samordningsförbundet Göteborg (interimistiskt) i stället för Mariette Risberg (D) för tiden t o m 2019-06-30 utse Kjell Larsson (D).
16. Till ledamot i kulturnämnden i stället för Agneta Danielsson (D) för tiden t o m 2019 utse Anders Vedin (D).
17. Till medborgarvittne i stället för Pia Nyström (D) för tiden t o m 2022 utse Tina Cannerheim (D).

_____

Gustav Landström har avsagt sig sitt uppdrag som ersättare i park- och naturnämnden.

Valberedningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

18. Avsägelse från Gustav Landström (V) från uppdraget som tredje ersättare i park- och naturnämnden godkänns.

_____

Karl Robbjens har flyttat varför val erfordras avseende det uppdrag som anges i punkt 19 nedan.

Valberedningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

19. Till elfte ersättare i SDN Angered i stället för Karl Robbjens (SD) för tiden t o m 2019 ute Johan Lindeson (SD).

_____

Kommunfullmäktige har att utse ledamöter och ersättare avseende de uppdrag som framgår av punkt 20–23 nedan.

Valberedningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

20. Till ledamot i styrelsen för Wahlqvist-Andahls stiftelse för tiden t o m 2021 utse Eva Blomqvist (M).
21. Till ledamöter i Bohuskustens vattenvårdsförbund för tiden från förbundsmöte 2019 intill slutet av förbundsmöte 2020 utse Mats Brodefors (M) och Gertrud Ingelman (V).
22. Till ledamöter Göta Älvs vattenvårdsförbund för tiden från förbundsmöte 2019 intill slutet av förbundsmöte 2020 utse Johan Löfgren (M) och Gertrud Ingelman (V) samt Josefin Lundberg Abrahamsson (-).
23. Till ledamöter i Per och Alma Olssons fond för tiden t o m 2021 utse Per Nyström (M) och Mikael Wallgren (V).

_____

Kommunfullmäktige har vid sammanträde den 22 november 2018, § 18 fattat beslut om inträdesordning beslut om inträdesordning för ersättarna i kommunstyrelsen och vid sammanträdet den 31 januari 2019, § 5 fattades ett kompletterande beslut avseende ersättare för S och D. Fullmäktige har nu att fatta beslut om inträdesordning gällande ersättare för S.

Valberedningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

24. I andra hand beträffande ledamot för S inträder ersättare för MP och i tredje hand ersättare för V.

_____

Kommunfullmäktige beslutade vid sammanträde den 20 december 2018, § 10 om inträdesordning för ersättarna i stadens nämnder. Fullmäktige har nu att fatta kompletterande beslut avseende ersättare för S i stadens nämnder.

Valberedningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

25. I andra hand inträder beträffande ledamot för S ersättare för MP, V och FI i nu nämnd ordning.

_____

Kommunfullmäktige beslutade vid sammanträde den 20 december 2018, § 10 att utse ledamöter, ersättare, revisorer och revisorsersättare i respektive Samordningsförbundet Göteborg Centrum, Samordningsförbundet Göteborg Hisingen, Samordningsförbundet Göteborg Nordost och Samordningsförbundet Väster för tiden 2019-01-01—06-30. Vid sammanträdet utsågs även för samma tid en interimistisk styrelse i Samordningsförbundet Göteborg som 2019-07-01 övertar verksamhetsansvaret från nuvarande samordningsförbund. De nuvarande förbundens uppdrag sträcker sig fram till dess de har fullgjort sina åtagande att likvidera respektive förbund. Dock längst till 2019-09-30. Mandatperioden för de nuvarande förbunden behöver således förlängas t o m 2019-09-30.

Valberedningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

26. Mandatperioden för ledamöter, ersättare, revisorer och revisorsersättare i respektive Samordningsförbundet Göteborg Centrum, Samordningsförbundet Göteborg Hisingen, Samordningsförbundet Göteborg Nordost och Samordningsförbundet Väster förlängs t o m 2019-09-30.

_____

Göteborgs Stadshus AB, BRG – Business Region Göteborg AB, Göteborg & Co AB, Förvaltnings AB Framtiden, Göteborg Energi AB, Göteborgs Hamn AB, Göteborgs Kollektivtrafik AB, Higab AB med dotterbolag håller årsstämma under första halvåret 2019. Kommunfullmäktige skall utse styrelserna i de kommunala bolagen med dotter- och dotterdotterbolag.

Med anledning härav föreslår valberedningen att kommunfullmäktige beslutar:

27. Till ledamöter, suppleanter, lekmannarevisorer och suppleanter i de kommunala bolagen för tiden från årsstämma 2019 intill slutet av årsstämma 2020 utse de personer som anges i Bilaga A-H.
28. I styrelser med sju eller fler ledamöter väljer styrelsen ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande.
29. De utsedda suppleanterna ska med i punkt 30 angivna undantag anses valda och inträda i den ordning som anges i valberedningens förslag.
30. De utsedda suppleanterna ska med nedan angivna undantag anses valda att inträda i den ordning som det upptagits i valberedningens förslag.

    Vid förfall för ordinarie ledamot skall, om inte i lag eller författning annat anges i dennes ställe;

    i första hand

    inträder suppleant vald för samma politiska parti som den ordinarie ledamoten,

    i andra hand

    inträder beträffande ledamot för S suppleant för MP, V och FI i nu nämnd ordning

    inträder beträffande ledamot för M suppleant för L, C, KD, D, S, MP, V och FI och i nu nämnd ordning,

    inträder beträffande ledamot för L suppleant för M, C, KD, D, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning,

    inträder beträffande ledamot för KD suppleant för C, L och M i nu nämnd ordning,

    inträder beträffande ledamot för C, suppleant för KD, L, M, D, MP och S i nu nämnd ordning,

    inträder beträffande ledamot för V suppleant för MP, FI, S, L, C, M, KD i nu nämnd ordning,

    inträder beträffande ledamot för MP suppleant för V, FI, S, L, C, KD, M och D i nu nämnd ordning,

    inträder beträffande ledamot för FI suppleant V, MP, S, L, C, KD och M

    i nu nämnd ordning.

    _____

Grefab, Gryaab samt Renova AB med dotterbolag håller årsstämmor under första halvåret 2019.

Valberedningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

31. Till ledamöter, suppleanter, lekmannarevisorer och suppleanter för tiden från årsstämma 2019 intill slutet av årsstämma 2020 utse de personer som anges i Bilaga I.

_____

Stadsrevisionen har upphandlat revisionsbolag för de kommunala bolagen.

Valberedningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

32. Till revisor / revisionsbolag för granskning av räkenskapsåren 2019–2022 föreslå de revisionsbolag som anges för varje bolag:

Revisionsbolag Ernst & Young
Göteborgs Stadshus AB, Göteborg Energi AB, Göteborg Energi Nät AB, Göteborg Energi GothNet , Ale Fjärrvärme AB, Göteborg Energi Gasnät AB, Sörred Energi AB, Göteborg Energi Din El AB, Göteborg Energi Backa AB, Göteborgs Hamn AB, Scandinavian Distripoint AB, Göteborgs Kollektivtrafik AB, GS Buss AB, GS Trafikantservice, Göteborgs Spårvägar AB, Gryaab AB, Göteborgsregionens Fritidshamnar AB, Renova AB, Renova Miljö AB, Kungälvs Transport AB, Fastighets AB Rödingen, Business Region Göteborg AB, Göteborg & Co AB, Got Event AB, Göteborgs Stadsteater AB, Liseberg AB, Hotell Liseberg Heden AB, Liseberg Gäst AB, AB Liseberg Skår 40:17, Försäkrings AB Göta Lejon, Göteborgs Upphandlings AB, Göteborgs Stads Leasing AB.

Revisionsbolag PriceWatershouseCoopers

Boplats Göteborgs AB, Förvaltnings AB Framtiden, Framtiden Byggutveckling AB, Bostads AB Poseidon, Familjebostäder AB, Gårdstensbostäder AB, Göteborgs Stads Bostads AB, Fastighetsbolaget Bredfjäll AB, Göteborgs Egnahems AB, Bygga Hem i Göteborg AB, Störningsjouren AB, Higab AB, Fastighets AB Rantorget, Förvaltnings AB GöteborgsLokaler, Göteborgs Stads Parkerings AB, Älvstranden Utveckling AB Norra Älvstranden Utveckling AB, Södra Älvstranden Utveckling AB inklusive dotterbolag.

_____

Göteborg den 18 februari 2019

Kommunfullmäktiges valberedning

Jonas Attenius

Christina Hofmann

Göteborgs Stad

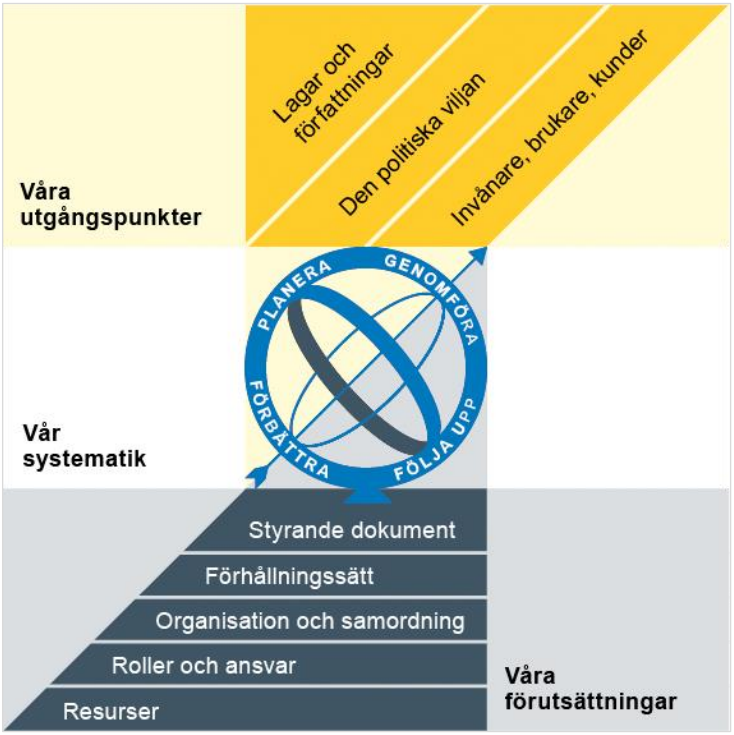
Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning

Reglerande styrande dokument

- Policy
- ► **Riktlinje**
- Regel
- Anvisning
- Rutin
- Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

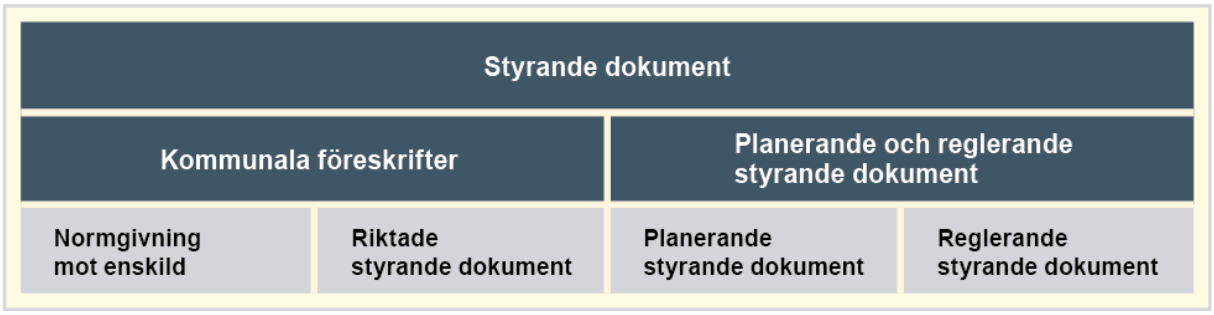

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Dokumentnamn: Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning			
Beslutad av: Kommunfullmäktige	Gäller för: Stadens bolagsstyrelser	Diarienummer: 0517/19	Datum och paragraf för beslutet: 2019-09-12, § 31
Dokumentsort: Riktlinje	Giltighetstid: Tills vidare	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: Avdelningschef stadsutveckling, stadsledningskontoret
Bilagor: [Bilagor]			

Innehåll

Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning 3

1 Inledning 3

2 Ägarstyrning 3

3 Roll- och ansvarsfördelning 4

3.1 Kommunfullmäktige 4

3.2 Kommunstyrelsen 4

3.3 Göteborgs Stadshus AB 5

3.4 Moderbolag 6

3.5 Dotterbolag 6

3.6 Delägda bolag 7

3.7 Giltighet 7

Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning

1 Inledning

Göteborgs Stads bolag skapar tillsammans med stadens övriga verksamheter nytta för boende, besökare och verksamheter i staden, samt medverkar i utvecklingen av ett hållbart göteborgssamhälle.

Viktiga skäl för Göteborgs Stad att äga bolag är att avgränsa den kommersiella verksamheten från den skattefinansierade, möjliggöra ett marknadsmässigt beteende i en konkurrensutsatt situation, tydliggöra styrelsernas ansvar och befogenhet enligt aktiebolagslagen samt att det är lagkrav att viss typ av verksamhet ska bedrivas i bolagsform. Flera av bolagen agerar på en konkurrensutsatt marknad med stöd av speciallagstiftning som kräver ett agerande på affärsmässiga grunder.

2 Ägarstyrning

Ägarstyrningen över stadens bolag innebär att den samlade styrningen enligt kommunfullmäktiges beslut genomförs. Det förutsätts ske genom en aktiv och närvarande dialog och ett konstruktivt arbetssätt, såväl mellan kommunstyrelsen och Göteborgs Stadshus AB, som mellan Göteborgs Stadshus AB och dess dotterbolag, samt i underkoncerner mellan moderbolag och dotterbolag.

Bolagen i staden är organiserade i en koncern med koncernmoderbolag, moderbolag och dotterbolag. Staden - vars ägande utövas genom kommunfullmäktige - är direktägare av Göteborgs Stadshus AB, nedan benämnt Stadshus AB, som i sin tur äger dotterbolag, de interna respektive direktunderställda bolagen samt stadens del av de regionala bolagen. Stadshus AB ansvarar för att utöva den av kommunfullmäktige beslutade ägarstyrningen i dessa bolag. De dotterbolag som ägs av Stadshus AB är moderbolag i underkoncerner där moderbolagen äger dotterbolag som i förekommande fall är ägare av dotterdotterbolag i en hierarkisk struktur.

De verksamhetsdrivande bolagen har, utöver dessa Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning, ett bolagsspecifikt ägardirektiv som är beslutat av kommunfullmäktige och som definierar ägarens krav och förväntningar på bolaget inom ramen för bolagets verksamhet.

Bolagens verksamhet regleras främst av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även annan lagstiftning styr verksamheten.

Några av stadens bolag ägs tillsammans med andra kommuner och intressenter. Former för ägarstyrning i de regionala bolagen beslutas i samråd mellan ägarkommunerna. Stadens utgångspunkter anges i dessa Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

I uppdraget att företräda ägaren ingår att tydliggöra ägarens mål med verksamheten och att stödja bolagen i genomförandet. I Stadshus AB:s och moderbolagens uppdrag ligger även att återföra väsentlig information till ägaren och att ta initiativ till ändrad inriktning i bolagens uppdrag.

3 Roll- och ansvarsfördelning

Nedan beskrivs roll- och ansvarsfördelning mellan de olika nivåerna i Göteborgs Stads bolagsstruktur.

3.1 Kommunfullmäktige

§ 1 Äger samtliga aktier i Göteborgs Stadshus AB.

§ 2 Fastställer det kommunala ändamålet med verksamheten i respektive bolag och beslutar om riktlinjer, bolagsordning, ägardirektiv och andra styrande dokument som krävs för kommunfullmäktiges samlade styrning såsom till exempel beslut om stadens budget.

§ 3 Beslutar om övergripande ekonomiska förutsättningar för stadens bolag.

§ 4 Beslutar på förslag av kommunstyrelsen om nödvändiga åtgärder hos bolag som agerat i strid med det fastställda kommunala ändamålet eller utanför de kommunala befogenheterna.

§ 5 Utser ledamöter och suppleanter i bolagsstyrelser samt lekmannarevisorer med suppleanter.

§ 6 Uppdrar åt revisorskollegiet att upphandla revisionstjänster åt stadens bolag.

§ 7 Tar ställning till ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

3.2 Kommunstyrelsen

§ 1 Ansvarar för uppsikt över stadens bolag enligt kommunallagen.

§ 2 Bereder och yttrar sig över bolagsfrågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige för beslut enligt kommunallagen.

§ 3 Prövar årligen om den verksamhet som bedrivits av helägda och delägda bolag under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet ska den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

§ 4 Utarbetar förslag till ägardirektiv för Stadshus AB, i samverkan med Stadshus AB, samt yttrar sig över förslag om ägardirektiv för övriga bolag.

§ 5 Tar initiativ i frågor av hela staden-karaktär i syfte att samordna stadens verksamhet inklusive bolagssektorn.

§ 6 Beslutar om vilka kriterier som ska ligga till grund för arvodesberedningens gruppindelning för styrelsearvoden.

§ 7 Planerar och genomför minst en gång per år ägardialog med Stadshus AB med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, analys och slutsatser från genomförda ägardialoger, viktiga policyfrågor samt övriga frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

§ 8 Utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i Stadshus AB och lämnar instruktion till ombudet.

§ 9 Beslutar på förslag från Stadshus AB om ekonomiska justeringar i anslutning till årsbokslut.

3.3 Göteborgs Stadshus AB

§ 1 Äger stadens aktier i de direktunderställda samt de regionala bolagen.

§ 2 Har kommunfullmäktiges uppdrag att ansvara för ägarstyrningen av bolagen i koncernen med utgångspunkt i detta dokument, i sitt ägardirektiv, bolagens ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget samt beslut fattade av kommunstyrelsen på delegation av kommunfullmäktige. Ägarstyrningen ska utgå från ett hela stadenperspektiv vilket innebär ansvar för samverkan och samordning på strategisk nivå inom bolagskoncernen.

§ 3 Ska identifiera möjligheter till samordning och effektivisering av olika slag inom koncernen, samt, i samverkan med berörda bolag, ta initiativ till förändringar av de direktunderställda bolagen.

§ 4 Ska i rollen som aktiv ägare stödja kommunstyrelsen i dess uppdrag att fullfölja uppsiktsplikten över stadens bolag.

§ 5 Ansvarar för och redovisar väsentlig och strategisk information från den löpande uppföljningen av moderbolagen till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige, vilket inkluderar de tillfällen Stadshus AB tillfrågats om ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt från de direktunderställda bolagen.

§ 6 Planerar och genomför minst en gång per år ägardialog med de direktunderställda bolagen med utgångspunkt från en strategisk nivå och med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige. Redovisning av ägardialogerna ska ske skriftligt till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

§ 7 Utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i de direktunderställda bolagen samt de regionala bolagen och lämnar instruktion till ombuden.

§ 8 Utarbetar förslag till ägardirektiv och bolagsordningar för de direktunderställda bolagen, i samverkan med berört bolag och kommunstyrelsen, samt yttrar sig över förslag till ägardirektiv och bolagsordningar för dotterdotterbolag inför kommunfullmäktiges fastställande.

§ 9 Yttrar sig över förslag till aktieägaravtal, ägardirektiv och bolagsordningar för delägda bolag, vilka ska fastställas av kommunfullmäktige.

§ 10 Ansvarar för att lyfta ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt till kommunfullmäktige för ställningstagande. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet, ska kommunstyrelsen tillfrågas.

§ 11 Yttrar sig i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt från de direktunderställda respektive dotterdotterbolagen som ska till kommunfullmäktige för ställningstagande.

§ 12 Ansvarar för att bolagskoncernens skattebelastning i första hand sker hos koncernmoderbolaget.

§ 13 Lämnar förslag till kommunstyrelsen om koncernens ekonomiska justeringar i anslutning till årsbokslut.

§ 14 Upprättar koncernbokslut för bolagskoncernen samt lämnar uppföljningsrapporter på strategisk nivå med utgångspunkt från rapporteringen från de direktunderställda bolagen och de regionala bolagen.

§ 15 Bereder förslag till kommunfullmäktige att godkänna ledamöter utan partipolitisk beteckning i direktunderställda bolag.

3.4 Moderbolag

§ 1 Äger stadens aktier i dotterbolagen inom moderbolagets underkoncern.

§ 2 Har kommunfullmäktiges uppdrag att ansvara för ägarstyrningen av dotterbolagen i underkoncernen med utgångspunkt i detta dokument, i sitt ägardirektiv, dotterbolagens ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, samt beslut fattade av kommunstyrelsen eller Stadshus AB på delegation av kommunfullmäktige. Ägarstyrningen ska utgå från ett hela staden perspektiv vilket innebär ansvar för samverkan och samordning på strategisk nivå inom underkoncernen.

§ 3 Ska identifiera möjligheter till samordning och effektivisering av olika slag inom underkoncernen, samt, i samverkan med berörda bolag, ta initiativ till förändringar av dotterbolagen.

§ 4 Ansvarar för och redovisar väsentlig och strategisk information från den löpande uppföljningen av dotterbolagen till Stadshus AB, vilket inkluderar de tillfällen moderbolaget tillfrågats om ärenden av principiell karaktär.

§ 5 Planerar och genomför minst en gång per år ägardialog med dotterbolagen med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige. Redovisning av ägardialogerna ska ske skriftligt till Stadshus AB.

§ 6 Är rapporterande enhet till kommunstyrelsen, kommunfullmäktige respektive till Stadshus AB för samtliga dotterbolag i underkoncernen.

§ 7 Utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i dotterbolagen samt lämnar instruktion till ombudet.

§ 8 Beslutar om underkoncernens ekonomiska justeringar i anslutning till årsbokslut enligt beslut från kommunstyrelsen.

§ 9 Utarbetar förslag till ägardirektiv för helägda dotterbolag, som ska fastställas av kommunfullmäktige. Förslag ska utarbetas i samråd med Stadshus AB och berört dotterbolag.

§ 10 Ansvarar för att lyfta ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt till kommunfullmäktige för ställningstagande. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet, ska Stadshus AB tillfrågas.

§ 11 Yttrar sig över dotterbolagens resp dotterdotterbolagens ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som ska överlämnas till kommunfullmäktige för ställningstagande.

§ 12 Bereder förslag till kommunfullmäktige att godkänna ledamöter utan partipolitisk beteckning i dotterbolag.

3.5 Dotterbolag

§ 1 Ansvarar för genomförande av verksamheten med utgångspunkt i bolagsordning, ägardirektiv för bolaget, kommunfullmäktiges budget samt övriga styrande dokument.

§ 2 Medverkar i ägardialog och i den samverkan och samordning i övrigt som moderbolaget tar initiativ till.

§ 3 Ansvarar för att lyfta ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt till kommunfullmäktige för ställningstagande. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet, ska moderbolaget tillfrågas.

§ 4 Yttrar sig över dotterbolagens ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som ska överlämnas till kommunfullmäktige för ställningstagande.

§ 5 Bolag som i formell mening är moderbolag utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i sina dotterbolag samt lämnar instruktion till ombudet.

3.6 Delägda bolag

§ 6 För de av staden delägda bolag ska, med beaktande av kommunallagen samt aktiebolagslagen, så långt möjligt stadens inflytande som delägare säkerställas i aktieägaravtal och ägardirektiv. Formerna för hur ägandet ska utövas och hur ägardialogen ska genomföras med de delägda bolagen ska regleras i respektive aktieägaravtal (eller motsvarande) för bolaget.

§ 7 Former för ägarstyrning av de minoritetsägda bolagen regleras av kommunfullmäktige i särskild ordning

3.7 Giltighet

§ 1 Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning ska för att äga giltighet beslutas av kommunfullmäktige och därefter antas på resp bolags bolagsstämma.